

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน
โรงเรียนบ้านแม่มะแมะ จังหวัดนราธิวาส

นันทะ ศรีเจริญโชติ
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่มะแมะ

โรงเรียนบ้านแม่มะแมะ อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

นันทะ ศรีเจริญโชติ. (2551). การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพ
ผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ จังหวัดนราธิวาส

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินบริบทของโครงการเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ความสอดคล้องและความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ ประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ เกี่ยวกับความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ ความพร้อมของสถานที่ ความเพียงพอของงบประมาณและความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินงาน ประเมินกระบวนการของโครงการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ครู และการนิเทศติดตามโครงการ ประเมินผลผลิตของโครงการ เกี่ยวกับปริมาณของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ นักเรียน ครูและผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 245 คน ประกอบด้วยนักเรียน จำนวน 118 คน ครู จำนวน 15 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 112 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 7 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินโครงการสรุปได้ ดังนี้

ผลการประเมินโดยภาพรวม พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกประเด็น เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผลผลิต บริบทปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ ผลการประเมินรายประเด็นและตัวชี้วัด สรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบท โดยภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโครงการ

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวม พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ ความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมิน ความพร้อมของอาคารสถานที่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมิน ความเพียงพอของงบประมาณที่ใช้ ได้รับเงินสนับสนุนเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 100 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินงาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน

3. ผลการประเมินกระบวนการ โดยภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การมีส่วนร่วมของนักเรียน เกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงานในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน การนิเทศ ติดตามโครงการ และการมีส่วนร่วมของครู เกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

4. ผลการประเมินผลผลิต โดยภาพรวม พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ ปริมาณของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา หลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ครูและผู้ปกครองนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 98 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 77.80 ผ่านเกณฑ์การประเมิน **ความพึงพอใจ** ของผู้เกี่ยวข้อง โดยภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัดย่อย พบว่า ทุกตัวชี้วัดย่อยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ความพึงพอใจของครู และความพึงพอใจของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เป็นภารกิจหลักที่สถานศึกษาต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น จากผลการประเมิน โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน จึงควรดำเนินโครงการนี้ต่อไปและผู้เกี่ยวข้อง ควรนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม จะเป็นเข็มทิศชี้แนะการปฏิบัติให้ไปสู่ความสำเร็จได้ดี จึงควรกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาให้มากขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้มีความหลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ครูและผู้ปกครองนักเรียน และควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้มากขึ้น เพื่อสร้างความสำนึกรักในการร่วมมือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เป็นการตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียนอย่างแท้จริง

2. ปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินงาน เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการขับเคลื่อนโครงการให้ไปสู่ความสำเร็จ ควรสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและเทคโนโลยี ที่ต้องใช้ในการดำเนินโครงการ ให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรม และควรพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบให้พร้อมก่อนที่จะปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และควรร่วมกันจัดเตรียมสถานที่ภายในอาคารให้พร้อมและเพียงพอ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเกิดประสิทธิผลสูงสุด

3. การปฏิบัติงานตามกิจกรรมของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีหลายกิจกรรมที่ต้องอาศัยผู้ปฏิบัติที่มีความรู้และทักษะเฉพาะด้าน เช่น การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ จึงควรให้ผู้รับผิดชอบโครงการและครูที่มีความรู้ความสามารถปรับปรุงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ และส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และควรสนับสนุนให้ครู นักเรียน มีโอกาสใช้สื่อและนวัตกรรมต่าง ๆ ในห้องพิเศษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และควรสนับสนุนให้มีการประสานการปฏิบัติงานระหว่างผู้รับผิดชอบโครงการ ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อย่างเหมาะสม และสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดำเนินไปได้อย่างคล่องตัวไม่ติดขัด บรรลุผลตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผลผลิตของโครงการ คือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ จากผลการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านผลผลิต พบว่า ความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรดำเนินการเร่งรัดให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและเกิดประสิทธิภาพ เพื่อส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น เป็นการสร้างความพึงพอใจแก่นักเรียน ครู ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง และควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียน ได้เรียนรู้โดยใช้ห้องวิทยาศาสตร์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามศักยภาพ ด้วยสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ ในการสร้างความพึงพอใจแก่นักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องให้มากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่เป๊ะ อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส ครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสนุ พองศรี ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนช่วยแก้ไขในส่วนที่บกพร่องต่าง ๆ ทุกขั้นตอนของการประเมิน จนกระทั่งประเมินโครงการเล่มนี้ มีความสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งผู้ประเมินรู้สึกซาบซึ้งและเป็นพระคุณอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณนายนิพัฒน์ มณี ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 ที่กรุณาให้คำแนะนำ เสนอแนะแนวปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ในการรวบรวมข้อมูล ทำให้การประเมินโครงการครั้งนี้ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 ท่าน ได้แก่ นางสาวสมร ยูนิมิ ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 นายเสริม คงประเสริฐ ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 นายพันธราวุธ ศรีแก้ว ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 นายเทอดศักดิ์ ถาวรสุทธิ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 และนางอรรณณ รูปสูง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดท่านบดางหน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา เขต 1 ที่กรุณาช่วยตรวจสอบประเด็นการประเมิน ตัวชี้วัด และเครื่องมือประเมินโครงการ จนกระทั่งการประเมินโครงการครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณนายปรีดา แก้วพรหมลัด ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านปะดุกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 ที่กรุณาช่วยตรวจทานความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา และการจัดรูปแบบต้นฉบับเอกสาร งานประเมินโครงการครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายขอขอบคุณ คณะครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่เป๊ะทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ทำให้งานประเมินโครงการ ครั้งนี้ สำเร็จในเวลาอันรวดเร็ว และขอขอบคุณผู้ให้ความช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งไม่สามารถ กล่าวนาม ได้ทั้งหมดไว้ ณ โอกาสนี้

นันทะ ศรีเจริญโชติ
ผู้ประเมินโครงการ

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการประเมิน	3
ขอบเขตของการประเมิน	4
กรอบแนวคิดในการประเมิน	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แหล่งเรียนรู้	10
แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	19
การจัดการแหล่งเรียนรู้	29
โครงการและการประเมินโครงการ	35
โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แป๊ะ	45
ความพึงพอใจ	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมิน	86
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	86
ขั้นตอนการประเมินโครงการ	86
รูปแบบการประเมินโครงการ	88
การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	91
การเก็บรวบรวมข้อมูล	97
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	98

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	98
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	100
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	100
ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	101
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	122
สรุปผลการประเมิน	124
การอภิปรายผล	125
ข้อเสนอแนะ	132
บรรณานุกรม	134
ภาคผนวก	140
ภาคผนวก ก โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน	141
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ	151
ภาคผนวก ค รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ	154
ภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบหาความตรง (IOC) ของแบบสอบถาม	157
ภาคผนวก จ ผลการตรวจสอบหาความเที่ยง (Alpha Coefficient)	164
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	171
ภาคผนวก ช แบบบันทึกการใช้งบประมาณ แบบสำรวจแหล่งเรียนรู้	189
ภาคผนวก ซ การเผยแพร่ผลงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	193
ภาคผนวก ฌ ประวัติผู้ประเมินโครงการ	200

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ ตามประเด็นการประเมินและตัวชี้วัด	89
3.2 สรุปจำนวนข้อคำถามและแหล่งข้อมูล ของเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล	95
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของโครงการ ตัวชี้วัดความต้องการจำเป็น ของโครงการ	101
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของโครงการ ตัวชี้วัดความสอดคล้อง ของวัตถุประสงค์ของโครงการ	102
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของโครงการ ตัวชี้วัดความเหมาะสม ของวัตถุประสงค์ของโครงการ	103
4.4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน	104
4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตัวชี้วัดความพร้อม ของผู้รับผิดชอบโครงการ	104
4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตัวชี้วัดความพร้อม ของอาคารสถานที่	105
4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตัวชี้วัดความเพียงพอ ของงบประมาณ	106
4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตัวชี้วัดความเหมาะสม ของปัจจัยในการดำเนินงาน	106
4.9 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยนำเข้า ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน	107
4.10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการของโครงการ ตัวชี้วัดการมีส่วนร่วม ของนักเรียน	108
4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการของโครงการ ตัวชี้วัดการมีส่วนร่วม ของครู	109
4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการของโครงการ ตัวชี้วัดการนิเทศ ติดตาม โครงการ	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.13 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน	111
4.14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดปริมาณของแหล่งเรียนรู้ ที่ได้รับการพัฒนา	112
4.15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน	113
4.16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดเกี่ยวกับทักษะการใช้ แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของครู	114
4.17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียน	115
4.18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดความพึงพอใจ ของนักเรียน	116
4.19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดความพึงพอใจ ของครู	117
4.20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดความพึงพอใจ ของผู้ปกครอง	118
4.21 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน	119
4.22 สรุปผลการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้าง คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแจ่มแยะ โดยภาพรวมทั้งโครงการ	120

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน	5
2.1 องค์ประกอบของแหล่งเรียนรู้ที่มีผลต่อคุณภาพของผู้เรียน	15
2.2 รูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจของสตฟเฟิลบีม	44
2.3 รูปแบบการบริหารที่ใช้ในการบริหารกิจการของสถานศึกษา	46
2.4 ขั้นตอนการเตรียมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โรงเรียนบ้านแม่เป๊ะ	48
2.5 ขั้นตอนการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โรงเรียนบ้านแม่เป๊ะ	51
2.6 ขั้นตอนการประเมินผลและพัฒนาโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	54
3.1 ขั้นตอนการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	87
3.2 รูปแบบการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน	88

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบัน ทำให้คนจำเป็นต้องมีการเรียนรู้ อยู่ตลอดเวลา ต้องมีการปรับตัวให้รู้เท่าทันกับวิทยาการใหม่ ๆ ให้ทันโลกทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของสังคม ทั้งนี้เพราะความรู้เกิดขึ้นได้ทุกวินาที ส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถจะเรียนรู้ได้ ทั้งในและนอกห้องเรียน จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย ทั้งครูคน ครูเครื่อง และครูสิ่งของ การศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ นั้น ทำให้ผู้เรียนและครูผู้สอน สามารถเชื่อมโยงการเรียนการสอน เข้ากับชีวิตจริงได้ มีความผูกพันกับท้องถิ่น เห็นคุณค่าอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สามารถ นำไปปรับใช้ได้เหมาะสมกับความเป็นอยู่อย่างไทย (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545: 44)

แหล่งเรียนรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นสื่อที่ช่วย ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ และเกิดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการหรือกิจกรรม การเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งต้องเกิดจากการสนับสนุนของผู้บริหาร การดำเนินงานของครู นักเรียน และความร่วมมือของทุกฝ่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2547: คำนำ) ตามที่ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 4-5)

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดมาตรฐานการบริหารจัดการ ด้านแหล่งเรียนรู้ ในสถานศึกษา ตามมาตรฐานที่ 16 ไว้ว่า ให้มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา และมาตรฐานที่ 6 ระบุว่า ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัว ใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้ และ สื่อต่าง ๆ ได้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549: 27)

โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลนานาค อำเภอตาบะ จังหวัดมหาสารคาม ก่อตั้งขึ้นโดยผู้ใหญ่นายแม่แบ๊ะ ร่วมกับประชาชน ในหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2508 มีเนื้อที่ 5 ไร่ 3 งาน ปัจจุบัน มีอาคารเรียน 3 หลัง อาคาร ประกอบ 2 หลัง และส้วม 1 หลัง จัดการศึกษา 2 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษาและระดับ ประถมศึกษา จำนวน 8 ชั้นเรียน ในปีการศึกษา 2550 มีนักเรียนทั้งสิ้น 191 คน มีครูและบุคลากร ทั้งสิ้น 15 คน (โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ, 2550: 1)

ผู้ประเมิน ได้รับการแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2543 ได้ดำเนินการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะด้านบริหารวิชาการและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จนกระทั่ง พ.ศ. 2547 ได้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลกระทบต่อโรงเรียนอย่างมาก เนื่องจากครูกลัวภัยจากความไม่สงบได้ขอย้ายออกนอกพื้นที่ ทำโรงเรียนขาดแคลนครูอย่างมาก ส่งผลให้การเรียนการสอนและการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ถดถอยลงอย่างกะทันหัน ซึ่งเป็นปัญหาที่โรงเรียนไม่สามารถแก้ไขให้คลี่คลายไปได้โดยเร็ว

แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาต่างๆ ก็เริ่มลดลงในปีการศึกษา 2548 โรงเรียนได้รับครูอัตราจ้างมาแทนครูที่ย้ายออก ผู้ประเมินมีความต้องการจะพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น จึงได้แต่งตั้งครูให้เป็นคณะกรรมการ ทำหน้าที่สำรวจความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากครู และนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ ในปีการศึกษา 2548 และนำมาวิเคราะห์ผล พบว่า ปัญหาที่ควรแก้ไขและพัฒนาอันดับแรก คือ ปัญหาความขาดแคลนแหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ซึ่งครูไม่สามารถใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการบูรณาการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านผู้เรียนก็ขาดแคลนแหล่งเรียนรู้ที่จะใช้เพื่อการเรียนรู้และศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนจึงไม่เห็นความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ ขาดความกระตือรือร้นต่อการเรียน

จากปัญหาดังกล่าว ผู้ประเมิน จึงได้ดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนโดยการนำแนวคิดของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542: 9-10) ที่กล่าวว่า การนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ ไม่ได้ผูกขาดอยู่แต่ในห้องเรียนเท่านั้น ผู้เรียนสามารถ จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่รอบตัว ต้องจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) แหล่งเรียนรู้ในอาคาร การจัดการเรียนการสอนนั้นนักเรียนจะใช้เวลากว่าร้อยละ 90 อยู่ในอาคารเรียน ควรจัดแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนหรือในอาคารเรียนให้มาก โดยใช้สื่อและเทคนิควิธีการ กิจกรรม การศึกษาทดลอง มีมุมค้นคว้า ป้ายความรู้ ห้องสมุดกลาง ห้องสมุดกลุ่มวิชา จัดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์ 2) แหล่งเรียนรู้ภายนอกอาคาร โดยเฉพาะภายในบริเวณโรงเรียนจะมีแหล่งเรียนรู้มากมาย เช่น สวนสมุนไพร สวนวิทยาศาสตร์ ต้นไม้ อื่น ๆ อีกมากมาย ล้วนเป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งสิ้น จากแนวคิดดังกล่าวผู้ประเมิน ได้จัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนขึ้น โดยเริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2549 เป็นเวลา 1 ปีการศึกษา และได้ดำเนินการประเมินผล เมื่อสิ้นปีการศึกษา

ผลการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ ในปีการศึกษา 2549 ปรากฏว่า มีผลการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก นักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจ สอดคล้องกับบันทึกการตรวจเยี่ยมของโรงเรียน ที่ผู้มาตรวจเยี่ยมกล่าวชื่นชมว่าโรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ สะอาด สวยงาม ร่มรื่น มีแหล่งเรียนรู้หลากหลาย และเอื้อต่อการเรียนการสอน (สมุดบันทึกการตรวจเยี่ยมโรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ, 2550: 45-48) ผู้ประเมิน จึงเห็นควรให้ดำเนินการพัฒนา ขยายโครงการ

พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เป็นโครงการต่อเนื่องในปีการศึกษา 2550 โดยการปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนยิ่งขึ้น มีกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ พัฒนาห้องสมุด พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี พัฒนาสำนักงานบริการสารสนเทศ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน ห้องพิเศษ อุทยานการศึกษา และได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ การส่งเสริมการใช้ห้องสมุด การใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี การใช้แหล่งบริการสารสนเทศ การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน การใช้แหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา กิจกรรมการรักษาความสะอาดและการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบะ เป็นโครงการที่มีความสำคัญ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการสอนของครูและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง และเป็นโครงการที่จัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ผู้ประเมินจึงเห็นควรให้มีการประเมินโครงการนี้ขึ้น โดยการนำรูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) มาประยุกต์ใช้ดำเนินการประเมินในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ซึ่งผู้ประเมินมีความมุ่งหวังว่า ผลที่ได้รับจากการประเมินครั้งนี้ จะเป็นสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนาโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนการนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพของแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบะ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการ เกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ความสอดคล้อง และความเหมาะสม ของวัตถุประสงค์ของโครงการ
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ เกี่ยวกับความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ ความพร้อมของอาคารสถานที่ ความเพียงพอของงบประมาณ และความเหมาะสมของปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินงาน
3. เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการพัฒนา การมีส่วนร่วมในการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ครู และการนิเทศ ติดตามโครงการ
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการ เกี่ยวกับปริมาณของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของผู้เรียน ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการ

ขอบเขตของการประเมิน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 292 คน ประกอบด้วย

นักเรียน จำนวน 149 คน ครู จำนวน 15 คน และผู้ปกครอง จำนวน 128 คน (ผู้ปกครองมีจำนวนน้อยกว่านักเรียน เนื่องจากบางคนมีจำนวนนักเรียนในปกครองมากกว่า 1 คน)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 245 คน ประกอบด้วย

นักเรียน จำนวน 118 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเกรจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608) ซึ่งกำหนดไว้ว่า ขนาดประชากรที่มีจำนวนระหว่าง 140-150 คน ให้มีกลุ่มตัวอย่างตามตารางได้ไม่ต่ำกว่า 103-108 คน ผู้ประเมิน จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 118 คน ซึ่งมากกว่าขั้นต่ำที่ตารางกำหนดไว้ ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง โดยเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพราะว่าสามารถให้ข้อมูลได้ ส่วนครูศึกษาจากประชากร จำนวน 15 คน สำหรับผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 112 คน ได้มาโดยใช้วิธีการเช่นเดียวกับนักเรียน สุ่มเจาะจงผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. ระยะเวลา

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนในครั้งนี้ ได้กำหนดเวลาการประเมินเป็น 3 ระยะ คือ ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ 1 – 15 พฤษภาคม 2550 ระหว่างดำเนินโครงการ 20 - 28 กันยายน 2550 และหลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการ 16 - 31 มีนาคม 2551

3. ขั้นตอนการประเมิน

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้ประเมินได้กำหนดขั้นตอนในการประเมิน ดังนี้

3.1 ศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดโครงการ เอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.2 จัดทำเค้าโครงการประเมิน ประเด็นการประเมิน ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมิน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ

3.3 สร้างเครื่องมือประเมินโครงการ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาค่าความตรง (IOC) และแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ

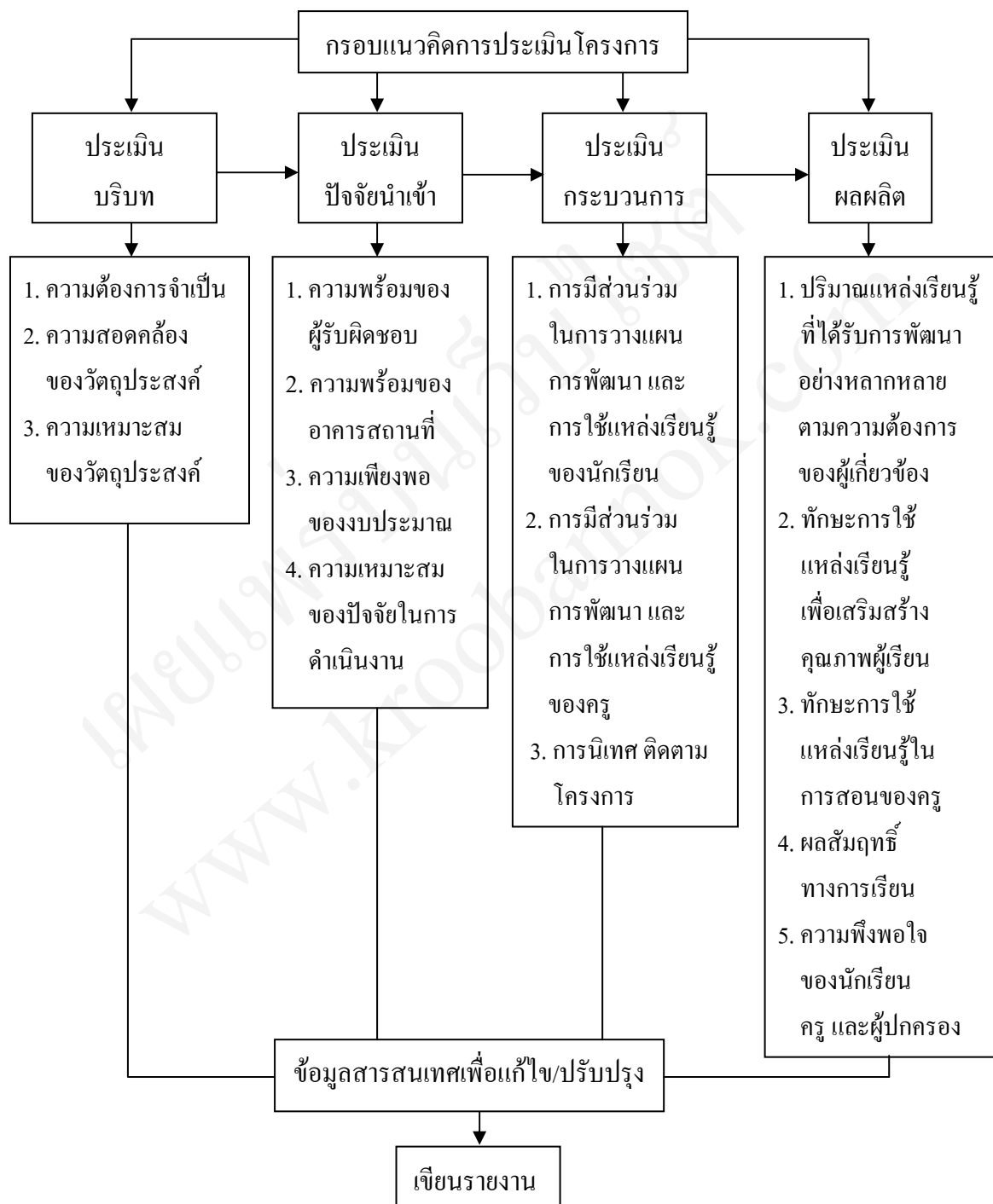
3.4 ทดลองใช้เครื่องมือ วิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (α) และปรับปรุงเครื่องมือ

3.5 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้ว ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการประเมิน

3.6 ตัดสินผลการประเมิน และจัดทำรายงานการประเมินโครงการ

กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวคิด โดยประยุกต์ใช้ตามรูปแบบชิปปี้ ในการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน รายละเอียด ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแจ่มแยะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้ประเมินคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากผลการประเมิน ดังนี้

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในการตัดสินใจพัฒนาโครงการต่อไปหรือปรับปรุงวางแผนการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย และสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน
2. เป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมและรูปแบบของการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบะ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครู และผู้เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบะ เพื่อการใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. เป็นแนวทางสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา นำไปปรับประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอื่น ๆ ตามความเหมาะสมต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้ประเมินได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เกี่ยวกับการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบะ ดังนี้

1. การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การตรวจสอบการดำเนินงานของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบะ โดยใช้วิธีประเมินตามรูปแบบซิปปี (CIPP) ประเมิน 4 ประเด็น ได้แก่ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต โดยประเมินจากความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียน ดังมีรายละเอียดของประเด็นการประเมินและตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้

2. การประเมินบริบท (Context) หมายถึง การประเมินสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานตามโครงการ เกี่ยวกับ ความต้องการจำเป็นของการทำโครงการ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ และความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ ตามตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 ความต้องการจำเป็นของโครงการ หมายถึง ความต้องการของนักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียน ที่เห็นความจำเป็นของการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบะ ในปีการศึกษา 2550

2.2 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ หมายถึง ความสอดคล้องต่อเนื่องเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ระหว่างวัตถุประสงค์ที่กำหนด กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของ

หน่วยงานต้นสังกัด ความต้องการผู้เกี่ยวข้องและกิจกรรมของโครงการ ความสำเร็จตามโครงการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแจ่มแยะ ในปีการศึกษา 2550

2.3 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ หมายถึง ความเหมาะสม หรือความเข้ากันได้ ระหว่างวัตถุประสงค์ กับประเด็นการประเมินตามรูปแบบซิปป์ เพื่อให้การประเมินมีความถูกต้อง ตามสภาพความเป็นจริง ตามความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแจ่มแยะ ในปีการศึกษา 2550

3. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง การตรวจประเมิน เกี่ยวกับความพร้อมของ บุคลากร อาคารสถานที่ ความเพียงพอของงบประมาณ และความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนิน โครงการ ตามตัวชี้วัด ดังนี้

3.1 ความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ หมายถึง ความพร้อมในการปฏิบัติงาน ของผู้รับผิดชอบ ประกอบด้วย ครู นักเรียน และผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ ที่ได้รับ การแต่งตั้งจากผู้บริหารโรงเรียนบ้านแจ่มแยะ ความเหมาะสมของจำนวนผู้ร่วมโครงการ และการ เตรียมความพร้อมแก่บุคลากรก่อนเริ่มโครงการ

3.2 ความพร้อมของสถานที่ หมายถึง ความพร้อมของสถานที่ เพื่อใช้จัดกิจกรรม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่ภายในอาคาร เช่น ห้องเรียน ห้องสหกรณ์ ห้องละหมาด ห้อง วิทยาศาสตร์ โรงอาหาร ห้องสมุด และสถานที่นอกอาคารที่ใช้สร้างอุทยานการศึกษาตามโครงการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแจ่มแยะ ปีการศึกษา 2550

3.3 ความเพียงพอของงบประมาณ หมายถึง ความเพียงพอของเงินงบประมาณที่ ได้รับจัดสรร เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมตามโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพ ผู้เรียน โรงเรียนบ้านแจ่มแยะ ในปีการศึกษา 2550 ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 90 ตามแผนที่กำหนดไว้ หรือไม่น้อยกว่า 427,500 บาท จาก 475,000 บาท

3.4 ความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินการ หมายถึง ความเหมาะสมและความ เพียงพอของปัจจัย ที่ต้องใช้เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ วัสดุ ครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนค่าสาธารณูปโภค เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ ที่ต้องใช้ตามโครงการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแจ่มแยะ ปีการศึกษา 2550

4. การประเมินกระบวนการ (Process) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมด้าน การวางแผนดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วมการใช้แหล่งเรียนรู้ และการนิเทศติดตามโครงการ ดังรายละเอียดตามตัวชี้วัด ต่อไปนี้

4.1 การมีส่วนร่วมของนักเรียน หมายถึง การมีส่วนร่วมประชุมวางแผนดำเนินงาน การมีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การพัฒนาสำนักงานบริการสารสนเทศ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน

ได้แก่ มุมหนังสือ มุมสื่อ และป้ายนิเทศ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ ได้แก่ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องปฐมพยาบาล ห้องสหกรณ์และโรงอาหาร พัฒนาแหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา และกิจกรรมการรักษาความสะอาดและการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้

4.2 การมีส่วนร่วมของครู หมายถึง ครูมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนดำเนินงาน การมีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี พัฒนาสำนักงานบริการสารสนเทศ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา และกิจกรรมการรักษาความสะอาดและการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้

4.3 การนิเทศติดตามโครงการ หมายถึง การที่ผู้บริหาร โรงเรียน หรือคณะกรรมการนิเทศโครงการ ร่วมกำหนดแนวทางการนิเทศ ติดตามผลการทำงานของผู้รับผิดชอบโครงการและผู้เกี่ยวข้อง การติดตามกำกับของผู้บริหาร การให้การสนับสนุนของผู้บริหาร และการประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้อง ในระหว่างการดำเนินงานโครงการ

5. การประเมินผลผลิต (Product) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับปริมาณของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างคุณภาพของผู้เรียน ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ดังรายละเอียดตามตัวชี้วัด ต่อไปนี้

5.1 ปริมาณของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา หมายถึง ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาอย่างหลากหลายตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ครูและผู้ปกครอง จากจำนวนแหล่งเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาทั้งหมดตามแผน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด $\geq 80\%$ หรือจำนวน 6 รายการ จากทั้งหมด 7 รายการ เมื่อสิ้นสุดโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบะ ปี 2550

5.2 ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน หมายถึง ความชำนาญในการแสวงหาความรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ด้วยกิจกรรมการศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด การมีนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ที่มีอยู่รอบตัว และการมีนิสัยรักความสะอาดและการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้

5.3 ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของครู หมายถึง ความชำนาญในการจัดการสอนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะการสอนโดยใช้ห้องสมุด ทักษะการสอนโดยใช้สื่อ/นวัตกรรมที่ครูและนักเรียนทำขึ้น และทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ห้องพิเศษ และอุทยานการศึกษา

5.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่ได้จากการทดสอบภาคความรู้ปลายปี หรือปลายภาคเรียน ของนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปี

การศึกษา 2550 เปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามเป้าหมายของโครงการที่ได้กำหนดไว้ $\geq 70\%$ เมื่อสิ้นสุดโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ ปี 2550

5.5 ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่แก่นักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียน ต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ ตามตัวชี้วัดย่อย ดังนี้

5.5.1 ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ระดับความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ เกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด การมีนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ที่มีอยู่รอบตัว และการมีนิสัยรักความสะอาดและการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ ของนักเรียน

5.5.2 ความพึงพอใจของครู หมายถึง ระดับความรู้สึกที่ดีของครู ที่มีต่อการทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะเกี่ยวกับทักษะการสอนโดยใช้ห้องสมุด ทักษะการสอนโดยใช้สื่อ/นวัตกรรมที่ครูและนักเรียนทำขึ้นและทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ห้องพิเศษต่าง ๆ และอุทยานการศึกษา

5.5.3 ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ระดับความรู้สึกที่ดีของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ เกี่ยวกับคุณประโยชน์ ความสะอาด การมีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การให้การสนับสนุน และการให้บริการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน

6. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาราชการแทนผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ มีหน้าที่บริหารและรับผิดชอบโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ ในปีการศึกษา 2550

7. ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ ครูอัตราจ้าง วิทยากรสอนศาสนาอิสลาม ผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส และเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ ในปีการศึกษา 2550

8. นักเรียน หมายถึง นักเรียนทุกคน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมจัดการเรียนการสอน ทำกิจกรรม หรือฝึกปฏิบัติ ทั้งในและนอกโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ ปีการศึกษา 2550

9. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดามารดา หรือผู้ให้ความอุปการะเลี้ยงดูนักเรียนทุกคน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ ในปีการศึกษา 2550 ในกรณีของผู้ปกครองที่มีนักเรียนในปกครองซึ่งกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนมากกว่า 1 คน ให้นับจำนวนผู้ปกครองของนักเรียนที่เรียนอยู่ในชั้นสูงสุดเพียง 1 คน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่เบี้ย อำเภอดาเกา จังหวัดนราธิวาส ครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย ความหมาย และความสำคัญของแหล่งเรียนรู้
2. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ประกอบด้วย แหล่งเรียนรู้ที่เป็นอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. การจัดการแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย การส่งเสริมบุคลากรเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน
4. โครงการและการประเมินโครงการ ประกอบด้วย ความหมาย ความสำคัญและขั้นตอนของการจัดทำโครงการ ความหมาย ความสำคัญและแนวคิดของการประเมินโครงการ และรูปแบบการประเมินโครงการ
5. การบริหารโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย สรุปโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน และเทคนิคในการดำเนินโครงการ
6. ความพึงพอใจ ประกอบด้วย ความหมาย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย งานวิจัยภายในประเทศ งานวิจัยต่างประเทศ และสรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

แหล่งเรียนรู้

ความหมายของแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่มีอยู่รอบ ๆ ตัว ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น ทุกคนสามารถจะเรียนรู้ได้ตามความต้องการ ทุกที่ ทุกเวลา เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความรู้ การพัฒนาทั้งร่างกายและสติปัญญา ได้มีผู้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ไว้หลายท่านที่สำคัญ มีดังนี้

กรมวิชาการ (2545: 43) ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ตามอัธยาศัย ด้วยตนเองอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อการเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ประดิษฐ์ เหล่าเนตร์ (2549: 16) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง ถิ่น ที่อยู่ บริเวณ บ่อเกิด แห่ง ที่ หรือศูนย์รวมความรู้ ที่ให้เข้าไปศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญ แหล่งเรียนรู้ อาจจะเป็นสิ่งที่ เป็นธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นได้ทั้งบุคคล สิ่งมีชีวิต และไม่มีชีวิต แหล่งเรียนรู้ อาจอยู่ในห้องเรียน หรือนอกห้องเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2544: 9 - 10) กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า สามารถ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน หมายถึง สถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน คือ

1.1 พิพิธภัณฑ์หอศิลป์ ได้แก่ ห้องวัฒนธรรม ห้องภูมิปัญญา ห้องเฉลิมพระเกียรติ

1.2 ห้องปฏิบัติการ ได้แก่ ห้องดนตรี ห้องศิลปะ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องเรียน สีเขียว ห้องกิจกรรม ห้องพยาบาล ห้องทดลอง ห้องแนะแนว ห้องสหกรณ์ ฯลฯ

1.3 ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา

1.4 ห้องสมุดโรงเรียน หรือห้องสมุดกลุ่มสาระ ได้แก่ ห้องสมุดกลาง หรือห้องสมุด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา พละนาฏย การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ ศิลปะศึกษา ภาษาต่างประเทศ

1.5 อุทยานการศึกษา ได้แก่ สวนสมุนไพร สวนวรรณคดี สวนเกษตร สวนธรรมชาติ สวนศิลป์ สวนสุขภาพ สวนพฤกษศาสตร์ ฯลฯ

2. แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน หมายถึง บุคคล ภูมิปัญญา สถานที่ราชการสถาน ที่เอกชน สถานประกอบการ พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตที่มีอยู่ในท้องถิ่น สอดคล้องกับ สุมน อมรวิวัฒน์ (2544: 1) ที่กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และธรรมชาติ หมายถึง ธรรมชาติ สังคม ชุมชน และภูมิปัญญาในท้องถิ่น ที่ผู้เรียนสามารถค้นพบ ความรู้ได้ นอกเหนือจากหนังสือเรียน

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และดารณี คำวังนัง (2545: 18) ได้อธิบายว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกโรงเรียน ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเป็นแหล่งที่จะทำ ให้ผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติหรือได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อให้เกิด การเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างกลุ่มเพื่อน ระหว่างครูกับนักเรียน ระหว่าง วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้กับครูและผู้เรียน รวมทั้งเป็นแหล่งที่ผู้เรียนอาจต้องอาศัยการสืบค้นของ ตนเอง เพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

ในทำนองเดียวกัน เฉลิม พรกระแสน์ (2544: 9) ได้กล่าวถึงการพัฒนากระบวนการเรียน การสอน เป็นการพัฒนานักเรียนเพื่อสร้างศักยภาพ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมส่วนรวมได้ อย่างมีความสุข ครุฑเป็นปัจจัยหลักของการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน เพราะเป็นผู้สัมผัส กับนักเรียนโดยตรง เป็นผู้กำกับบทบาท จัดบรรยากาศการเรียนการสอน ถ้าจะให้ส่งผลต่อคุณภาพ

การเรียนการสอนอย่างแท้จริง ครูจะต้องมีความรับผิดชอบสูง ตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้จัดประสบการณ์ ส่วนผู้เรียนก็ต้องรับผิดชอบในการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ใช้วิจารณญาณในการคิดวิเคราะห์ หากความหมายของการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตและถ่ายทอดถึงการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งต่อไป

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ หรือแหล่งความรู้ ต่างก็มีความหมายถึงสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ได้แก่ บุคคล สถานที่ สถาบันต่าง ๆ สิ่งของ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สภาพสังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเข้าไปปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยตรง และได้ความรู้ใหม่ ๆ ที่มีคุณค่า ช่วยให้เป็นคนทันโลก รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพของตนเอง แหล่งเรียนรู้เป็นสถานที่หรือศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ เทคโนโลยี

แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญภายในโรงเรียน เช่น พิพิธภัณฑ์หอศิลป์ ห้องวัฒนธรรม ห้องเฉลิมพระเกียรติ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องทดลอง ห้องเรียนสีเขียว ห้องพยาบาล ห้องกิจกรรม ห้องแนะแนว ห้องดนตรี ห้องศิลปะ ห้องสหกรณ์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดโรงเรียน หรือห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ อุทยานการศึกษา สวนสมุนไพร สวนวรรณคดี สวนเกษตร สวนธรรมชาติ สวนศิลป์ สวนสุขภาพ สวนพฤกษศาสตร์ เป็นต้น

ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546: 14) มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้เพียงพอที่จะดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและสามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 3) กล่าวว่า ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ให้ครอบคลุมหลักสูตรกว้างขวางขึ้น เพื่อพัฒนาไปสู่ความเป็นสากล ทั้งจัดให้มีการกำกับ ติดตาม เร่งรัด และประเมินผลการดำเนินงาน เกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้เป็นระยะ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คือแหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น ห้องสมุด ทรัพยากรบุคคล (ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนที่มีความรู้ด้านภาษาและภูมิปัญญาทางภาษา) สื่อการเรียนการสอน ของจริง หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ตาราง สถิติ กราฟ

2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จัดเป็นการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในยุคโลกไร้พรมแดน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้ตลอดเวลา และทุกสถานที่ แหล่งเรียนรู้สำหรับคณิตศาสตร์นั้น ไม่ใช่แค่ห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสถานที่สำคัญต่าง ๆ ในชุมชน เช่น ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ พิพิธภัณฑ์ สมาคม ชมรม มุมคณิตศาสตร์ สวนคณิตศาสตร์สร้างสรรค์ ห้องกิจกรรมคณิตศาสตร์ หรือห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) อินเทอร์เน็ต (Internet) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) หรือเครื่องคำนวณเชิงกราฟ (Graphing Calculator) รวมทั้งบุคคลทั้งหลายที่มีความรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ เช่น ครู อาจารย์ ศึกษานิเทศก์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เป็นการจัดกิจกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ ที่จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย แหล่งเรียนรู้สำหรับวิชาวิทยาศาสตร์ไม่ได้จำกัดเฉพาะห้องเรียนห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนหรือหนังสือเรียนเท่านั้น รวมถึงแหล่งเรียนรู้หลากหลายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล

4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสื่อการเรียนการสอนในปัจจุบันต้องเป็นสื่อที่มีชีวิตชีวา มีสีสันของการทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เครื่องมืออุปกรณ์การเรียนอาจจะมีตั้งแต่ของง่ายๆ จำพวกกระดาษ ดินสอ ไปจนถึงอุปกรณ์การสื่อสาร เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ บุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนั้นควรให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงด้วยการลงมือปฏิบัติจริง

5. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา คือผู้เรียนสามารถจะเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ ทุกเวลาและเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชน และอื่น ๆ

6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นแหล่งการเรียนรู้ คือ สถานที่ ปรากฏการณ์ เหตุการณ์ หรือสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งความรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคล ซึ่งอาจถ่ายทอด หรือบันทึกไว้ในสื่อต่างๆ เช่น หนังสือเรียน ตำรา หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ด้วย ส่วนสื่อธรรมชาติ ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึง แหล่งการเรียนรู้ที่อยู่มากมาย

7. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี นับเป็นวิธีการที่ผู้สอนและผู้เรียน สามารถศึกษาหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่มีอยู่ ดังนี้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ ความสามารถ แหล่งวิทยากรต่าง ๆ สถานประกอบการ ทรัพยากรธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อ อิเล็กทรอนิกส์

8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียน สามารถใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนทักษะทางภาษาของตนได้มีอยู่รอบตัว ที่เป็นบุคคล สถานที่ต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนและไกลออกไป ได้แก่ ครูผู้สอน เพื่อนร่วมชั้น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ห้องสมุด โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง รายการวิทยุ โทรทัศน์ภาคภาษาอังกฤษ สถานที่ทำการต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน รัฐวิสาหกิจ สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ สถานทูตประเทศต่าง ๆ ประจำประเทศไทย การเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศ

คำริ บุญชู (2548: 28) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. เป็นแหล่งที่รวบรวมองค์ความรู้อันหลากหลาย พร้อมจะให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาค้นคว้า ด้วยวิธีการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล และเป็นการส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. เป็นแหล่งเชื่อมโยงให้สถานศึกษา และชุมชนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ซึ่งทำให้คน ในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่บุตรหลานของตน

3. เป็นแหล่งข้อมูลที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดความสนุกสนาน และมีความสนใจที่จะเรียนรู้ ไม่เกิดความเบื่อหน่าย

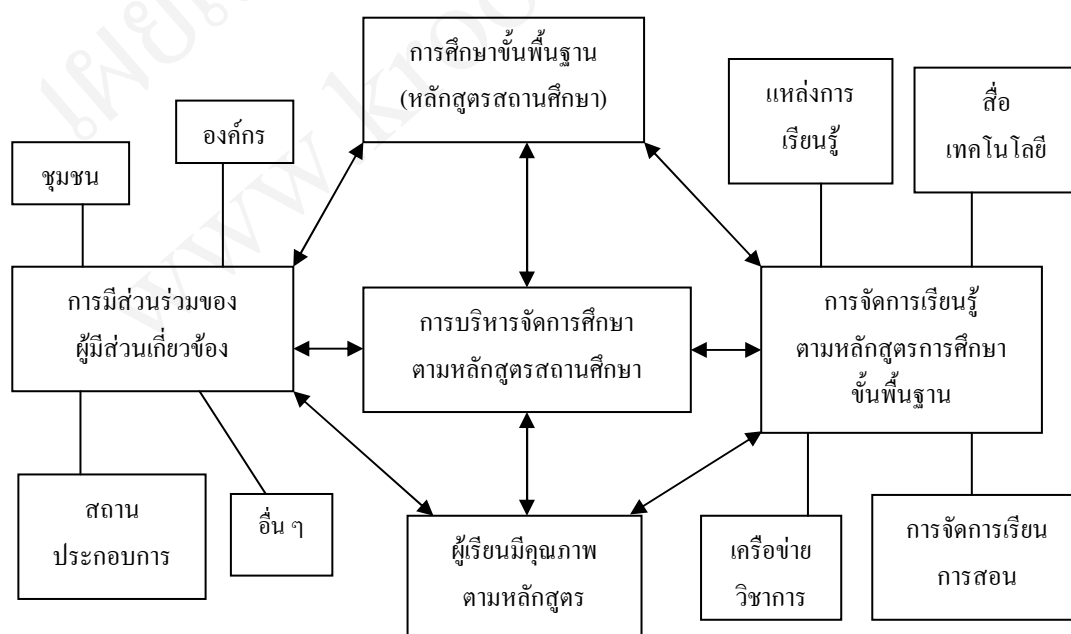
4. เป็นแหล่งที่ทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้จากการคิดได้เอง ปฏิบัติเอง และสร้างองค์ความรู้ ได้ด้วยตนเอง ในขณะที่เดียวกัน ก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

5. ให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังให้รู้และรักท้องถิ่นของตน มองเห็นคุณค่าและตระหนักถึง ปัญหาในชุมชนของตน พร้อมทั้งจะเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

กิ่งแก้ว อารีรักษ์; และคนอื่น ๆ (2548: 118) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ดังนี้

1. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ โดยการจัดให้มีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
2. เสริมสร้างการเรียนรู้ให้ลึกซึ้ง โดยการรวบรวมข้อมูลและมีการสะท้อนความคิดเห็น
3. กระตุ้นให้มุ่งเน้นลงลึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น สามารถสร้างผลผลิตในการเรียนรู้ให้มีคุณภาพสูงขึ้น
4. เสริมสร้างการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแสวงหาข้อมูล อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการสร้างความตระหนักเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติและแตกต่างของข้อมูล
5. เสริมสร้างพัฒนาทักษะการคิด เช่น การคิดแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการประเมินอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาศัยการวิจัยอิสระและการควบคุมข้อมูล
6. เปลี่ยนเจตคติของครูและนักเรียนที่มีต่อเนื้อหารายวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. พัฒนาทักษะการวิจัยและความเชื่อมั่นในตนเองในการค้นหาข้อมูลโดยการบูรณาการทักษะการใช้ห้องสมุด เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร
8. เพิ่มสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ ในด้านเนื้อหา เจตคติ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาศัยแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายในการเรียนรู้

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546: 15) ได้กล่าวว่า รัฐจะต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และให้จัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์กีฬา นันทนาการ และแหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้อื่น อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของแหล่งเรียนรู้ที่มีผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

ที่มา : ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และดารณี คำวังนัง (2545: 3)

แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2544: 1-4) สรุปว่า คุณลักษณะที่มีศักยภาพและความสามารถของผู้เรียนที่จะพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จได้ ประกอบด้วย

1. การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้มีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
2. การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าและคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. การมีความสามารถที่จะรับการถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม
4. การมีความสามารถในการแก้ปัญหาและเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ
5. การรู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ
6. การมีความตระหนักในการมีส่วนร่วมที่จะรักษาวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การปกครองในระบอบประชาธิปไตย และคุณธรรมตามหลักศาสนา

นอกจากนี้ยังกล่าวถึง หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ให้เป็นไปอย่างได้ผล ควรยึดหลักการ ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรจะเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา ดังนั้น ผู้เรียนจึงควรจะมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่าง ๆ กัน มิใช่จากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงแหล่งเดียว ประสบการณ์ความรู้สึกลึกซึ้งของแต่ละบุคคลถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ
3. การเรียนรู้ที่ดี จะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง จึงจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำ และสามารถนำการเรียนรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบด้วยตนเอง มีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและจดจำได้ดี
4. การเรียนรู้ ในกระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญ หากผู้เรียนเข้าใจและมีทักษะในเรื่องกระบวนการเรียนรู้แล้ว จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่าง ๆ ที่ตนต้องการได้
5. การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน คือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางดังกล่าว สามารถจะเรียนรู้ได้ทุกแห่งทุกเวลา ตามความสามารถและความต้องการของผู้เรียน จึงควรมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเพียงพอและทันสมัย ตอบสนองผู้เรียนให้มากที่สุด ตามที่หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 6 กรมสามัญศึกษา (2543: 65 – 66) ได้กล่าวถึงการจัดแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. โรงเรียนควรมีโครงการส่งเสริม และสนับสนุนให้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในโรงเรียน

2. จัดให้มีห้องโสตทัศนศึกษา ห้อง Sound Lab ที่พร้อมให้บริการทั้งใน และนอกเวลา
3. ควรจัดให้มีห้องพิเศษอื่นๆ ตามความจำเป็นและความเหมาะสม เช่นห้องพุทธศาสนา ห้องจริยธรรม ห้องศิลปวัฒนธรรม ห้องเกียรติภูมิ ห้องปฏิบัติการกลุ่มวิชา ฯลฯ ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. ควรจัดให้มีห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นเอกเทศ จากห้องที่ใช้สอนตามปกติ เพื่อให้นักเรียนใช้ปฏิบัติการตามความสนใจ
5. จัดให้มีข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

สำหรับกรมวิชาการ (2545: 44 -45) ได้เห็นความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียน ที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและผู้เรียน ที่เป็นแหล่งรวบรวม จัดเก็บ และให้บริการวัสดุสารสนเทศ ความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับครู-อาจารย์และนักเรียน ในโรงเรียน เป็นแหล่งที่เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มาศึกษาหาความรู้ เรียนรู้วิทยาการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญจะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่เยาวชน ห้องสมุดนอกจากเป็นสถานที่เก็บรวบรวมหนังสือไว้เพื่อการศึกษาค้นคว้าแล้ว ในปัจจุบันได้รวบรวมสื่อชนิดต่าง ๆ ไว้ด้วย ซึ่งใช้ชื่อเรียกแตกต่างกัน เช่น หอสมุด สำนักหอสมุด สำนักวิทยการ สถาบันบริการสารสนเทศ สำนักบรรณสารสนเทศ ห้องสมุดอัตโนมัติ ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดดิจิทัล เป็นต้น ห้องสมุดจึงเป็นที่รวบรวมของทรัพยากรสารสนเทศทั้งที่เป็นวารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สไลด์ วิดีทัศน์ ซีดี-รอม สื่อมัลติมีเดีย หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โรงเรียนควรพิจารณาดำเนินการพัฒนาห้องสมุดให้มีความเหมาะสมกับสภาพของสังคมปัจจุบัน ซึ่งในประเทศไทยสื่อสิ่งพิมพ์ยังคงเป็นสื่อหลักสำหรับห้องสมุด แต่ในขณะเดียวกันก็ควรจัดหาสื่อประเภทไม่ใช่สิ่งตีพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการด้วย

ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 38) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนว่า อาจเป็นในลักษณะของห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ ประจำหมู่บ้าน ศูนย์การเรียนรู้ ห้องสมุดโรงเรียน ในวัด ในโรงงาน พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น หรือสถานที่ในชุมชน ซึ่งเป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนในชุมชน นอกจากนี้ อาจจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบประเภทต่าง ๆ เช่น การสอนอ่าน-เขียน การศึกษาสายสามัญ การฝึกอบรมวิชาชีพ ที่สนองความต้องการของชุมชนและชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยทั่วถึง และคงอยู่ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ตามปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต

สอดคล้องกับทัศนะของ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และคารณิ คำวังนัง (2545: 22) ที่กล่าวว่า โรงเรียนในอนาคตควรมีการจัดการเรียนรู้ ให้สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนในชุมชน กล่าวคือ การจัด

กระบวนการเรียนรู้ ให้สัมพันธ์สอดคล้องเชื่อมโยงกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชนแต่ละท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความแตกต่างกันทั้งสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติ อาชีพขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา และความเป็นอยู่ ความแตกต่างเหล่านี้ล้วนเป็นองค์ความรู้ ที่ควรค่าแก่การสืบทอดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและประเทศชาติ

นอกจากนี้ สมลักษณ์ ภาพันธ์ (2547: 35) กล่าวถึง ยุทธศาสตร์การสร้างการเรียนรู้ ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงค้นพบสิ่งใหม่ ๆ เรียนรู้วิธีการเรียน ได้ทำงานกลุ่ม ผ่านกระบวนการประชาธิปไตย ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
2. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ต้องให้ทุกสถาบันในชุมชนมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างความเข้มแข็งทางปัญญา
3. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนเป็นการสร้างชีวิตสาธารณะ ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดประเด็นปัญหาและร่วมหาทางเลือกโดยผ่านการพิจารณาของทุกส่วนแล้วกำหนดกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติและการเรียนรู้ร่วมกันโดยมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาในเรื่องเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ หรือแหล่งความรู้ ซึ่งหมายถึง สิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ที่เป็นบุคคล สถานที่ สถาบันต่าง ๆ สิ่งของ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สภาพสังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเข้าไปปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยตรงและได้ความรู้ใหม่ ๆ ที่มีคุณค่า ช่วยให้เป็นคนทันโลก รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ตามอัตภาพของตน

แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญภายในโรงเรียน เช่น พิพิธภัณฑ์หอศิลป์ ห้องวัฒนธรรม ห้องเฉลิมพระเกียรติ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องทดลอง ห้องเรียนสีเขียว ห้องพยาบาล ห้องคหกรรม ห้องแนะแนว ห้องดนตรี ห้องศิลปะ ห้องสหกรณ์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดโรงเรียน หรือห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระ อุทยานการศึกษา สวนสมุนไพร สวนศิลป์ สวนวรรณคดี สวนเกษตร สวนธรรมะ สวนสุขภาพ สวนพฤกษศาสตร์ เป็นต้น

ครูสามารถที่จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสม ในขณะที่นักเรียนเองก็จะต้องมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข เรียนรู้ได้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เป็นสิ่งจำเป็นที่จะโน้มน้าวผู้เรียน ไปสู่การเรียนรู้ การจัดแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษาค้นคว้าและเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน สถานศึกษาทุกแห่งจึงต้องให้ความสำคัญและจัดการให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ได้พัฒนาตนเองให้มีคุณภาพตามที่ตนเองและสังคมต้องการต่อไป

แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

แหล่งเรียนรู้ที่เป็นอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ หรือสภาวะแวดล้อมที่สร้างขึ้นและมีอิทธิพลต่อบุคคล ที่เป็นสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ สถานที่ตั้งของอาคารต่าง ๆ ตลอดจนบริเวณต่าง ๆ รวมทั้งการถ่ายเทอากาศ แสงสีและเสียง ที่มีอิทธิพลในการสร้างบรรยากาศต่อบุคคล ซึ่งบุญช่วย จินดาประพันธ์ (2536: 3) ได้แบ่งสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับเพื่อน
2. สภาพแวดล้อมในห้องเรียน
3. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร
4. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่

อมรพันธ์ ประสิทธิรัตน์ (2545: 15) กล่าวถึงความหมาย ความสำคัญและองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ไว้ว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หมายถึง สภาวะหรือสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวผู้เรียน ที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรืออาจเป็นสิ่งที่ถูกจัดทำขึ้น จัดสร้างขึ้น อาจจะเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต เป็นรูปธรรมมองเห็นได้ หรือเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้ อยู่ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ซึ่งมีผลกระทบต่อการประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สำหรับความสำคัญของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น ห้องเรียนมีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ผู้สอนก็มีความสุขในการสอน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ก็จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น สะดวกรวดเร็ว ตามแผนที่วางไว้

2. สภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนรู้หลายด้าน เช่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ เป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียน เปลี่ยนเจตคติไปในทางที่ดี มีความพึงพอใจในการเรียน ช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับปัจจัยสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนคือ ความรู้สึกที่เกิดจากตัวผู้เรียน ความรู้สึกพึงพอใจ สนใจอยากเรียน อยากรู้ ซึ่งจะเป็นตัวนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในที่สุด ถ้าผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านกายภาพ ทางจิตภาพ และทางด้านสังคมภาพแล้ว จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกดังกล่าวได้

3. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน ประสบการณ์การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ที่ตามปกติแล้วการรับรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียน

จะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งภายนอก ที่มากระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียน การปะทะสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ เป็นการสร้างประสบการณ์ ดังนั้น ถ้าเราต้องการให้ผู้เรียนได้รับ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี ก็ต้องจัดให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีก่อนแล้ว สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านั้นจะเป็นตัวกำหนดประสบการณ์ของผู้เรียนในภายหลัง

4. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน จุดมุ่งหมายที่สำคัญ ของการจัดการศึกษาประการหนึ่งก็คือ มุ่งให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพดี มีการแสดงออกทางกาย วาจา และใจ ตามแบบอย่างที่ดีงามยอมรับ กล่าวคือมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นเครื่องหมายของคนดี มีการประพฤติ ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี การที่จะหล่อหลอมพฤติกรรมหรือ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์นั้น ต้องใช้เวลา และอาศัยปัจจัย หลายอย่างประกอบกัน จึงจะกล่อมเกลาผู้เรียนได้ สภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ถือว่าเป็นปัจจัย หนึ่งที่จะช่วยปรับ หรือโน้มน้าวพฤติกรรมของผู้เรียน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ที่มี บรรยากาศที่อบอุ่น เป็นมิตร มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้จะค่อย ๆ แทรกซึมเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน สะสมทีละน้อย จนในที่สุดก็จะแสดงออกในลักษณะของบุคลิกภาพ รูปแบบในการรับรู้ ตลอดจน ค่านิยมต่าง ๆ ของผู้เรียน

5. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีส่วนช่วยในการควบคุมชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เป็นตัวกำหนดอาณาเขตของการเรียน ทำให้มีบรรยากาศที่แตกต่างกันไป จากกิจกรรมอื่น ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จะไม่เหมือนกับลักษณะของ สภาพแวดล้อมในสถานเริงรมย์ เมื่อผู้เรียนเข้ามาอยู่ในสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ได้จัดไว้ อย่างเหมาะสม ก็จะรู้จักสำรวม อยู่ในระเบียบวินัยมากขึ้น โดยถ้ามีการจัดโต๊ะเก้าอี้ของนักเรียน อย่างมีวัตถุประสงค์ จะช่วยให้การควบคุมชั้นเรียนมีระบบระเบียบ และง่ายสำหรับผู้สอนมากขึ้น

6. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่เป็นแหล่งทรัพยากรทางการเรียน การจัดสภาพแวดล้อม ทางการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นไปอย่างกว้างขวาง หลายแห่งเห็นความสำคัญของการจัดมุมวิชาการ ศูนย์วิชาการ มุมสื่อการเรียนการสอน ทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนสามารถใช้เป็นแหล่งการค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาที่ต้องการ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนสามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางได้อย่างดี นอกจากนี้ แหล่งทรัพยากรการเรียน จะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ตลอดจนเป็นการสร้างนิสัยใฝ่เรียนใฝ่รู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่ยึดติดอยู่แต่เฉพาะความรู้ที่ได้จากผู้สอน

7. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสริมสร้างบรรยากาศการเรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี จะทำให้บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสะดวกสบาย สงบ ปราศจากสิ่งรบกวนจะเป็น

สิ่งช่วยสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้ หรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างตั้งใจและมีสมาธิ ถ้าผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นที่เป็นสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ด้านจิตภาพ มีบุคลิกลักษณะที่อบอุ่น เป็นมิตร ก็จะทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอน เป็นไปในทางที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น

8. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และ ผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน การจัดสถานที่โต๊ะเก้าอี้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ง่ายต่อการเคลื่อนไหวโยกย้าย ทำให้ผู้สอนไปถึงตัวผู้เรียนได้สะดวก ตำแหน่งของผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่หน้าชั้นเสมอไป ผู้สอน อาจนั่งอยู่ท่ามกลางผู้เรียน เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำแนวทาง สภาพแวดล้อมเช่นนี้ จะช่วยให้ผู้สอน ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากขึ้น ได้รู้จักนิสัยตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ดี ส่วนผู้เรียน จะลดความกลัว และมีความกล้ามากขึ้น กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น มีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน

9. สภาพการเรียนรู้ที่เหมาะสม ช่วยลดความเมื่อยล้า หรือความอ่อนเพลียทางด้านสรีระ ของผู้เรียน เช่น การจัดโต๊ะเก้าอี้ให้มีขนาดที่พอเหมาะกับร่างกายของผู้เรียน ช่วยให้การนั่งสบาย สามารถนั่งได้นาน ๆ โดยไม่ปวดหลัง การให้แสงสว่างในห้องเรียนที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้เรียน คลายความเมื่อยล้าทางสายตา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาด้วย

สำหรับองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มี 3 ประการ คือ

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพ เป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่จะส่งผลต่อ ผู้เรียนทางกาย ประกอบด้วย สถานที่เรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ประกอบและอุปกรณ์ตกแต่ง องค์ประกอบของสถานที่หลัก ๆ มักจะคล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการ คือ จะประกอบด้วยพื้นที่ประตูหน้าต่าง ผนังห้อง เพดาน ขนาดของห้อง สภาพของสถานที่โดยทั่วไป เช่น แสงสว่าง เสียง การระบายอากาศ ระบบควบคุมอุณหภูมิ ถ้าเป็นห้องเรียนก็จะมีโต๊ะเก้าอี้ กระดานดำ ป้ายนิเทศ รูปภาพ สื่อการสอนประเภทวัสดุกราฟิก อันได้แก่ แผนภูมิ แผนสถิติ แผนที่ ลูกโลก ส่วนห้องปฏิบัติการหรือห้องทดลอง ก็จะมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าหรือทดลอง เฉพาะห้อง ขนาดของห้องและอุปกรณ์ประกอบจะแตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้ นอกจากนี้ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่จัดโดยผู้สอนและผู้เรียน เพื่อใช้ในการเรียน การสอนตามเนื้อหาของแต่ละวิชา

2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางจิตภาพ เป็นสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียน เกิดความรู้สึกในทางบวก หรือทางลบ คือ เป็นสิ่งที่มากระทบความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน ซึ่งอาจ เกิดขึ้นจากสิ่งที่เป็นกายภาพหรือเกิดจากบุคคล สิ่งที่เป็นกายภาพที่มากระทบความรู้สึกของผู้เรียน ได้แก่ ความร้อน หนาว ทำให้รู้สึกหงุดหงิดหรือสดชื่น สีที่ทำให้รู้สึก เช่น เขียวตา วิงเวียน ร้อน พื้นที่ว่างหรือแออัด ระยะห่างของพื้นที่ทำให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิด หรือห่างเหิน ความสะอาด

ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ที่เป็นตัวก่อให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ได้ สำหรับบุคคลที่มีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางจิตภาพนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากบุคลิกภาพหรือการกระทำของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียน เช่น ครูผู้สอน เพื่อนร่วมชั้น หรือบุคลากรอื่น ๆ โดยเฉพาะบุคลิกภาพครูผู้สอนจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกทางบวกหรือทางลบของผู้เรียนค่อนข้างมาก ความเข้มงวดของครูอาจจะเป็นแบบอย่างที่ดีเกี่ยวกับการมีวินัยของผู้เรียน ความสง่างามในท่วงทีของครู ก่อให้เกิดความชื่นชมและประทับใจ การลงโทษผู้เรียนอย่างไม่มีเหตุผลของครู จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย สับสน ไม่รู้จะปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะถูกต้อง เป็นต้น

3. สภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ทางสังคมภาพ เป็นสภาพแวดล้อมที่จะส่งผลต่อผู้เรียน อันเนื่องมาจากความสัมพันธ์กันระหว่างบุคคล การประพฤติปฏิบัติต่อกันซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติหรือเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ตัวอย่างเช่น การร่วมมือกันทำงาน การช่วยเหลือกัน การเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการมีน้ำใจต่อกัน สำหรับในชั้นเรียนนั้น สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางสังคมภาพ ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน ผู้เรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมนั้น เป็นภาระงานที่ผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงความสำคัญในการจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้น่าอยู่ ยากเรียน ชั่วอยู่ให้นักเรียนมาโรงเรียนด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ ให้นักเรียนเกิดความรักและภาคภูมิใจในโรงเรียนของตน เป็นการหล่อหลอมนักเรียนให้ช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอีกด้วย ตามที่ กรมวิชาการ (2543: 4-5) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มีความสำคัญยิ่งต่อการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง การปลูกฝังเจตคติและค่านิยมที่ดีงาม ตลอดจนลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โรงเรียนจึงควรจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ด้วยการจัดสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ดังนี้

1. สถานที่ ได้แก่ อาคารเรียน ห้องเรียน โรงอาหาร ห้องน้ำ ห้องส้วม ในบริเวณโรงเรียน ต้องคำนึงถึงความร่มรื่น สวยงาม เรียบง่ายเป็นธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความสะอาดถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย

2. ห้องเรียน ห้องเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามที่กรมวิชาการ (2543: 25) ได้ให้ความเห็นว่า เป็นส่วนเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา เช่น มีการจัดศูนย์สารสนเทศหรือศูนย์ข้อมูล ข่าวสาร การจัดห้องและมุมนิทรรศการ การจัดพิพิธภัณฑ์การศึกษาในโรงเรียน การจัดห้องวิชาการ การจัดห้องปฏิบัติการ การจัดห้องสมุด ห้องสมุดเกมการศึกษา การจัดศูนย์สื่อการศึกษา การจัดห้องโสตทัศนูปกรณ์เพื่อการศึกษา

นอกจากการจัดการอาคารและสถานที่แล้ว โรงเรียนจะต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ดังนี้ กรมวิชาการ (2543: 25-26)

1. กำหนดนโยบายของโรงเรียน เรื่องการจัดบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ให้ชัดเจน
 2. สร้างความเข้าใจที่ดีให้เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าระหว่างบุคลากรในโรงเรียนกับชุมชน
 3. สำรวจสภาพปัจจุบัน และปัญหาของโรงเรียน เพื่อกำหนดเป็นแผนงาน โครงการและแผนปฏิบัติงาน
 4. ดำเนินการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามแนวทางที่กำหนด
 5. แสวงหาความช่วยเหลือจากหน่วยงานทั้งในและนอกชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ทั้งที่เป็นภาครัฐและเอกชน
 6. การนิเทศ กำกับ ติดตาม สนับสนุน ส่งเสริมและการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง
 7. สร้างสรรค์งาน หรือกิจกรรมด้านอื่น ๆ
 8. ประชาสัมพันธ์แนวคิด และผลงานให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ
 9. ประเมินผลการดำเนินงาน รายงานผลการปฏิบัติและเผยแพร่ผลงานดีเด่น
- สำหรับการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน เช่น ภายในบริเวณโรงเรียน มีความสะอาด สงบร่มรื่น มีโรงอาหาร ห้องน้ำห้องส้วมถูกสุขอนามัย มีความเป็นระเบียบ สวยงาม เช่นเดียวกับ กรมวิชาการ (2545: 45 – 46) ได้เสนอแนวทางในการจัดบรรยากาศของศูนย์การเรียนรู้ในโรงเรียน ด้วยหลัก 7 ส ดังนี้
1. สะอาด บริเวณพื้นห้องและครุภัณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งสื่อต่าง ๆ ต้องได้รับการกวาด เช็ดถูอย่างสม่ำเสมอ สามารถใช้พื้นห้องเป็นที่อ่านหนังสือ นอน อ่าน หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ ชื่นวางหนังสือ ตู้บัตรรายการ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องรับโทรทัศน์ หนังสือหรือเอกสาร ต่าง ๆ ต้องหมั่นปิดฝันทันทีทุกวัน และมีการทำความสะอาดใหญ่ในช่วงปิดเทอม รวมทั้งดูแลปิดกวดหยากไย่บริเวณเพดานและมุมต่าง ๆ ในห้อง และเปิดหน้าต่างให้อากาศถ่ายเท เพื่อให้มีกลิ่นสะอาดไม่อับชื้น ปราศจากเชื้อโรค
 2. สงบ ให้ภายในศูนย์การเรียนรู้ จำเป็นต้องมีบรรยากาศที่สงบ เพียงพอที่จะไม่รบกวนสมาธิที่เข้าไปศึกษาค้นคว้า ดังนั้น สถานที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้จึงไม่ควรอยู่ใกล้ชุมชน
 3. สะดวก สถานที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้ควรอยู่ในที่ ที่สามารถเข้าใช้ได้สะดวก เป็นอาคารอยู่บริเวณศูนย์กลางของโรงเรียน มีทางเดินเข้าถึงสะดวก มีครุภัณฑ์อุปกรณ์ครบถ้วน มีการจัดระบบที่ดี สามารถค้นหาและหยิบใช้สื่อต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว
 4. สบาย ผู้เข้าใช้ศูนย์การเรียนรู้ควรได้รับความสบายทั้งสบายกาย สบายตาและสบายใจ โดยการจัดวางโต๊ะ เก้าอี้ให้เหมาะสมกับผู้ใช้ อาจมีที่นั่งอ่านเดี่ยวสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาค้นคว้า

อย่างมีสมาธิ มีชุดโศภาที่มุมอ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสาร เพื่อให้เกิดความสบายกาย มีการจัดวาง วัสดุ ครุภัณฑ์อย่างเป็นระเบียบ ตกแต่งสถานที่ให้สวยงามด้วยดอกไม้หรือศิลปะต่าง ๆ เพื่อให้เกิด ความสบายตา ผู้ให้บริการควรมีมนุษยสัมพันธ์ และให้ความเป็นกันเอง เต็มใจช่วยเหลือผู้เข้าใช้ บริการ เพื่อให้ผู้ใช้มีความสบายใจ

5. สอดคล้อง สื่อต่าง ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิดีทัศน์ แอ็บบันทึกเสียง เป็นต้น จะต้องสอดคล้องกับหลักวิชา หลักสูตร หลักกรรม หลักประชาธิปไตย หลักประกันคุณภาพ และหลักการปฏิรูปการศึกษา โดยผู้มีหน้าที่จัด ต้องรู้จักการวิเคราะห์สื่อต่าง ๆ เพื่อจัดหามาไว้ให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ส่งเสริม ศูนย์การเรียนรู้จะต้องมีบรรยากาศที่ส่งเสริมการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ส่งเสริมให้รู้จัก การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ส่งเสริมให้มีความสุขกับการอ่าน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนา คุณภาพชีวิตและพัฒนาจิตใจให้มีความสุข ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีสื่อที่มีเนื้อหาสาระหลากหลาย ไม่ใช่มีแต่เฉพาะหนังสือทางวิชาการเท่านั้น หนังสืออื่น ๆ เช่น นวนิยาย หนังสือธรรมะ หนังสือ เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ฯลฯ ก็เป็นสื่อที่ต้องจัดหาไว้ให้บริการ พร้อมทั้งจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วย ส่งเสริมบรรยากาศการใฝ่รู้และรักการอ่าน

7. สังคม จัดบรรยากาศของสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้กระจายอย่างทั่วถึงภายในโรงเรียน ทำโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับทุกคนในโรงเรียนคือ ครู นักเรียน ผู้บริหารและภารโรง สนใจใฝ่รู้ และขยายสังคมแห่งการเรียนรู้ไปสู่ชุมชน ส่งเสริมให้ทุกคนในชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์ จากสื่อต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีวิตที่ดี และเมื่อจัดบรรยากาศของศูนย์การเรียนรู้แล้ว สิ่งสำคัญที่สุดคือ ครูทุกคนในโรงเรียนจะต้องส่งเสริมให้นักเรียนเข้าถึงบรรยากาศที่ดีนั้น โดยการบอกกล่าว แนะนำ และกระตุ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้เข้าไปใช้ศูนย์การเรียนรู้

สำหรับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้นั้น กรมวิชาการ (2543: 7-8) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ควรดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน และ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละสาระการเรียนรู้

2. สำรวจความพร้อมด้านศักยภาพของโรงเรียน

3. ระดมสรรพกำลังด้านทรัพยากรภายในโรงเรียนและชุมชนเพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

4. ออกแบบการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้

5. กำหนดรูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลการจัดการแหล่งเรียนรู้

6. สรุปผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ต่อไป

สรุปได้ว่า การจัดการด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนนั้น นอกจากจะเกิด บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีแล้ว ยังช่วยในการสร้างบรรยากาศให้น่าอยู่ มีความสะอาดร่มรื่น

เป็นระเบียบเรียบร้อย สงบ มีผลต่อสุขภาพอนามัย ทั้งทางกายและทางจิตใจ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น อยากเรียน เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

สิริยุพา ศกุนตะเสถียร (2545: 23) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง แหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี กิจกรรม วัฒนธรรม ประเพณี ได้แก่ วัสดุทัศนูปกรณ์ สิ่งพิมพ์ สื่อ สิ่งประดิษฐ์ หรือสิ่งของที่แสดงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีพื้นฐาน

ประจักษ์ บุญอารีย์ (2545: 47) ได้กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อสารสนเทศว่า หมายถึง แหล่งเรียนรู้จากสื่อสารมวลชน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยความเจริญก้าวหน้าด้านการสื่อสารและโทรคมนาคม ทุกท้องถิ่นสามารถที่จะมีสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ ได้ทั่วไป ซึ่งสามารถจัดได้ทั้งในสถาบันการศึกษาและธุรกิจ

สามารถ รอดราราม (2546: 47) ได้กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อสารสนเทศว่า หมายถึง แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสารสนเทศทางการศึกษา เป็นสื่อนวัตกรรม ตลอดทั้งสื่อเทคโนโลยี และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ได้แก่

1. หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ เอกสาร จุลสาร
2. ป้ายโฆษณา รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์
3. เกมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ

สื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้การสอนที่สำคัญ ที่เป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นที่ขาดแคลนสื่อพิมพ์ และสื่อเทคโนโลยี สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น กรมวิชาการ (2544: 8 – 9) แบ่งออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เชี่ยวชาญในเฉพาะด้าน ที่สามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดสาระความรู้ แนวคิดเจตคติและวิธีการปฏิบัติตนไปสู่บุคคลอื่น สื่อบุคคลอาจเป็นบุคลากรในระบบโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ตัวผู้เรียน นักการภารโรง หรืออาจเป็นบุคลากรภายนอกโรงเรียน เช่น บุคลากรในท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น

2. สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสภาพที่อยู่รอบตัวผู้เรียน เช่น พืชผัก ผลไม้ สัตว์ต่าง ๆ ปรากฏการณ์ เช่น แผ่นดินไหว สภาพของดินฟ้าอากาศ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งการเรียนรู้ ห้องสมุด ชุมชน สังคม วัฒนธรรม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นสื่อที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งครูหาได้ไม่ยาก

3. สื่อกิจกรรม หรือกระบวนการ หมายถึง กิจกรรม หรือกระบวนการที่ครูหรือนักเรียน ได้กำหนดขึ้น เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ใช้ในการฝึกทักษะซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่น การแสดงละคร บทบาทสมมุติ การสาธิต สร้างสถานการณ์จำลอง การจัดนิทรรศการ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การทำโครงการ เกม เพลง การปฏิบัติตามใบงาน ฯลฯ

4. สื่อวัสดุเครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้น เพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ตาราง สถิติ กราฟ ฯลฯ รวมถึงสื่อประเภทเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ทดลองวิทยาศาสตร์ เครื่องมือช่าง เป็นต้น

สื่อเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ที่ช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ช่วยเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด วิเคราะห์ และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งมีรูปแบบมากมาย ดังที่ กรมวิชาการ (2545: 6 – 7) ได้อธิบายไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปแบบและเป็นกระบวนการ
3. ช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
4. ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจและทำให้อายุรู้ยอยากเห็น
5. ส่งเสริมการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้เรียน
6. เกื้อหนุนผู้เรียนที่มีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ที่ต่างกัน ให้มีโอกาสเรียนรู้ได้เท่าเทียมกัน
7. ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงกัน
8. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการใช้สื่อและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการค้นคว้าเพิ่มเติม
9. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ในหลายมิติจากสื่อที่หลากหลาย
10. เชื่อมโยงโลกที่อยู่ไกลตัวผู้เรียนให้เข้ามาสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้รับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม เป็นต้น

การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผู้ใช้สื่อ ก็ครูก็ต้องมีความสามารถในการใช้สื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย ซึ่งมีหลักในการใช้สื่อที่สำคัญ ให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การเตรียมตัวของครูผู้สอน ครูผู้สอนจำเป็นต้องเตรียมการในด้านต่าง ๆ ก่อนที่จะนำสื่อการเรียนรู้ไปใช้ โดยการศึกษาเนื้อหาในสื่อการเรียนรู้ เพื่อจะได้ตรวจสอบดูว่า เนื้อหามีความสมบูรณ์ตามที่ต้องการหรือไม่ จะได้จัดหาหรือจัดทำสื่อชนิดอื่นเพิ่มเติม ทดลองใช้สื่อการเรียนรู้บางประเภทซึ่งอาจมีความยุ่งยากในการใช้ หรือต้องการทดสอบประสิทธิภาพของสื่อชนิดนั้น ๆ เช่น ลำดับขั้นตอน การนำเสนอสร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนเพียงพอหรือไม่ เหมาะกับเวลาเรียน

เพียงใด มีส่วนไหนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขบ้าง การจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือ เพื่อจะได้ไม่เสียเวลา ในขณะที่ใช้เพราะการใช้เวลานานเกินไปในการจัดเตรียมเครื่องมือ และอุปกรณ์จะมีผลให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้น้อยลง ควรตรวจสอบอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ให้ครบถ้วนและให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานด้วย

2. การเตรียมจัดสภาพแวดล้อม การใช้สื่อการเรียนรู้บางประเภทจะต้องมีการจัดเตรียมสถานที่หรือห้องเรียนให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับการใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งที่เหมาะสมของเครื่องมือ อุปกรณ์ ระยะที่นั่งที่เหมาะสมของผู้เรียนหรือแสงภายในห้อง

3. การเตรียมความพร้อมผู้เรียน การใช้สื่อการเรียนรู้บางอย่างจำเป็นต้องชี้แจงให้ผู้เรียนรู้วัตถุประสงค์การเรียนรู้โดยใช้สื่อ นั้น ๆ เป็นการให้ผู้เรียน เรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย และผู้เรียนจะได้เตรียมพร้อมในการเรียนรู้จากสื่อ นั้น หากไม่มีการชี้แจงให้ผู้เรียนอาจได้เพียงความเพลิดเพลินหรือเรียนรู้ไม่ตรงเป้าหมาย ย่อมเป็นการใช้สื่อที่ไม่คุ้มค่าและเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ หรือในกรณีที่ผู้เรียนจะต้องใช้สื่อด้วยตนเอง ผู้สอนก็ต้องแนะนำวิธีการใช้สื่อนั้นด้วย ที่สำคัญต้องบอกให้ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อจะได้เตรียมตัวได้ถูกต้อง

4. การใช้สื่อการเรียนรู้ ผู้สอนต้องใช้สื่อการเรียนรู้ ตามแผนที่กำหนดไว้เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนครั้งนั้น ดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและให้เกิดการเรียนรู้ที่ต้องการ ในขณะที่ใช้สื่อใด ๆ ก็ตามจะต้องพิจารณาว่าผู้เรียนมีปฏิกริยาอย่างไร ผู้เรียนศึกษาด้วยความสนใจ ตั้งใจและกระตือรือร้นหรือไม่ ปฏิกริยาของผู้เรียนที่มีต่อสื่อการเรียนรู้สามารถใช้เป็นเครื่องชี้วัดได้ว่า สื่อการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและผู้เรียนเพียงใด ควรจะใช้เครื่องมือหรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะตรวจสอบได้ว่าสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ นั้น มีประสิทธิภาพหรือไม่ เพียงใด ซึ่งอาจใช้วิธีการสังเกต การตั้งคำถาม การใช้แบบทดสอบหรือการสอบถามผู้เรียนโดยตรง

5. การประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการใช้สื่อมาวิเคราะห์ให้เกิดความชัดเจนว่ามีอุปสรรคปัญหาจากการใช้อย่างไร มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและกลุ่มผู้เรียนในระดับใด โดยจะต้องพิจารณาลักษณะทางกายภาพของสื่อและสาระที่สื่อสารไปยังผู้เรียน บางครั้งสื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้นั้นอาจมีความเหมาะสมด้านกายภาพ แต่คุณค่าในด้านสาระยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย การประเมินจะช่วยในการตัดสินใจเลือกและใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไปหรือพัฒนาโดยการดัดแปลงปรับปรุง แก้ไข จัดทำเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information and Communication Technology) หรือสื่อ (ICT) มีองค์ประกอบ ตามที่ สุราง ธรรมโฆหาร (2547: 78-82) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ หมายถึง การนำอุปกรณ์ที่มีความสามารถในการใช้เก็บข้อมูล ประมวลผลเป็นเอกสาร รายงานต่าง ๆ และผู้ใช้แก้ไขในเพิ่มข้อมูลได้ ซึ่งประกอบด้วย ฮาร์ดแวร์ (Hardware) ซอฟต์แวร์ (software) และฐานข้อมูล (Database)

2. เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม หมายถึง กลุ่มของเทคโนโลยีที่สื่อสารติดต่อทางไกล แต่เดิมจะมีโทรเลข โทรศัพท์ และโทรสาร และต่อมาพัฒนาให้โทรศัพท์ส่งข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ เครื่องหนึ่งไปยังอีกเครื่องหนึ่งได้ โดยการแปลงสัญญาณโทรศัพท์เป็นสัญญาณคอมพิวเตอร์ ทำให้คอมพิวเตอร์ของผู้ส่งและผู้รับติดต่อถึงกันได้ ซึ่งอุปกรณ์ดังกล่าวเรียกว่า โมเด็ม (Modem)

สารสนเทศ หมายถึง ผลลัพธ์ที่ได้จากการส่งข้อมูลแต่ละรายการมาประมวลผลเพื่อนำมาใช้งาน และปัจจุบันวงการศึกษานำ ICT มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งได้แบ่งวิธีการใช้งานออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1. การเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Learning) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีมาตั้งแต่ยุคแรกของการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ โดยการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการฝึกปฏิบัติ ทบทวน หรือเกมการศึกษา

2. การเรียนโดยใช้ระบบ E-learning ซึ่งจะใช้ระบบเครือข่าย (Network) และซอฟต์แวร์ (Software) หลากหลายชนิด

3. การเรียนการสอนทางไกล (Distance Learning) คือ การจัดการเรียนการสอนที่จะต้องวางแผนและออกแบบการจัดการ สามารถทำการสอนได้ทุกที่ โดยใช้สื่อที่เป็นทั้งเสียง วิทัศน์ คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์หลากหลายชนิดซึ่งระบบที่ทันสมัยที่สุดคือการใช้ Teleconference

จากที่กล่าวมา เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สรุปได้ว่า การจัดการด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน นอกจากจะเกิดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดี ยังเป็นการช่วยสร้างบรรยากาศให้น่าอยู่ ดูร่มรื่น สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สงบ มีผลต่อสุขภาพอนามัย ทั้งทางกาย และทางจิตใจ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น สนใจใคร่รู้ ใฝ่เรียน เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

สำหรับแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยี จัดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านสิ่งประดิษฐ์ อิเล็กทรอนิกส์ โทรคมนาคม สื่อสารมวลชน เทคโนโลยีพื้นบ้าน สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา หมายถึง สื่อ สิ่งพิมพ์ ป้ายโฆษณา รายการวิทยุ โทรทัศน์ เกมโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สื่อ ICT เป็นต้น นอกจากนั้นสื่อที่มีในท้องถิ่นที่ขาดแคลนเทคโนโลยี ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อกิจกรรม สื่อธรรมชาติ สื่อวัสดุ ล้วนเป็นสื่อหรือเครื่องมือการเรียนรู้ ที่ช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

การจัดการแหล่งเรียนรู้

การส่งเสริมบุคลากรเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้

บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนสำคัญยิ่ง ในการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ครูมีเสรีภาพในการคิด ในการพัฒนาคุณภาพของงาน ในการเพิ่มพูนความรู้ ในงานการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน ตามที่กรมวิชาการ (2543: 21-22) ได้ระบุแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาที่ผู้บริหาร ควรดำเนินการ คือ

1. จัดแหล่งการเรียนรู้ให้ครูได้ศึกษาและพัฒนาตนเอง
2. จัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการนิเทศจากภายนอกสถานศึกษา หรือการส่งเสริมสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาที่เป็นพี่เลี้ยงของสถานศึกษา
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาล้ำคิด ล้ำทำ ล้ำตัดสินใจและมีเสรีภาพทางวิชาการ
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ารับการฝึกอบรม ประชุมสัมมนา ฝึกปฏิบัติการ ที่หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จัดขึ้น
6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษา มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ในการทำงานกับบุคลากรในสถานศึกษาอื่น
7. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพครู
8. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้สะสมประสบการณ์ทางวิชาชีพ เพื่อการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น

การพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2543: 6) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการจัดและการใช้แหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. จัดประชุมสัมมนาให้ความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
2. จัดทัศนศึกษา ดูงานแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ นอกโรงเรียน
3. ส่งเสริมให้ร่วมกิจกรรมกับหน่วยงาน/องค์กรของรัฐ/เอกชน ที่จัดโครงการ/กิจกรรม ให้ความรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
4. จัดศูนย์วิทยากร รวบรวมความรู้ไว้ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง
5. จัดการแข่งขันประกวดการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ตามความสนใจและตามความต้องการจำเป็นเพื่อเสริมหลักสูตรปกติ

6. จัดนิเทศภายใน เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

7. ประเมินและติดตามผลการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

การสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนจะมีความสุขกับบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม การจัดบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนนั้น กรมวิชาการ (2543: 18-20) ได้เสนอแนะข้อที่คำนึงไว้ ดังนี้

1. สถานที่ ควรมีลักษณะ ดังนี้

1.1 บริเวณโรงเรียน ได้แก่ อาคารเรียน โรงอาหาร ห้องน้ำ ห้องส้วม ที่ต้องคำนึงถึงความสะดวก ร่มรื่น สวยงาม ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย

1.2 ห้องเรียน ได้แก่ แผนผังการจัดที่นั่งของนักเรียน การจัดมุมกิจกรรมในห้องเรียน ป้ายนิเทศ ชั้นวางหนังสือ ชั้นวางสื่อ อุปกรณ์ มุมเสริมความรู้นักเรียน เป็นต้น

2. บุคลากร ครูควรมีลักษณะดังนี้

2.1 มีลักษณะเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย และมีจรรยาบรรณทางวิชาการ

2.2 มีวิสัยทัศน์กว้างไกล

2.3 มีทักษะในการจัดการ

2.4 มินิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความกระตือรือร้น

2.5 มีสุขภาพและบุคลิกภาพดี

2.6 ยิ้มแย้มแจ่มใส น้ำเสียงนุ่มนวล อ่อนหวาน มีอารมณ์ขัน

2.7 ให้ความรัก ความอบอุ่น ให้ความสนใจ ความเข้าใจ

2.8 มีเจตคติที่ดีต่อการสอน

3. การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน

3.1 ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน

3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย

4. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การนำสื่อและนวัตกรรมต่างๆ มาช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้

5. การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการในโรงเรียน โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา เช่น

5.1 ผู้บริหารและครูที่เป็นกัลยาณมิตร

5.2 ศูนย์สารสนเทศ

5.3 มุมนิทรรศการ

5.4 พิพิธภัณฑ์การศึกษาในโรงเรียน

5.5 ห้องวิชาการ ห้องปฏิบัติการ

5.6 ห้องสมุด ห้องเกม

5.7 ศูนย์สื่อการศึกษา

5.8 ห้องโสตทัศนูปกรณ์

5.9 อุทยานการศึกษา ฯลฯ

ดังกล่าวนั้น สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยเฉพาะในห้องเรียนซึ่งเป็นสถานที่สำคัญที่นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ แต่ละวันทีนักเรียนมาโรงเรียน นักเรียนอยู่ในห้องเรียนมากกว่าอยู่นอกห้องเรียน ดังนั้นควรจัดบรรยากาศให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในทางที่ดี การจัดบรรยากาศในห้องเรียนมีสิ่งที่เกี่ยวข้องและควรคำนึงคือตัวครู ครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด เป็นผู้มีบทบาทในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ค่านิยมต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ครูต้องให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ทำตัวให้เหมือนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนักเรียน เป็นทั้งครู พี่ เพื่อน และพ่อแม่ เพื่อให้นักเรียนเกิดความอบอุ่นและไว้วางใจทำให้นักเรียนพร้อมในการรับรู้ในสิ่งที่ครูสอน ครูจะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี น่าเชื่อถือ ศรัทธา ไม่ลำเอียง มีบรรยากาศที่เป็นมิตร ครูไม่ทำตนเป็นคนสำคัญเพียงคนเดียว ครูต้องรู้จักรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู ครูกับนักเรียน ควรมีความเคารพซึ่งกันและกัน มีความเป็นกันเอง รักษากฎระเบียบของโรงเรียน ซึ่งนับว่าเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันที่ดี ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

การใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน

การใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้ ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ กรมสามัญศึกษา (2542: 7) ได้กล่าวถึง แหล่งเรียนรู้ที่เป็นไปเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ดังนี้

1. มุ่งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
2. ส่งเสริมให้โรงเรียนดำเนินการจัดทำแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ มีคุณภาพและเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง
3. รมรงค์ให้โรงเรียนพัฒนากระบวนการเรียนรู้หลากหลายชนิดไว้ในแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างหลากหลาย มีคุณค่าต่อการเรียนรู้ของชุมชน
4. ดำเนินการให้โรงเรียนจัดกระบวนการเรียนรู้หลากหลายชนิดไว้ในแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างครบครัน ให้สนองความต้องการของนักเรียน หลักสูตรชุมชน และสังคม
5. ดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภายในโรงเรียนทุกปี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา 5 กรมสามัญ (2542: 9-10) กล่าวว่า การนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้เพื่อจัดการเรียนรู้สำหรับการเรียนรู้ในยุคใหม่ไม่ได้ผูกขาดอยู่แต่ในห้องเรียนหรือในโรงเรียนเท่านั้น ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่รอบๆ ตัวโรงเรียนต้องจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. แหล่งเรียนรู้ในอาคาร การเรียนการสอนในโรงเรียน นักเรียนจะใช้เวลากว่าร้อยละ 90 อยู่ในอาคารเรียน โรงเรียนควรจัดแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียนหรือในอาคารเรียนให้มากโดยใช้สื่อและเทคนิควิธีการ กิจกรรม การทดลอง มีมุมค้นคว้า ป้ายความรู้ ห้องสมุด ห้องสมุดหมวดวิชา/งาน จัดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์

2. แหล่งเรียนรู้นอกอาคาร โดยเฉพาะภายในบริเวณโรงเรียน จะมีแหล่งเรียนรู้มากมาย เช่น สวนสมุนไพร สวนวิทยาศาสตร์ ต้นไม้ อื่นๆ อีกมากมาย ล้วนเป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งสิ้น กรมวิชาการ (2543: 9) ได้เสนอวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. ควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและปราชญ์ท้องถิ่น
2. เน้นการศึกษา วิเคราะห์ และวิธีคิด
3. นำกระบวนการ แนวคิดแนวปฏิบัติของภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอน
4. เสริมสร้างกระบวนการคิดที่เป็นระบบ เป็นวิทยาศาสตร์
5. ฝึกให้นักเรียนหัดคิดหลายด้านหลายมุม คิดอย่างอิสระ แล้วสรุปผลมาเป็นความรู้และประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต
6. ผสมผสานระหว่างความรู้สากลกับความรู้ท้องถิ่น
7. เน้นกระบวนการมากกว่าผลผลิต
8. ครูผู้สอนหรือปราชญ์ในท้องถิ่น ต้องเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีแนวทางกิจกรรม 4 แนวทาง คือ

8.1 ครูผู้สอนเป็นผู้ควบคุมการใช้หลักสูตร ซึ่งพิจารณาจากการนำหลักสูตรไปใช้ให้สอดคล้องกับกลุ่มประสบการณ์ตามในหลักสูตรแม่บท โดยใช้ระยะเวลา จำนวนคาบตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอนของกลุ่มประสบการณ์นั้นๆ

8.2 เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง

8.3 นำบุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้ความรู้กับผู้เรียน

8.4 สอดแทรกคุณธรรม ค่านิยมต่าง ๆ ที่ปรากฏตามเนื้อหาของหลักสูตร

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2544: 18) ได้กล่าวถึง การใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนไว้ว่า เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประโยชน์สูงสุด ครูผู้สอนควรจะมีมือกับผู้เกี่ยวข้องหรือผู้รับผิดชอบแหล่งการเรียนรู้ ในการวางแผน ดำเนินการร่วมกันเพื่อจัดให้มีการใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอน โดยมีแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ คือ

1. ศึกษาหลักสูตร รายวิชาที่เปิดสอน
2. กำหนดกิจกรรมการสอนให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้
3. กำหนดทรัพยากร ประกอบการเรียนการสอน เช่น รายชื่อนักเรียน สื่อการสอน
4. จัดหาและเตรียมสื่อสารสนเทศแหล่งการเรียนรู้
5. แนะนำการใช้แหล่งการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก
6. สรุปและประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้

เนาวรัตน์ ถิขิตวัฒนเศรษฐ (2544: 29-30) กล่าวถึง การนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้จัดการเรียนการสอนว่า ในการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกับนักเรียน จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศภายในแหล่งเรียนรู้ที่จูงใจและเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้ เอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แสดงความเมตตา นักเรียนอย่างทั่วถึง จัดกิจกรรมและสถานการณ์ในแหล่งเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้คิดเป็นและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักใฝ่หาความรู้ด้วยตนเอง ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตจริง ต้องฝึกให้ผู้เรียนรู้จักประเมินเพื่อพัฒนาและปรับปรุงตนเอง ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ให้นักเรียนมีโอกาสได้นำเสนอผลงานที่เป็นผลจากการสร้างความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 36) เสนอแนะแนวการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น
2. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู
3. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ได้ใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้

กิ่งแก้ว อาริรักษ์; และคนอื่นๆ (2548: 120-122) ได้เสนอแนะ วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม ดังนี้

1. การวางแผนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ เป็นการวางแผนที่รอบคอบและเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จทั้งระยะสั้นและระยะยาว
2. การเรียนรู้อย่างอิสระ เป็นเหมือนแผนจัดการทักษะการเรียนรู้ ที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีการระบุและให้คำจำกัดความยุทธศาสตร์ที่จำเป็น เมื่อครูนำไปใช้จะช่วยให้ผู้เรียนมีอิสระ
3. การเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งจัดผสมผสานระหว่างคนเก่ง อ่อน กระบวนการเรียนรู้เกิดจากสมาชิกภายใน

กลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ร่วมกัน ยอมรับความเป็นผู้นำ ผู้ตาม มีการพัฒนาองค์ความรู้

4. การเรียนรู้จากการทำโครงการ เป็นการศึกษาความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจในหัวเรื่องหรือประเด็นปัญหาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีการวางแผน การค้นคว้า การประชุมปรึกษาหารือผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการตั้งคำถาม การแก้ปัญหา การเสนอข้อค้นพบ และการทดลองการแก้ปัญหา

โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ (2550: 32) ได้กำหนดกิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อการเสริมสร้างคุณภาพของผู้เรียน 7 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องสมุดโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยคณะกรรมการดำเนินงานห้องสมุด ร่วมกับครู และนักเรียน เพื่อให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ถูกใช้อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ ด้วยการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการสอนการใช้ห้องสมุดทุกระดับชั้น ส่งเสริมให้ครูนำนักเรียนเข้ามาจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อในห้องสมุด จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ได้แก่ การให้นักเรียนเข้ามาอ่านหนังสือในห้องสมุดได้โดยเสรี ให้ยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน จัดกิจกรรมประกวดยอดนักอ่าน กิจกรรมตอบปัญหาจากสารานุกรม เป็นต้น นอกจากนี้ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้ห้องสมุด เพื่อจัดกิจกรรมนันทนาการ เช่น ดูหนัง ร้องเพลง คาราโอเกะ สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2. กิจกรรมส่งเสริมการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมให้ครูและนักเรียน ได้นำสื่อนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ หนังสือเล่มเล็กของนักเรียน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมัลติมีเดีย และสื่อประเภทวีดิทัศน์ ที่ครูผลิตขึ้น

3. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งบริการสารสนเทศ คือสำนักงานผู้อำนวยการที่โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะได้พัฒนาขึ้น ให้เป็นสถานที่ให้บริการข้อมูลสารสนเทศ แก่นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้มาติดต่องานราชการ โดยให้บริการข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล ด้านทั่วไป และให้บริการวัสดุ สื่อการสอน แบบฝึก เอกสารประกอบการเรียนการสอน และบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่นักเรียน ครูและบุคลากร ตลอดจนการให้บริการแก่ชุมชน

4. กิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนที่ได้ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนพัฒนาขึ้น ได้แก่ มุมหนังสือ มุมสื่อ และป้ายนิเทศ ที่ต้องส่งเสริมให้มีการนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในชั้นเรียน ให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากที่สุด

5. กิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษต่าง ๆ หมายถึง การส่งเสริมให้ครู และนักเรียนทุกชั้นเข้าไปใช้เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องพิเศษที่โรงเรียนจัดไว้ นอกเหนือจากห้องสมุด หรือห้องเรียน ได้แก่ ห้องสหกรณ์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องปฐมพยาบาล ห้องจริยศึกษา (ห้องละหมาด) และโรงอาหาร

6. กิจกรรมส่งเสริมการใช้อุทยานการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครู และนักเรียนทุกชั้น ได้ใช้เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่สามารถใช้สอนได้ ทุกกลุ่มสาระ อุทยานการศึกษาในโรงเรียน ได้แก่ สวนพฤกษศาสตร์ สวนสมุนไพร สวนหย่อม และลานกีฬาเพื่อสุขภาพ

7. กิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาด และกิจกรรมอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เป็นกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน ที่โรงเรียนต้องการเสริมสร้างลักษณะนิสัยในการรักษาความสะอาด และนิสัยในการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ให้เกิดขึ้นและติดตัวผู้เรียนตลอดไป โดยจัดกิจกรรมการรักษา ความสะอาดและการบำรุงรักษา โดยให้ครูและนักเรียนทุกคน ต้องปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน ตลอดปี การศึกษา

ดังที่กล่าวมาเกี่ยวกับเรื่องการจัดการแหล่งเรียนรู้ กล่าวสรุปได้ว่า การส่งเสริมบุคลากร เพื่อให้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน การส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเฉพาะห้องเรียนเป็นสถานที่ สำคัญที่นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวัน เมื่อนักเรียนมาโรงเรียน นักเรียนอยู่ในห้องเรียน มากกว่าอยู่นอกห้องเรียน ดังนั้น การจัดบรรยากาศในห้องเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องและควรคำนึงคือตัวครู ครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด เป็นผู้มีบทบาทในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งด้านความรู้ความสามารถ ทักษะคิด ค่านิยมต่าง ๆ ครูต้องให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ทำตัวให้ เหมือนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนักเรียน เป็นทั้งครู พี่ เพื่อน พ่อแม่ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความอบอุ่น และไว้วางใจ ทำให้นักเรียนพร้อมที่จะรับรู้ในสิ่งที่ครูสอน ครูจะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความน่าเชื่อถือศรัทธา ไม่ลำเอียง มีบรรยากาศที่เป็นมิตร ครูไม่ทำตนเป็นคนสำคัญเพียงคนเดียว รู้จักรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับครู ครูกับนักเรียน ควรมี ความเคารพซึ่งกันและกัน มีความเป็นกันเอง รักษากฎระเบียบของโรงเรียนเป็นการสร้างบรรยากาศ แห่งการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันที่ดี ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

การใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ ตลอดถึงการจัดกิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อ เสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ด้านต่าง ๆ เช่น การใช้ห้องสมุด การใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ การเรียนรู้ การเรียนรู้โดยใช้แหล่งบริการสารสนเทศ การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน หรือห้อง พิเศษต่าง ๆ การใช้อุทยานการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ การรักษาความสะอาด และอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้

โครงการและการประเมินโครงการ

ความหมาย ความสำคัญ และขั้นตอนการจัดทำโครงการ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 270) นิยาม ความหมายของโครงการ (Project) ไว้ว่า เป็นแผนหรือเค้าโครงตามที่กำหนดไว้

สำหรับ รัตนา สายคณิต (2550: 27) ได้กล่าวสรุปว่า โครงการ หมายถึง กิจกรรมหรืองานชุดหนึ่งที่มีลักษณะพิเศษต่างจากงานปกติและต้องทำให้สำเร็จภายใต้ข้อจำกัดของเวลา งบประมาณ และได้ผลงานตรงตามที่กำหนด

นอกจากนี้ สุพัทธ์ พิบูลย์ และกานดา นาคะเวช (2545: 117) ให้ความหมายว่า โครงการ หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่เห็นว่าเป็นทางเลือก ในการยกระดับคุณภาพงานที่ได้รับคัดสรรแล้วว่าเหมาะสมและน่าจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในการยกระดับคุณภาพงานปกติโดยมีจุดมุ่งหมายเป้าหมาย กิจกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจน มีช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานที่แน่นอน

พิชญ์ พงศ์ศรี (2550: 36) ได้กล่าวว่า ความสำคัญที่จะต้องจัดทำโครงการ เพื่อต้องการให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ง่ายขึ้น ซึ่งมีความสำคัญดังนี้

1. เป็นแนวทางหรือวิธีดำเนินการ ที่จะไปสู่ปรากฏการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีระบบ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมต่าง ๆ ไว้
2. ทำให้การกำหนดลำดับขั้นของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องทำให้ต่อเนื่องสอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ และมีประสิทธิผลได้
3. ทำให้เกิดการประสานระหว่างผู้ปฏิบัติงานหรือหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ไม่ให้กิจกรรมบางอย่างขาดหายไปหรือซ้ำซ้อนกัน
4. ทำให้เกิดการประเมินผลอย่างมีขั้นตอน และมีคุณภาพดี ทำให้ได้สารสนเทศจากการประเมินที่เป็นประโยชน์

เขวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี (2546: 80-81) สรุปสาระของโครงการไว้ 4 ประการ คือ

1. โครงการต้องมีกำหนดเวลาสิ้นสุด
2. โครงการมีกิจกรรมที่ซับซ้อน
3. กิจกรรมจะสนองตอบวัตถุประสงค์ของโครงการ
4. เมื่อโครงการสิ้นสุดจะไม่มีการทำงานซ้ำในลักษณะเดิมอีก

มยุรี อนุชนราชชน (2546: 24-26) ได้สรุปขั้นตอนการจัดทำโครงการไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการศึกษาความเป็นไปได้ในเบื้องต้น การศึกษาความเป็นไปได้ จะศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ความพร้อมทรัพยากร เพื่อตัดสินใจว่าโครงการมีความเป็นไปได้ในการนำสู่การปฏิบัติเพียงใด
2. ขั้นตอนออกแบบโครงการ เมื่อได้ทราบผลจากการศึกษาความเป็นไปได้ และได้ตัดสินใจดำเนินโครงการแล้ว ก็จะนำข้อเสนอมากำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ของโครงการ เช่น วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบเขต วิธีดำเนินการ งบประมาณ พื้นที่ ระยะเวลา ฯลฯ ตามองค์ประกอบของโครงการที่กล่าวมาข้างต้น

3. ขั้นการทำตามแผนการดำเนินงาน ตามที่ได้ออกแบบโครงการไว้ ซึ่งอาจปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ โดยมีระบบบริหารตามสายงานต่างๆ หรือจัดตั้งองค์กรที่รับผิดชอบเฉพาะ เพื่อควบคุมกำกับติดตาม จัดทำโครงการให้เป็นไปตามแบบแผนของโครงการ

4. ขั้นยุติโครงการหรือเริ่มโครงการใหม่ เป็นขั้นตอนที่จะครบระยะเวลาตามที่กำหนดโครงการ ซึ่งการยุติโครงการหรือเริ่มโครงการใหม่หรือไม่ ขึ้นอยู่กับผลการประเมินโครงการนั่นเอง โดยผู้บริหารผู้รับผิดชอบโครงการที่มีอำนาจตัดสินใจนำสารสนเทศจากการประเมินมาตัดสินใจว่าจะยุติหรือเริ่มโครงการใหม่ หรือปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมอย่างไร ดังนั้นในขั้นตอนนี้จึงมักจะเรียกว่าการประเมินผลโครงการ

รัตนา สายคณิต (2550: 33) ได้ให้ความเห็นว่า การดำเนินโครงการ แม้ว่าจะมีการแบ่งขั้นตอนการปฏิบัติออกเป็นขั้น ๆ หรือเป็นช่วง ภายใต้อำนาจที่เรียกแตกต่างกันไป แต่มีลักษณะที่สำคัญคือ ในตอนเริ่มต้นจะต้องมีการกำหนดโครงการก่อน ต่อจากนั้นถึงขั้นวางแผน ชี้นำแผนไปสู่การปฏิบัติ และขั้นปิดโครงการ

โครงการที่ใช้เพื่อการบริหารองค์กรสมัยใหม่นั้น รัตนา สายคณิต (2550: 43) ได้กล่าวว่า การบริหารองค์กรสมัยใหม่ ได้ใช้รูปแบบการบริหารด้วยโครงการกันมากขึ้น องค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยโครงการจะเน้นในเรื่องการทำโครงการต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการตามแผนกลยุทธ์ขององค์กร โครงการที่จัดทำแต่ละโครงการจึงต้องสนับสนุนแผนกลยุทธ์ และต้องมีการเชื่อมโยงโครงการเข้ากับแผนกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งผู้บริหารองค์กรต้องมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการในเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารที่มีขั้นตอนสำคัญ แบ่งเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดพันธกิจ และวัตถุประสงค์
2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
3. การระบุโอกาสและอุปสรรค
4. การวิเคราะห์ทรัพยากรขององค์กร
5. การระบุจุดแข็งและจุดอ่อน
6. การกำหนดกลยุทธ์
7. การปฏิบัติตามกลยุทธ์
8. การประเมินผล

นอกจากที่กล่าวแล้ว พิสนุ พองศรี (2550: 39) ได้ยังกล่าวถึง องค์ประกอบของโครงการ ซึ่งนิยมใช้กันโดยทั่วไปว่า ส่วนใหญ่ยังนิยมใช้วิธีการเขียนโครงการแบบดั้งเดิม ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) ชื่อโครงการ 2) หน่วยงานที่รับผิดชอบ 3) หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนหรือเข้าร่วมกิจกรรม (ถ้ามี) 4) ระยะเวลาดำเนินโครงการ 5) หลักการและเหตุผล 6) วัตถุประสงค์ 7) เป้าหมาย

8) พื้นที่ดำเนินงาน 9) วิธีดำเนินงาน 10) ทรัพยากรและงบประมาณ 11) การติดตามประเมินผล 12) ผลที่คาดว่าจะได้รับ 13) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ 14) อื่น ๆ

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า โครงการ หมายถึง โครงร่างหรือแผนที่กำหนด เพื่อการปฏิบัติกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ แนวปฏิบัติและกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดไว้อย่างแน่นอน จะต้องดำเนินการให้สำเร็จภายใต้ข้อจำกัดของเวลา งบประมาณ และมีผลงานตรงตามที่กำหนด ขั้นตอนในการจัดทำโครงการที่สำคัญ ได้แก่ ขั้นตอนเริ่มต้นโครงการ คือการศึกษาความเป็นไปได้ ขั้นวางแผนทำโครงการ คือการออกแบบกำหนดรายละเอียดของโครงการ ขั้นปฏิบัติตามแผน คือ การทำตามแผนที่ได้ออกแบบไว้ ขั้นการประเมินผลโครงการ และการปิดโครงการ คือ การนำผลการประเมินที่ได้มาเป็นสารสนเทศ ประกอบการตัดสินใจว่าจะยุติหรือเริ่มโครงการใหม่ หรือปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมสำหรับองค์กรสมัยใหม่นั้น ได้บริหารองค์กรด้วยโครงการ โดยโครงการที่จัดทำขึ้นแต่ละโครงการต้องสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ เรียกการบริหารโครงการสมัยใหม่ว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ ที่จัดทำอย่างเป็นกระบวนการและมีขั้นตอนชัดเจน อย่างไรก็ตามวิธีการเขียนโครงการที่ใช้ในปัจจุบันนั้นส่วนใหญ่มักริเริ่มใช้แนวการเขียนโครงการแบบดั้งเดิม

ความหมายของการประเมิน

การประเมินโครงการ ได้มีผู้ให้ความหมายของ การประเมิน ไว้หลายท่าน มีดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544: 21) ได้ให้ความหมายของการประเมิน (Evaluation) ว่า หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ (เชิงคุณค่า) เพื่อช่วยให้ผู้มีอำนาจหรือผู้เกี่ยวข้องได้ตัดสินใจเลือกทางเลือกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริวัฒน์ วรรณม (2540: 18) ได้สรุปความหมายของการประเมินออกเป็น 2 แนวทางด้วยกันคือ เป็นวิธีการตัดสินคุณค่าหรือดีราคาของสิ่งที่ถูกประเมิน และเป็นการเสนอสารสนเทศ เพื่อช่วยเสนอทางเลือกประกอบการตัดสินใจต่อการดำเนินการต่าง ๆ

ส่วนพิสนุ พองศรี (2550: 4) ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สำหรับ ส.วาสนา ประवालพฤษย์ (2544: 100) ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินว่าเป็นกระบวนการที่ชี้ให้เห็นว่าการจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่ระบุไว้ในหลักสูตร และการสอนหรือไม่ และนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์มากน้อยเพียงใด

ดังที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การประเมิน หมายถึง การตัดสินคุณค่าหรือคุณลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ถูกวัด และนำสารสนเทศที่ได้ ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อการปรับปรุงและวางแผนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ความสำคัญของการประเมิน

การประเมิน มีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารงาน เนื่องจากการให้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตามที่ ศิริชัย กาญจนวาสี (2545: 67) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

ด้านการบริหาร (Administrative) การประเมินสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามกำกับ การดำเนินงาน ให้เป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ด้านจิตวิทยา (Psychological) การประเมินสามารถนำไปใช้เป็นกลยุทธ์ สำหรับกระตุ้นให้เร้าความสนใจและสร้างความตื่นตัวในการปฏิบัติงาน

ด้านรัฐศาสตร์ (Sociological) การประเมินเป็นเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติ (Accountability) ตลอดจนสามารถใช้เป็นกลยุทธ์ในการสร้างแรงสนับสนุน

นอกจากนี้ สมคิด พรหมจ้อย (2542: 11) ได้ชี้แจงให้เห็นถึงประโยชน์ของการประเมินที่มีต่อการวางแผน การบริหารงาน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดแผนงานโครงการและกิจกรรม การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงาน กิจกรรม ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรม

2. ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวข้องกับความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุง หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานโครงการ ให้เป็นไปตามแผนที่ต้องการ

3. ช่วยในการจัดหาข้อมูลอื่น ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จและความล้มเหลวของกิจกรรม ที่นำมาใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยที่จะดำเนินงานในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินงานต่อไปอีก

4. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานว่าเป็นอย่างไร คำนวณค่ากับการลงทุนหรือไม่

5. เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าการประเมิน มีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารอย่างยิ่งเพราะการประเมินเป็นทั้งการตรวจสอบ ติดตาม กระตุ้น และสนับสนุนให้เกิดความพร้อมในด้านสภาพแวดล้อม ด้านกระบวนการ รวมทั้งช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการดำเนินงานต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ และข้อมูลที่ได้จะถูกนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน

การประเมินมีแนวคิดพื้นฐานมาจากระบบประชาธิปไตย ที่ว่าทุกสิ่งสามารถตรวจสอบและปรับปรุงได้เพื่อเป็นการสร้างสรรค์และพัฒนาสังคม ที่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย ซึ่งในปัจจุบันการดำเนินการหรือบริหารจัดการที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาลต้องมีความรับผิดชอบ โปร่งใส พร้อมให้ตรวจสอบได้โดยอาศัยการประเมินเป็นกลไกสำคัญ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2550: 8)

การประเมินมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจคุณค่าของวิธีการ และการบรรลุถึงความสำเร็จของการดำเนินงานได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนางาน ที่ช่วยให้สามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม เป็นประโยชน์อันสำคัญยิ่งของการประเมิน นำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971. อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2538: 52-67) ได้กล่าวไว้ว่า “การประเมินเป็นการระบุปัญหา การจัดการและเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ เลือทางเลือกตลอดจนวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสม” แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินจึงได้รับการพัฒนาเรื่อยมา คำนิยามของการประเมิน เริ่มเปลี่ยนจากการประเมินที่เน้นผลผลิตอย่างเดียว มาเป็นการประเมินกระบวนการด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจคุณค่าของโครงการและข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงโครงการถูกต้อง

สุวิมล ว่องวานิช (2550: 8-9) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินว่าพอที่จะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ การประเมินเพื่อตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน (Judgmental Evaluation) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับกันในปัจจุบัน อีกกลุ่มหนึ่งคือการประเมินเพื่อหาสารสนเทศ ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ (Decision – Based Evaluation) ดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์อันสำคัญยิ่งของการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล

แนวคิดในการพัฒนาการของการประเมิน พบว่า นักประเมินมีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับการวางแผนและ/หรือการพัฒนางานองค์กรมากขึ้นในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยเฉพาะมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการประเมินทุกระยะ เริ่มตั้งแต่ระยะที่หนึ่ง การวางแผนโครงการซึ่งครอบคลุมการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ และการพัฒนาโครงการ ระยะที่สอง การประเมินระหว่างการนำโครงการไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นการประเมินกระบวนการทำงานเพื่อชี้จุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขก่อนสิ้นสุดโครงการ และระยะที่สาม การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ เพื่อประเมินสัมฤทธิ์ผลหรือความสำเร็จของโครงการ (สุวิมล ว่องวานิช, 2550: 13)

จากแนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน สรุปได้ว่า มีพื้นฐานมาจากระบบเสรีประชาธิปไตยที่ว่าทุกสิ่งสามารถตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขได้ การประเมินเป็นการบอกสิ่งที่มีปัญหา การจัดการและนำเสนอสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือก ตลอดจนการดำเนินงานที่เหมาะสม และเพื่อเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ได้ประเมิน ที่จะนำไปสู่การสร้างสรรค์และการพัฒนาสังคม

สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย ซึ่งในปัจจุบัน การดำเนินการบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล ต้องมีความรับผิดชอบ โปร่งใส พร้อมให้ตรวจสอบได้ โดยอาศัยการประเมินเป็นกลไกสำคัญ

ความหมายของการประเมินโครงการ

มีนักวิชาการศึกษาให้ความหมายของคำว่า “การประเมินโครงการ” ไว้หลายท่าน เช่น

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (2542: 10) ให้ความหมายว่าการประเมินโครงการ หมายถึง การตัดสินคุณค่าของโครงการ โดยเก็บข้อมูลจากตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้น และนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ หรือมาตรฐาน เพื่อแสดงถึงความสำเร็จของโครงการ

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2547: 2) ได้ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการศึกษาหาความรู้ เกี่ยวกับการดำเนินโครงการว่า เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และขั้นตอนที่กำหนดไว้หรือไม่มีปัญหาและผลกระทบอะไร และบรรลุผลตามเป้าหมายหรือไม่

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2535: 17) ได้ให้ความหมายว่า “การประเมินโครงการ” หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศในการปรับปรุงโครงการและสารสนเทศในการตัดสินผลสัมฤทธิ์โครงการ

สมจิตต์ เหลืองสุวรรณ (2537: 10) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และตรวจสอบว่ามีปัญหา หรือมีอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานหรือไม่ เพื่อจะแก้ไขหรือพิจารณาตัดสินใจทางเลือกในการพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นไปได้ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งในการประเมินโครงการสามารถทำได้ทุกขณะ เช่น ตอนเริ่มต้น ขณะดำเนินการ และหลังสิ้นสุดโครงการไปแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ต้องการทราบว่าในขณะนี้การดำเนินการที่ได้กระทำไป อยู่ ณ จุดใดสามารถก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ ผู้ที่ได้รับผลจากการดำเนินการคือใครบ้าง
2. ผลการดำเนินการที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ทั้งภาพเจาะลึกด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต และทั้งภาพโดยรวม ตลอดจนความต่อเนื่อง

ในกรณีจะให้ความหมายของการประเมินโครงการมีความละเอียดขึ้น ตามช่วงเวลาของการดำเนินการ ตั้งแต่ก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการหรือทุกช่วงเวลาแล้ว อาจให้ความหมายได้ดังนี้ (พิสนุ ฟองศรี, 2550: 68)

1. การประเมินก่อนเริ่มดำเนินโครงการ หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของโครงการ โดยนำสารสนเทศ หรือของผลการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อตัดสินใจทำโครงการ ทดลองหรือนำร่อง ปรับเปลี่ยน หรือระงับโครงการ

2. การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของโครงการ โดยนำสารสนเทศ หรือผลของการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อปรับปรุงโครงการ ให้ประสบความสำเร็จ

3. การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของโครงการ โดยนำสารสนเทศ หรือผลของการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อดำเนินการขยายผล ปรับเปลี่ยน ก่อนจะดำเนินการต่อไป หรือยกเลิกโครงการ

จากความหมายของการประเมินโครงการดังกล่าว สรุปได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลและตัดสินคุณค่าของโครงการระยะใดระยะหนึ่งหรือทุกระยะ โดยการนำสารสนเทศจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อตัดสินใจจัดทำโครงการ ทดลองหรือนำร่อง ปรับเปลี่ยน ะงับ ปรับปรุง ขยายผลหรือยกเลิกโครงการ

รูปแบบการประเมินโครงการ

รูปแบบการประเมินโครงการมีอย่างหลากหลาย เกือบทั้งหมดพัฒนามาจากต่างประเทศ สำหรับในประเทศไทยมีผู้รวบรวมและจำแนกไว้หลายท่าน แต่ส่วนใหญ่ไม่แพร่หลายมากนัก รูปแบบการประเมินที่นิยมนำมาใช้กันมาก มี 4 รูปแบบ คือ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2550: 70, 81)

1. รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมาย ของไทเลอร์ (Tyler)
2. รูปแบบสนองความต้องการ ของสเตก (Stake)
3. รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจแบบชิปปี้ ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)
4. รูปแบบการประเมินประสิทธิผลการอบรม ของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick)

ในบรรดา รูปแบบการประเมินดังกล่าวแล้ว รูปแบบการประเมินที่นิยมใช้กันแพร่หลายมากที่สุด ได้แก่ รูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจแบบชิปปี้ (CIPP Model) โดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์สิ่งที่จะประเมินอย่างครอบคลุม เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ ทางเลือกต่าง ๆ คือ รูปแบบการประเมิน CIPP (Context Input Process Product Evaluation Model) สามารถใช้กับการประเมินโครงการ แผน บุคลากร ผลิตภัณฑ์ องค์กร และระบบต่าง ๆ ได้โดยใช้วิธีการเชิงระบบ (Stufflebeam, 2004: 245-259) การใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP อย่างถูกต้อง และก่อประโยชน์สูงสุด ต้องลงมือประเมินตั้งแต่ก่อนเริ่มงาน ขณะดำเนินงานและประเมินหลังจาก สิ้นสุดการดำเนินงานแล้ว (พิสนุ พงศ์ศรี, 2550: 85) โดยการแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเด็น ตามลำดับการดำเนินของโครงการ ใน 3 ระยะ ดังนี้

1. การประเมินก่อนเริ่มดำเนินงาน การประเมินในช่วงนี้จะเป็นการประเมินเพื่อวางแผน ที่จะนำไปใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงาน จัดทำสิ่งต่าง ๆ อาจจะเป็นโครงการ กิจกรรม หลักสูตร ซึ่งจะทำให้การประเมินใน 2 ส่วน คือ

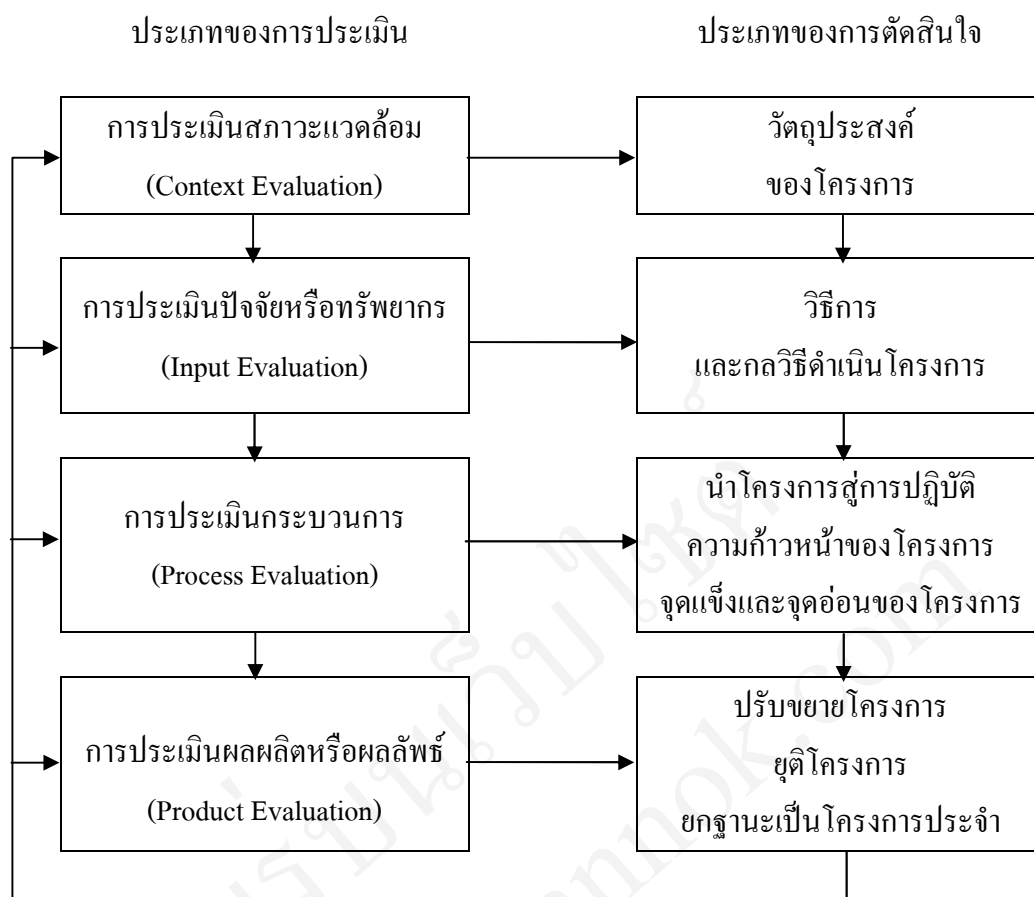
1.1 การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินสภาพแวดล้อม เป็นการประเมินความต้องการจำเป็น เพื่อกำหนดการดำเนินงานโดยประเมินสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น วิธีการประเมินจะใช้การบรรยาย และเปรียบเทียบปัจจัยนำเข้าที่ได้รับจริงกับสิ่งที่คาดหวัง สภาพแวดล้อมของสังคม เศรษฐกิจ การเมืองที่คาดหวังกับที่เป็นจริง รวมทั้ง วิเคราะห์สาเหตุของความไม่สอดคล้องระหว่างความเป็นจริงและสิ่งที่คาดหวังดังกล่าว

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการตรวจสอบความพร้อมด้านทรัพยากร ที่จะใช้ในการดำเนินโครงการทั้งปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนระบบบริหารจัดการที่วางแผนไว้เพื่อวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ วิธีการประเมินใช้การบรรยายและวิเคราะห์ทรัพยากรที่มีอยู่ รวมถึงกลยุทธ์และกระบวนการดำเนินงานที่เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

การประเมินในข้อ 1.1 และ 1.2 นำไปสู่การวางแผน มีการวิเคราะห์ความเหมาะสมของสิ่งที่จะดำเนินการ พิจารณาความสอดคล้อง ความสมบูรณ์ ประสิทธิภาพ ความเหมาะสมของการบริหาร ผลกระทบและความเป็นธรรม ความเป็นไปได้ทั้งด้านแผนงาน แผนเงิน และแผนกำลังคน ฯลฯ

2. การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการนั่นเอง เป็นการศึกษาจุดอ่อนจุดแข็ง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ ที่เป็นสาเหตุทำให้ไม่สามารถดำเนินโครงการได้ เพื่อจัดหาสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงการดำเนินโครงการได้ทันทั่วทั้งที่ การประเมินในขั้นตอนนี้จึงมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ

3. การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตของโครงการ เพื่อจะตอบคำถามให้ได้ว่าการดำเนินโครงการประสบความสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คุ่มค่าหรือไม่ การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการจะพิจารณาผลลัพธ์ ผลกระทบของโครงการทุก ๆ ด้าน ซึ่งมักใช้เทคนิคการติดตามผลหรือประเมินผล ด้วยการติดตามหลังโครงการเสร็จ ผลการประเมินจะให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการ การประเมินรูปแบบ CIPP มีขั้นตอนการประเมิน แสดงดังภาพ ที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 รูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจ ของสตีฟเฟิลบีม

ที่มา : (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544: 168)

ดังที่กล่าวมาเกี่ยวกับโครงการและการประเมินโครงการ สรุปได้ว่า หมายถึง โครงร่าง หรือแผนการปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ที่กำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมและระยะเวลาสิ้นสุดไว้เป็นที่แน่นอน และต้องดำเนินการให้สำเร็จภายใต้ข้อจำกัดของเวลา งบประมาณ และมีผลงานตรงตามที่กำหนด สำหรับขั้นตอนการจัดทำโครงการนั้น มีขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ ขั้นเริ่มต้นของโครงการ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล และขั้นปิดโครงการ คือ การนำผลการประเมินที่ได้มาเป็นสารสนเทศ ตัดสินใจว่าปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม

การประเมิน เป็นการตัดสินใจคุณค่าหรือคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด และนำสารสนเทศที่ได้ ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงและวางแผนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การประเมินมีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารเป็นอย่างยิ่งเพราะการประเมินเป็นการตรวจสอบ ติดตาม กระตุ้น และสนับสนุนให้เกิดความพร้อมด้านสภาพแวดล้อม ด้านกระบวนการ ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานต่อไป

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมิน มาจากระบบเสรีประชาธิปไตย ที่ว่าทุกสิ่งสามารถตรวจสอบและปรับปรุงได้ การประเมินเป็นการบอกสิ่งที่มีปัญหา การจัดการและนำเสนอสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือก ตลอดจนการดำเนินงานที่เหมาะสม เป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ได้ประเมิน นำไปสู่การสร้างสรรค์และการพัฒนาสังคม สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย ซึ่งในปัจจุบัน การดำเนินการบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล ต้องมีความรับผิดชอบ โปร่งใส พร้อมให้ตรวจสอบได้ โดยอาศัยการประเมินเป็นกลไกสำคัญ

การประเมินโครงการทางการศึกษาตามรูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ แบบ CIPP ที่แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเด็น ตามลำดับการดำเนินโครงการใน 3 ระยะ คือ 1) ประเมินก่อนเริ่มดำเนินงาน ซึ่งจะประเมินใน 2 ประเด็น คือ การประเมินสภาพแวดล้อม และการประเมินปัจจัยนำเข้า 2) การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ เป็นการประเมินกระบวนการ และ 3) การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินผลผลิตของโครงการ โดยการประเมินแต่ละขั้นตอนสามารถนำไปเป็นสารสนเทศช่วยในการตัดสินใจว่า จะดำเนินการปรับปรุง แก้ไขหรือยุบเลิก หรือยกฐานะโครงการนั้น ๆ ต่อไปอย่างไร

โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบะ

สรุปโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบะ

โครงการนี้ ได้พัฒนามาจากโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ที่ดำเนินการแล้วในปีการศึกษา 2549 ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จึงได้ปรับปรุงพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น แล้วนำมาดำเนินการต่อเนื่องในปีการศึกษา 2550 สาระสำคัญของโครงการสรุปได้ ดังนี้

การดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

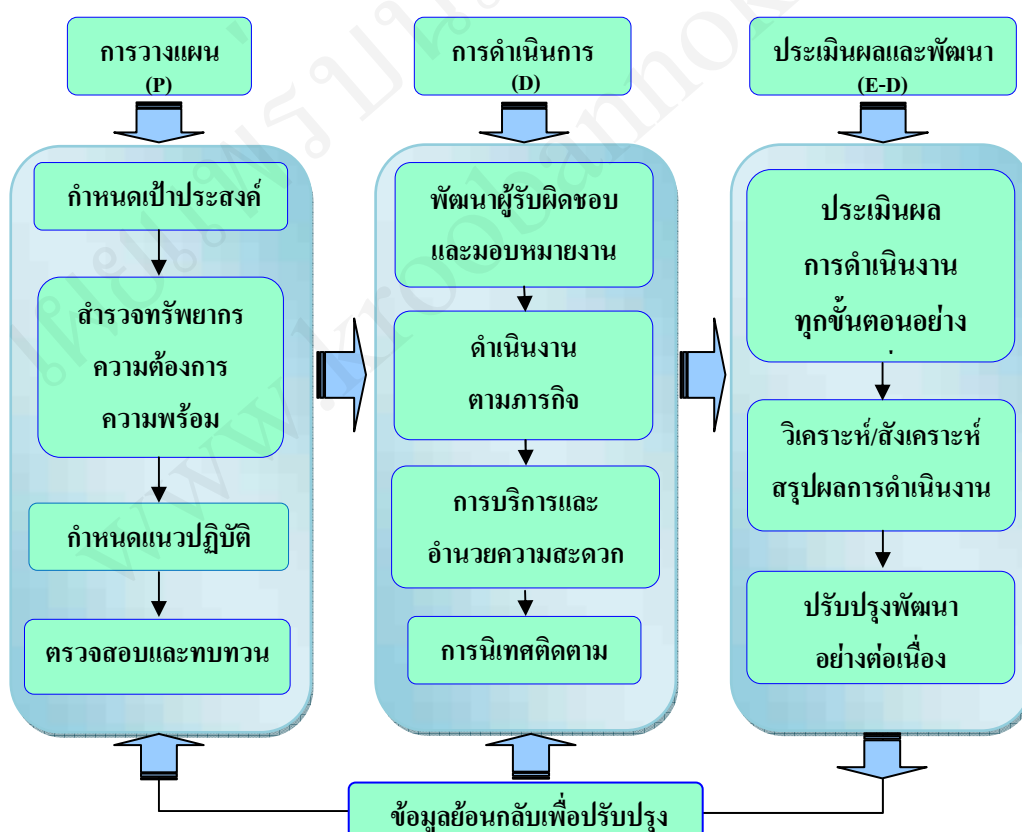
- 1) เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ตามความต้องการของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้แหล่งเรียนรู้สร้างคุณภาพการเรียนรู้ 3) เพื่อให้ครูมีทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้พัฒนาการเรียนการสอน 4) เพื่อให้ให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียนพึงพอใจ

กิจกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ กำหนดดังนี้ 1) พัฒนาห้องสมุด 2) พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี 3) พัฒนาสำนักงานบริการสารสนเทศ 4) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน 5) พัฒนาห้องพิเศษและโรงอาหาร 6) พัฒนาอุทยานการศึกษาและลานกีฬา สำหรับกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ 1) การส่งเสริมการอ่านและศึกษาค้นคว้า 2) ส่งเสริมการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี 3) ส่งเสริมการใช้แหล่งบริการสารสนเทศ 4) ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน 5) ส่งเสริมการใช้ห้องพิเศษ 6) ส่งเสริมการใช้อุทยานการศึกษา และ 7) การรักษาความสะอาดและอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้

ดำเนินการประเมินผลโครงการด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ปริมาณแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา 2) ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน เกี่ยวกับนิสัยการรักการอ่าน การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ นิสัยรักความสะอาดและอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ 4) ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ได้แก่ การใช้ห้องสมุด การใช้แหล่งบริการสารสนเทศ สื่อ/นวัตกรรม มุมหนังสือ มุมสื่อและป้ายนิเทศ การใช้ห้องพิเศษ การใช้อุทยานการศึกษา การรักษาความสะอาดและการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 6) ความพึงพอใจของนักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียน

เทคนิคที่ใช้ในการบริหารโครงการให้ประสบความสำเร็จ

โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน เป็นโครงการที่มีกิจกรรมหลากหลาย ใช้งบประมาณมาก และมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย จึงจำเป็นต้องใช้เทคนิค วิธีการบริหารโครงการที่มีประสิทธิภาพ ในการบริหารโครงการให้ประสบความสำเร็จ โดยใช้รูปแบบการบริหาร 3 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผลและพัฒนา ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 รูปแบบการบริหารที่ใช้ในการบริหารกิจการของสถานศึกษา (PDE-D)

ที่มา : โรงเรียนบ้านแจ่มแบริ่ง (2550: 8)

จากรูปแบบการบริหารกิจการของสถานศึกษา ในการทำงานทุกขั้นตอน ต้องใช้หลักการมีส่วนร่วม ที่เน้นการทำงานเป็นทีม ระดมความคิด พัฒนาทีมงาน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างคุ้มค่า ตามรูปแบบการบริหารกิจการของสถานศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. การวางแผน ได้ดำเนินการดังนี้

1.1 การกำหนดเป้าประสงค์ คือการกำหนดสิ่งที่พึงประสงค์ ของโครงการ ที่ได้กำหนดกิจกรรมที่ต้องดำเนินการเอาไว้ เพื่อให้รู้เป้าหมายที่แท้จริงว่าต้องการทำอะไร ทำอย่างไร ทำเพื่อใคร ใครได้รับประโยชน์จากผลการกระทำนี้

1.2 สำรวจทรัพยากร ความต้องการ ความพร้อม สำรวจปัจจัยที่ต้องการนำมาใช้ดำเนินการ เช่น บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และนโยบายของโรงเรียน ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่

1.3 กำหนดแนวปฏิบัติ ตามศักยภาพของบุคลากร ความพร้อมของปัจจัย และความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ให้มีความสอดคล้องเหมาะสม นำไปปฏิบัติได้จริง

1.4 ตรวจสอบและทบทวนแนวปฏิบัติที่กำหนดว่า เหมาะสม รัดกุม และเป็นไปได้ที่จะทำงานให้สำเร็จ มองเห็นการปฏิบัติงานตลอดแนว ตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสิ้นสุดการดำเนินงาน

2. การดำเนินการ ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 การพัฒนาผู้รับผิดชอบและมอบหมายงาน ได้แก่ สร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของโครงการที่จะต้องทำ การชี้แจงรายละเอียดของงานที่จะทำ พร้อมทั้งชี้แจงกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนให้แก่ผู้รับผิดชอบได้รู้ และเข้าใจลักษณะของงานทุกขั้นตอน แล้วจึงมอบหมายงานให้ปฏิบัติต่อไป

2.2 ดำเนินงานตามภารกิจ เป็นขั้นตอนการปฏิบัติงานตามกิจกรรม ขั้นตอนในการดำเนินงาน และระยะเวลาที่กำหนด ให้มีความก้าวหน้า มีประสิทธิภาพ จนสำเร็จลุล่วง

2.3 การบริการและอำนวยความสะดวก เป็นหน้าที่ของผู้บริหารและผู้สนับสนุนที่ต้องดูแลให้ความสะดวก เช่น จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ไม่ติดขัด ตั้งแต่เริ่มต้นจนงานสำเร็จ

2.4 การนิเทศ ติดตามผล เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบจะต้องติดตามงาน การนิเทศให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ เสนอแนะ แก้ไขปัญหาปรับปรุงงาน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด บรรลุผลตามเป้าประสงค์ที่วางไว้

3. การประเมินผลและพัฒนา ดำเนินการดังนี้

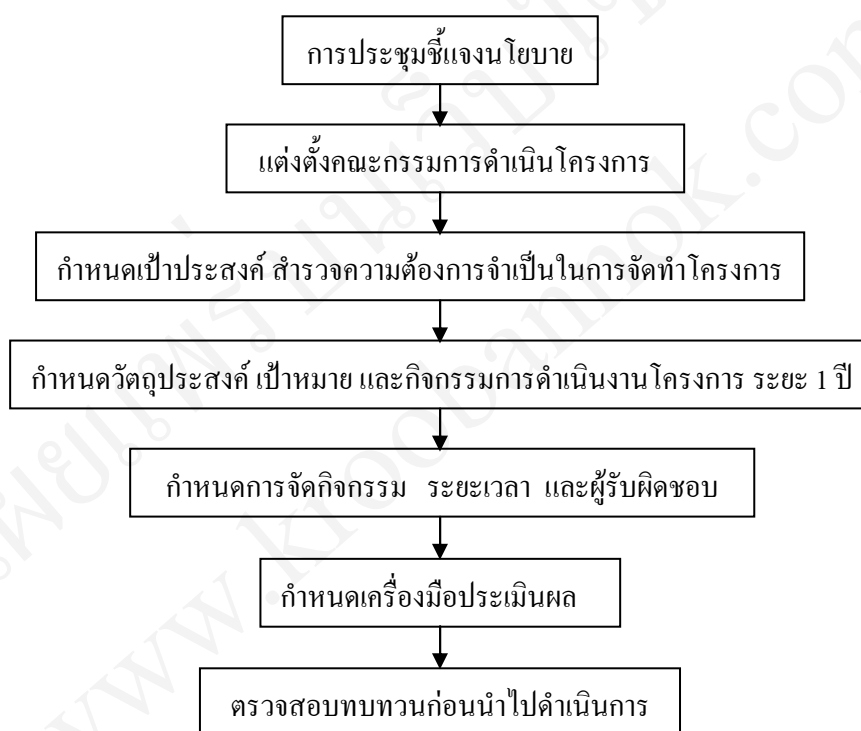
3.1 การประเมินผลทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง กำหนดแนวการประเมินผล วิธีการประเมินผล กำหนดสิ่งที่ประเมิน ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด และดำเนินการประเมินผลทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

3.2 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผลการดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่จะทำให้ทราบว่างานที่ทำสำเร็จเพียงใดมีคุณภาพหรือไม่ นำผลสรุปไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ งานที่ได้ตรงตามที่ต้องการหรือไม่ มีสิ่งใดที่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ก็ดำเนินการแก้ไขปรับปรุง

3.3 การปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นการนำผลการดำเนินงานไปปรับปรุงพัฒนางาน ต่อไป เช่น พัฒนาเพื่อเพิ่มผลผลิต ปรับวัตถุประสงค์ เปลี่ยนวิธีดำเนินงาน พัฒนาผู้รับผิดชอบ หรือล้มเลิกกิจกรรมหากไม่คุ้มค่าหรือไม่เกิดประโยชน์ตามที่ต้องการ

ขั้นตอนการนำเทคนิคใช้ในการบริหารโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1. ขั้นตอนแผนการดำเนินงานโครงการ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังภาพที่ 2.4 ดังนี้

ภาพที่ 2.4 ขั้นตอนการเตรียมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โรงเรียนบ้านแม่แบะ

รายละเอียดในแต่ละขั้นตอนของการเตรียมการดำเนินโครงการ

1. ดำเนินการประชุมครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ตลอดจนนโยบายของโรงเรียนบ้านแม่แบะ ดำเนินการวางแผนงานและโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนบ้านแม่แบะอย่างเป็นระบบ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมที่สำคัญคือ การปรับปรุงห้องสมุด

การจัดหาหนังสือ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การจัดสร้างอุทยานการศึกษาในบริเวณโรงเรียน ให้เหมาะสมและเพียงพอแก่ผู้เรียน การให้บริการแหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมและรณรงค์ การใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ในด้านการมีนิสัยรักการอ่าน การรู้จักแสวงหา ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่รอบตัว และการมีนิสัยรักความสะอาด การอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้

2. กำหนดเป้าประสงค์ในการบริหารโครงการ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์โครงการที่ สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของนักเรียน ครู และคณะกรรมการดำเนินการโครงการพัฒนา แหล่งเรียนรู้และผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันระดมความคิดและสรุปแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยได้ กำหนดขอบเขตและแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ไว้ดังนี้

2.1 สำรวจความต้องการจำเป็นของนักเรียน ครู โรงเรียนบ้านแม่แป๊ะ ผู้ร่วมดำเนินการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

2.2 สำรวจสภาพของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ ทั้งในห้องเรียน ห้องพิเศษ และนอกห้องเรียน

2.3 ศึกษาพฤติกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียน การสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ ของครู โรงเรียนบ้านแม่แป๊ะ จากสถิติการใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่

3. คณะกรรมการดำเนินโครงการ วางแผนกำหนดกิจกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน ในปีการศึกษา 2550 โดยกำหนดกิจกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จากแนวคิดของหน่วยศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา 5 กรมสามัญ (2542: 9-10) เกี่ยวกับการนำแหล่ง เรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในยุคใหม่ไม่ได้ผูกขาดอยู่ในห้องเรียนเท่านั้น ผู้เรียนสามารถ ที่จะ เรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่รอบ ๆ ตัว โรงเรียนต้องจัดแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนให้ เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) แหล่งเรียนรู้ในอาคาร การเรียนการสอนในโรงเรียน นักเรียน จะใช้เวลาว่างร้อยละ 90 อยู่ในอาคารเรียน ที่ครูควรจัดแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนหรือในอาคารเรียน ให้มาก โดยใช้สื่อและเทคนิควิธีการ กิจกรรม การศึกษาทดลอง มีมุมค้นคว้า ป้ายความรู้ ห้องสมุด ห้องสมุดหมวดวิชา จัดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์ 2) แหล่งเรียนรู้นอกอาคาร ที่มีอยู่ภายในบริเวณ โรงเรียนจะมีแหล่งเรียนรู้มากมายเช่น สวนสมุนไพร สวนวิทยาศาสตร์ ต้นไม้ และอื่น ๆ มากมาย ล้วนเป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งสิ้น คณะกรรมการดำเนินโครงการ วางแผนกำหนดกิจกรรม ดังนี้

3.1 กิจกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

3.1.1 พัฒนาห้องสมุดโรงเรียน

3.1.2 พัฒนาสื่อ/นวัตกรรมและเทคโนโลยี ได้แก่ หนังสือเล่มเล็ก สื่อวีซีดี หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อมัลติมีเดีย

3.1.3 พัฒนาสำนักงานบริการสารสนเทศ

3.1.4 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน ได้แก่ มุมหนังสือ มุมสื่อ และป้ายนิเทศ

3.1.5 พัฒนาห้องพิเศษ ซึ่งได้แก่ ห้องจริยศึกษา ห้องสหกรณ์ ห้องวิทยาศาสตร์ และโรงอาหาร

3.1.6 พัฒนาอุทยานการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ ได้แก่ สวนพฤกษศาสตร์ สวนหย่อม สวนสมุนไพร และลานกีฬาเพื่อสุขภาพ

3.2 กิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน

3.2.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดโรงเรียน

3.2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

3.2.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งบริการสารสนเทศ

3.2.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ภายในห้องเรียน

3.2.5 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องกิจกรรมหรือห้องพิเศษ

3.2.6 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้อุทยานการศึกษาเพื่อการเรียนรู้

3.2.7 จัดกิจกรรมการรักษาความสะอาด และอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

4. การกำหนดระยะเวลาในการเตรียมการ ระยะดำเนินการ และระยะเวลาประเมินผล การปฏิบัติงานตามกิจกรรม ดังนี้

4.1 ขึ้นเตรียมการ ระยะเวลาที่ใช้ คือ ระหว่างเดือนมีนาคม - เดือนเมษายน 2550

4.2 ขึ้นดำเนินการ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550

ระยะที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

4.3 ขึ้นประเมินผล แบ่งการประเมินผลออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ประเมินผลก่อนการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบะ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 (มีนาคม 2550)

ระยะที่ 2 การประเมินผลระหว่างระหว่างดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบะ ใช้เวลาประเมิน เป็นระยะตั้งแต่เริ่มโครงการไปจนถึงสิ้นสุดโครงการ ในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

ระยะที่ 3 การประเมินผลหลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบะ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 (มีนาคม 2551)

5. กำหนดเครื่องมือประเมินผล ดังนี้

5.1 แบบสอบถามประเมินผลก่อนการดำเนินการโครงการ

5.2 แบบสอบถามประเมินผลระหว่างการดำเนินการโครงการ

5.3 แบบสอบถามประเมินผลหลังสิ้นสุดการดำเนินการโครงการ

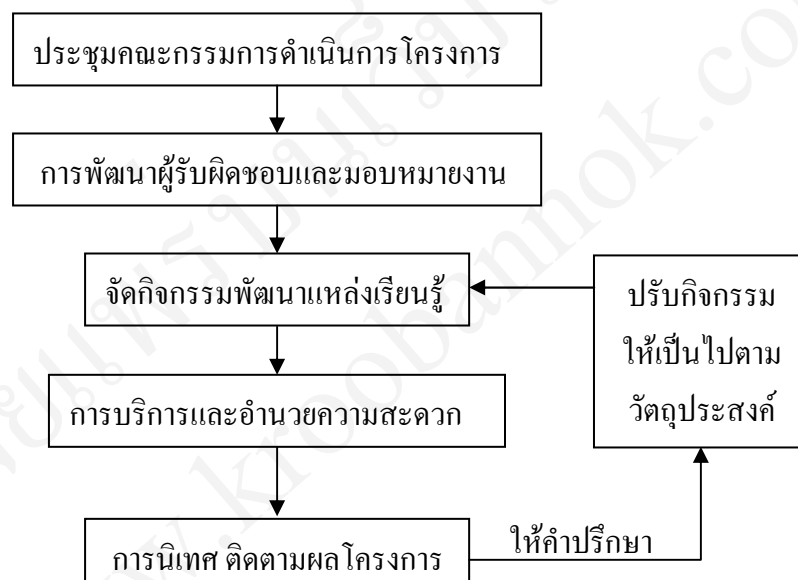
5.4 แบบสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสรุปจำนวนแหล่งเรียนรู้ที่ได้พัฒนา

6. ตรวจสอบทบทวนก่อนนำไปปฏิบัติจริง ดังนี้

คณะกรรมการผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ ดำเนินการตรวจสอบ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม วิธีการดำเนินงาน ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน และบริบทอื่น ๆ ให้มีความถูกต้อง ต่อเนื่อง และพร้อมที่จะปฏิบัติได้ ก่อนที่จะนำโครงการที่มีความสมบูรณ์แล้วนำไปใช้จริงต่อไป

2. ขั้นตอนการดำเนินการตามโครงการ

ขั้นตอนการดำเนินการตามโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการ และขั้นตอนการประเมินผล และการสรุปผลการประเมินโครงการ ได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังมีรายละเอียด แสดงในภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 ขั้นตอนการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ

รายละเอียดในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินการ

1. ประชุมคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทุกครั้งก่อนการปฏิบัติกิจกรรม หรือทุกครั้งที่มีการปรับปรุงกิจกรรมการดำเนินงาน ตามแผนที่กำหนด

2. การพัฒนาผู้รับผิดชอบและมอบหมายงาน

2.1 การพัฒนาผู้รับผิดชอบ คือสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของโครงการ ที่จะต้องทำ ชี้แจงรายละเอียดของงานที่จะทำ พร้อมทั้งชี้แจงขั้นตอนการดำเนินงานตามกิจกรรม

ให้ชัดเจน ให้ผู้รับผิดชอบมีความรู้ ความเข้าใจลักษณะของงานทุกขั้นตอน แล้วจึงมอบหมายงานให้ปฏิบัติต่อไป

2.2 ดำเนินการมอบหมายงาน โดยการจัดทำคำสั่งโรงเรียนบ้านแจ่มแยะ ที่ 12/2550 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2550 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแจ่มแยะ

3. จัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งวิชาการ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา ภายในโรงเรียนบ้านแจ่มแยะ ดังนี้

3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำนวน 6 กิจกรรม ในปีการศึกษา 2550 โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

3.1.1 พัฒนาห้องสมุด ได้แก่ การปรับปรุงอาคารห้องสมุดใหม่พื้นที่ 60 ตารางเมตร โดยการปูกระเบื้องเซรามิกพื้นห้อง ทำฝ้าเพดาน บูฟานั่ง ทาสีใหม่ จัดหาชั้นวางหนังสือ 4 ชุด โต๊ะบริการสำหรับบรรณารักษ์ 1 ตัว ป้ายนิเทศ 4 ชุด จัดหาหนังสือห้องสมุดไม่น้อยกว่า 200 เล่ม จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับห้องสมุด 1 เครื่อง โทรทัศน์ 2 เครื่องและเครื่องเสียง 1 ชุด

3.1.2 พัฒนามุมหนังสือ มุมสื่อ และป้ายนิเทศในห้องเรียน ได้แก่ การจัดหาหรือจัดทำชั้นวางสำหรับมุมหนังสือ มุมสื่อการสอน และติดตั้งป้ายนิเทศในห้องเรียนทุกห้อง ตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 ห้อง

3.1.3 พัฒนาสื่อนวัตกรรม ได้แก่ ส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำรายงานหรือผลงานของตนเป็นหนังสือเล่มเล็กขนาด เอ 4 พับครึ่ง ทุกชั้นไม่น้อยกว่า 200 เล่ม ส่งเสริมให้ครูฝึกอบรมพัฒนาการจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อมัลติมีเดีย ทุกคนไม่น้อยกว่า 30 เรื่อง/ปี

3.1.4 พัฒนาศูนย์บริการสารสนเทศ ได้แก่ การจัดสำนักงานบริการที่เป็นเอกเทศ จัดหาเคเตอร์ให้บริการ 1 ชุด และวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ ที่จำเป็นในการบริการ จัดให้มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำ 1 คน เพื่อให้บริการเกี่ยวกับสารสนเทศทั่วไป งานโรงเรียน 4 กลุ่มงาน บริการวัสดุ สื่อการสอน แบบฝึก แบบทดสอบ แผนการสอน และบริการอำนวยความสะดวกแก่ครู นักเรียน และผู้ปกครอง

3.1.5 พัฒนาห้องพิเศษ ได้แก่ ปรับปรุงห้องละหมาด 1 ห้องพร้อมจัดทำที่อาบน้ำละหมาดชาย-หญิง ได้ปรับปรุงห้องสหกรณ์ 1 ห้อง ปรับปรุงห้องวิทยาศาสตร์ 1 ห้อง และปรับปรุงโรงอาหาร 1 หลัง

3.1.6 พัฒนาอุทยานการศึกษา ได้แก่ จัดสร้างสวนพฤกษศาสตร์ 1 แห่งพร้อมจัดหาพรรณไม้ ที่มีในท้องถิ่นและนอกท้องถิ่นมาปลูกไว้เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน จัดสร้างสวนหย่อมโดยปลูกไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 3 แห่ง จัดสร้างสวนสมุนไพร 1 แห่ง พร้อมทั้งจัดหา

พืชสมุนไพรที่มีทั้งในและนอกห้องถิ่นมาปลูกไว้เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน และสร้างลานกีฬาเพื่อสุขภาพ 2 สนาม ประกอบด้วย เป็นสนามวอลเลย์บอลและสนามเปตอง

3.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน 7 กิจกรรม ดังนี้

3.2.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องสมุดโรงเรียน ได้แก่ บริการให้อ่านหนังสือในห้องสมุดได้โดยเสรี ให้ยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน กิจกรรมประกวดขยอคนก่อกำเนิดกิจกรรมตอบปัญหาจากสารานุกรม กิจกรรมพี่สอนน้อง เป็นต้น นอกจากนี้ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้ห้องสมุด เพื่อจัดกิจกรรมนันทนาการ เช่น ดูหนัง ร้องเพลงคาราโอเกะ สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

3.2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ได้แก่ การประกวดหนังสือเล่มเล็ก ส่งเสริมการอ่านหนังสือเล่มเล็ก ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมัลติมีเดีย และสื่อวีดิทัศน์ เป็นสื่อการสอนในชั้นเรียน การประกวดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมัลติมีเดีย และสื่อวีดิทัศน์

3.2.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งบริการสารสนเทศได้แก่การให้บริการสารสนเทศโรงเรียน 4 กลุ่มงาน การให้บริการวัสดุ สื่อการสอน แบบฝึก เอกสารประกอบการเรียนการสอน และบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่นักเรียน ครูบุคลากรและผู้ปกครอง ตลอดจนการให้บริการแก่ชุมชน โดยโรงเรียนให้มีเจ้าหน้าที่ทำงานประจำ 1 คน

3.2.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน ที่ครูและนักเรียนได้ร่วมกันทำ ได้แก่ มุมหนังสือ มุมสื่อ และป้ายนิเทศ จัดประกวดมุมหนังสือ มุมสื่อและป้ายนิเทศ

3.2.5 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษต่าง ๆ ที่ได้พัฒนาขึ้น ได้แก่ ห้องสหกรณ์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องปฐมพยาบาล ห้องจริยศึกษา (ห้องละหมาด) โรงอาหาร

3.2.6 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้อุทยานการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ ได้แก่ การให้ความรู้ให้ไปศึกษาดูงาน ส่งเสริมให้พัฒนาทักษะการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน และพัฒนาทักษะการสอนของครู ในการใช้ สวนพฤกษศาสตร์ สวนสมุนไพร สวนหย่อม และลานกีฬาเพื่อสุขภาพ

3.2.7 จัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาด และร่วมอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้ครูและนักเรียนทุกคน ต้องปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน ตลอดปีการศึกษา จัดให้มีการประกวดความสะอาดของแต่ละเขตรับผิดชอบ ปลูกจิตสำนึกคุณธรรมจริยธรรมในความรับผิดชอบ และการร่วมกันอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ของครูและนักเรียน

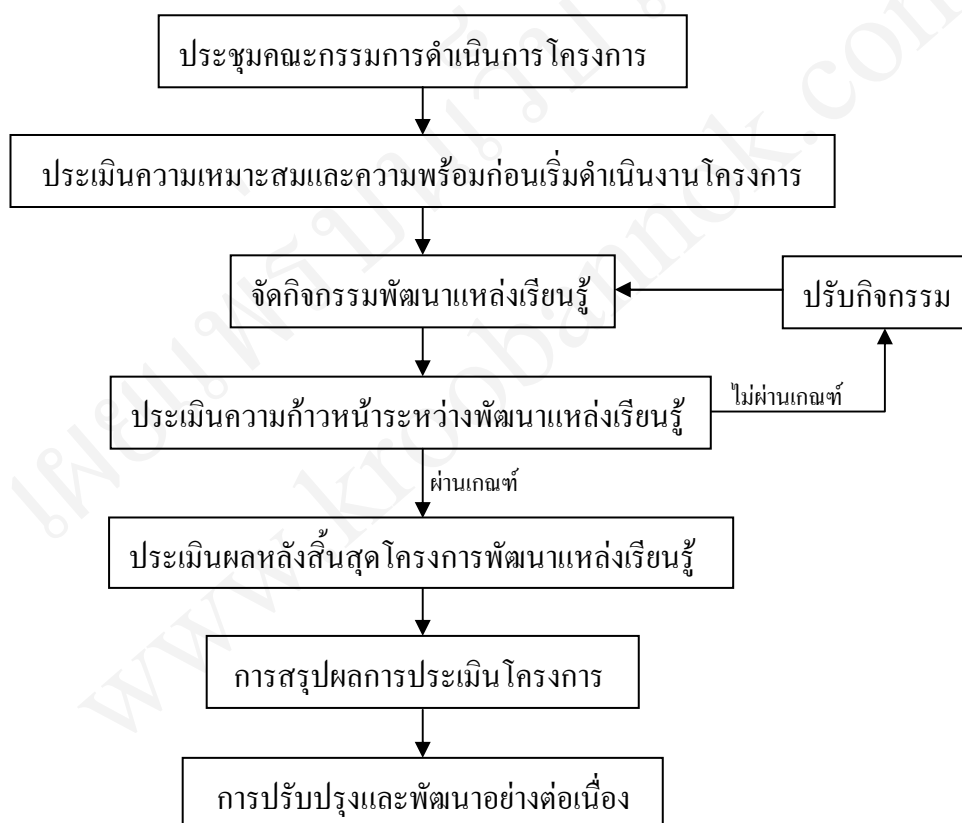
3.3 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผู้ประเมินโครงการในฐานะผู้บริหารได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมให้การสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมนี้ตลอดมาอย่างสม่ำเสมอ ร่วมแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องทันที พร้อมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบโครงการ

โดยการส่งเสริมความรู้ ฝึกทักษะการปฏิบัติงาน การเสริมแรง และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง

3.4 การปฏิบัติงานตามกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องลงมือปฏิบัติตามปฏิทินที่กำหนดในทุกกิจกรรม อย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งมีการกำกับติดตามประเมินผล ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ปัญหาอุปสรรคหลังสิ้นสุดการปฏิบัติแต่ละกิจกรรม ก่อนจะลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่อเนื่อง ในกิจกรรมต่อไป

3. ขั้นตอนการประเมินผลและพัฒนา

การประเมินผลและพัฒนา โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนได้ดำเนินการ ดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 ขั้นตอนการประเมินผลและพัฒนาโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

รายละเอียดในแต่ละขั้นตอนการประเมินผลและพัฒนาโครงการ

1. ประชุมคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทุกครั้งก่อนการปฏิบัติกิจกรรม หรือทุกครั้งที่มีการปรับปรุงกิจกรรมการดำเนินงาน ตามแผนที่กำหนด

2. ประเมินผลก่อนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2.1 ประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการ กับนโยบายและแนวปฏิบัติของโรงเรียน ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับความต้องการของครู โดยใช้ประชากรครูโรงเรียนบ้านแม่เบี้ย ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 15 คน

2.2 รวบรวมข้อมูล พฤติกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่เบี้ย ปีการศึกษา 2549 ที่สรุปผลสถิติการเข้าใช้ไว้เรียบร้อยแล้ว จากงานห้องสมุด โรงเรียนบ้านแม่เบี้ย นำมาใช้เป็นข้อมูลประเมินผลก่อนการดำเนินการโครงการ

2.3 รวบรวมข้อมูล คุณภาพการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่เบี้ย จากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาประจำปี 2548 ของคณะกรรมการผู้ประเมินภายนอกของ (สพ.) และจากรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี 2549 ในการประเมินตนเองของโรงเรียนบ้านแม่เบี้ย มาใช้เป็นข้อมูลประเมินผลก่อนการดำเนินการโครงการ

2.4 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผู้ประเมินในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ได้ร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมให้การสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมนิเทศติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ ร่วมแก้ไขปัญหและข้อบกพร่องทันที พร้อมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรผู้มีส่วนร่วม รับผิดชอบโครงการ โดยส่งเสริมความรู้ ฝึกทักษะการปฏิบัติงาน การเสริมแรง และการอำนวยความสะดวกตลอดถึงการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง

3. ประเมินความก้าวหน้าระหว่างการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยประเมินผลการดำเนินงานของโครงการระหว่างดำเนินการโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการ เป็นระยะต่อเนื่องกันไปจนถึงสิ้นสุดโครงการ ตลอดปีการศึกษา 2550 ในการประเมินหากพบว่าผลการประเมินในกิจกรรมใดยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ก็จะทำกรปรับปรุงกิจกรรมเสียใหม่ แล้วนำไปดำเนินการต่อไป และประเมินผลการดำเนินการตามระดับพัฒนาการของกิจกรรมที่กำหนด

4. ประเมินผลหลังสิ้นสุดโครงการ โดยคณะกรรมการประเมินผล ทำหน้าที่ประเมินผลการดำเนินงานของโครงการ ภายหลังสิ้นสุดโครงการ มีรายละเอียดการประเมิน ดังนี้

4.1 ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา

4.2 ระดับคุณภาพของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา

4.3 ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียน เกี่ยวกับ

4.3.1 การมีนิสัยรักการอ่าน

4.3.2 การแสวงหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้รอบตัว

4.3.3 การมีนิสัยรักความสะอาดและการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้

4.4 ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของครู เกี่ยวกับ

4.4.1 การใช้ห้องสมุดเพื่อจัดการเรียนการสอน

4.4.2 การใช้แหล่งบริการสารสนเทศ

4.4.3 การใช้สื่อ/นวัตกรรม เพื่อจัดการเรียนการสอน

4.4.4 การใช้มุมหนังสือ มุมสื่อการสอน และป้ายนิเทศในห้องเรียน

4.4.5 การใช้ห้องพิเศษ เพื่อจัดการเรียนการสอน

4.4.6 การใช้อุทยานการศึกษา เพื่อจัดการเรียนการสอน

4.4.7 การรักษาความสะอาดและการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้

4.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

4.6 ระดับความพึงพอใจของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

5. สรุปผลการประเมินโครงการ หลังจากการประเมินผลโครงการเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว นำข้อมูลผลการประเมินมาสรุปเป็นสารสนเทศของโครงการ รายงานเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเผยแพร่ผลการดำเนินงาน แก่ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนต่อไป

6. การปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นการนำผลการดำเนินงานไปปรับปรุงพัฒนางานต่อไป เช่น พัฒนาเพื่อเพิ่มผลผลิต ปรับวัตถุประสงค์ เปลี่ยนวิธีดำเนินงาน พัฒนาผู้รับผิดชอบ หรือ ล้มเลิกกิจกรรมหากไม่คุ้มค่าหรือไม่เกิดประโยชน์ตามที่ต้องการ

จากที่กล่าวมาในการบริหารโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน สรุปได้ว่า เทคนิคที่ใช้ในการบริหารโครงการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การดำเนินการ 3) การประเมินผลและพัฒนา และ 4) นำข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุง ผู้ประเมินในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน มีความต้องการจะได้สารสนเทศที่ถูกต้อง เพื่อใช้พัฒนาโครงการนี้ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงได้ทำการประเมินโครงการไปพร้อม ๆ กับการดำเนินงานโครงการ

ความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ (Satisfaction) ไว้ดังนี้คือ คोटเลอร์ (Kotler, 2003: 61) กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกยินดีหรือรู้สึกผิดหวังของบุคคล จากการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เขาได้รับกับความคาดหวังของเขา ถ้าสิ่งที่ได้รับเพียงพอหรือสูงกว่าความคาดหวังที่ต้องการ ลูกค้านี้จะเกิดความพึงพอใจ

เวียร์ริช และ คูนท์ซ์ (Weihrich and Koontz, 1993: 465) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความต้องการได้รับการตอบสนอง ซึ่งมีการจงใจเป็นสิ่งเร้าเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ คือความพึงพอใจ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544: 122) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจในการทำงานเป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และได้รับผลตอบแทน คือ ผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งการส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง (2542: 161) ได้กล่าวสรุปว่า มีผู้ให้คำอธิบายความหมายของความพึงพอใจไว้หลายประการ ดังนี้

1. ความพึงพอใจเป็นผลรวมของความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับระดับความชอบหรือไม่ชอบ ต่อสภาพต่าง ๆ ในงาน นั่นคือ ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกพอใจในงานที่ทำ และเต็มใจที่จะทำงานนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร คนจะรู้สึกพอใจในงานที่ทำเมื่องานนั้นให้ผลประโยชน์ตอบแทนทั้งด้านวัตถุและจิตใจ ซึ่งสามารถสนองความต้องการพื้นฐาน

2. ความพึงพอใจในงานเป็นผลของทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของงานและการมีส่วนร่วมในการบริหาร เช่น ลักษณะงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ถ้าบุคคลมีความพึงพอใจในการทำงานเขาจะมีขวัญดี

3. ความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลจากการปฏิบัติงานที่ดี และผลการปฏิบัติทำให้เกิดความรู้สึกสำเร็จ การได้รับผลตอบแทนสิ่งต่าง ๆ ตรงตามที่คาดหวังไว้ สิ่งเหล่านี้จะกลับมาเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน ลดความเครียดของผู้ทำงานให้น้อยลง ถ้ามีความตึงเครียดมากจะเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน โดยความตึงเครียดนี้เป็นผลมาจากความต้องการของมนุษย์ หากมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการของตน ก็จะทำให้เกิดความตึงเครียดน้อยลง อันเป็นผลให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

ดังที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ของผู้ให้บริการที่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการที่คาดหวังไว้ หรือการไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการที่คาดหวังไว้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีของบุคคล ที่เกิดจากการได้รับการสนองตอบในสิ่งต่าง ๆ ตามที่ต้องการและจะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น หากความต้องการไม่ได้รับการสนองตอบความพึงพอใจก็จะไม่เกิดขึ้น

ความสำคัญของความพึงพอใจ

นักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงความสำคัญของความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

จิตตินันท์ เดชะคุปต์ (2543: 21) กล่าวว่า ความสำคัญของความพึงพอใจ แบ่งออกเป็น 2 ประการ ได้ดังนี้

1. ความสำคัญต่อผู้ให้บริการที่องค์กรต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการบริการ ต่อไปนี้

1.1 ความพึงพอใจของลูกค้า เป็นตัวกำหนดถึงคุณลักษณะของการบริการ ผู้บริหาร การบริการและผู้ปฏิบัติงานบริการ จำเป็นต้องสำรวจความพึงพอใจของลูกค้า เกี่ยวกับการบริการ และลักษณะของการนำเสนอบริการที่ลูกค้าชื่นชอบ เพราะข้อมูลดังกล่าวจะบ่งบอกถึงการประเมิน ความรู้สึก และความเห็นของลูกค้าต่อคุณสมบัติของการบริการที่ลูกค้าต้องการ วิธีการตอบสนอง ความต้องการแต่ละอย่างในลักษณะที่ลูกค้าปรารถนา นับว่าเป็นผลดีต่อผู้ให้บริการ ในรูปแบบที่ ผู้รับบริการคาดหวังไว้ได้จริง ความพึงพอใจของลูกค้า เป็นตัวแปรสำคัญ ในการประเมินคุณภาพ ของการบริการ การนำเสนอที่ดีมีคุณภาพตรงกับความต้องการ ความคาดหวัง และมีแนวโน้มที่จะ ใช้บริการซ้ำอีกต่อไป คุณภาพของการบริการ ที่ลูกค้าพึงพอใจขึ้นอยู่กับลักษณะการบริการที่ ปรากฏให้เห็น (ได้แก่ สถานที่ อุปกรณ์ เครื่องใช้ บุคลิกลักษณะของผู้ให้บริการ) ความน่าเชื่อถือ ใ้วางใจของการบริการ ความเต็มใจที่จะให้บริการ ตลอดจนความรู้ความสามารถในการให้บริการ ด้วยความเชื่อมั่นและความเข้าใจต่อผู้อื่น

1.2 ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานบริการ เป็นตัวชี้วัดคุณภาพ และความสำเร็จของ งานบริการที่ให้ความสำคัญกับความต้องการและความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานบริการ ซึ่งเป็นเรื่อง จำเป็นไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการให้ความสำคัญกับลูกค้า ในการสร้างความพึงพอใจในงานให้กับ ผู้ปฏิบัติงานบริการย่อมทำให้พนักงานมีความรู้สึกที่ดีต่องานที่ได้รับมอบหมาย และตั้งใจ ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ อันจะนำมาซึ่งคุณภาพของการบริการที่จะสร้างความพึงพอใจ ให้กับลูกค้า และส่งผลให้กิจการบริการประสบความสำเร็จ

2. ความสำคัญต่อผู้รับบริการ แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ความพึงพอใจของลูกค้า เป็นตัวผลักดันคุณภาพชีวิตที่ดี เมื่อองค์กรตระหนักถึง ความสำคัญของความพึงพอใจของลูกค้า ก็จะพยายามค้นหาปัจจัยที่กำหนดความพึงพอใจของลูกค้า สำหรับนำเสนอบริการที่เหมาะสม เพื่อการแข่งขันแย่งชิงส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจบริการ ผู้รับบริการย่อมได้รับบริการที่มีคุณภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการที่ตนเองคาดหวังไว้ การที่บุคคลต้องพึ่งพาการบริการในหลาย ๆ สถานการณ์ เพราะการบริการช่วยอำนวยความสะดวก และแบ่งเบาภาระการตอบสนองความต้องการของบุคคลด้วยตนเอง

2.2 ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานบริการ เป็นสิ่งช่วยพัฒนาคุณภาพของงานบริการ และอาชีพบริการ งานเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตของคนเราเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ในการดำรงชีวิตและ การแสดงออกถึงความสามารถในการทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็นที่ยอมรับว่าความพึงพอใจ ในงานมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของงานในแต่ละองค์การ เมื่อองค์กรให้ความสำคัญกับการ สร้างความพึงพอใจในงานให้กับผู้ปฏิบัติงานบริการ ทั้งในด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ค่าตอบแทนสวัสดิการ และความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เป็นการเพิ่มคุณภาพมาตรฐานของงาน

บริการให้ก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป ในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าและการสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าให้ใช้บริการต่อไป ความพึงพอใจในงานบริการ หรือคุณภาพการให้บริการ

มิลเล็ท (Millet. 1954: 397) กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการสร้างความแตกต่างของธุรกิจ การให้บริการ คือการรักษาระดับการให้บริการที่เหนือกว่าคู่แข่ง โดยเสนอคุณภาพการให้บริการตามความคาดหวังของลูกค้า ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการที่ลูกค้าต้องการจะได้จากประสบการณ์ในอดีต จากการพูดปากต่อปาก จากการโฆษณาของธุรกิจ บริการที่ลูกค้าจะพอใจถ้าเขาได้รับในสิ่งที่เขาต้องการ (What) เมื่อเขามีความต้องการ (When) ในรูปแบบที่ต้องการ (How) ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงคุณภาพของการให้บริการ ซึ่งการบริการที่ประสบความสำเร็จจะต้องประกอบด้วย คุณสมบัติสำคัญต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

1. ความเชื่อถือได้ (Reliability) ประกอบด้วย
 - 1.1 ความสม่ำเสมอ (Consistency)
 - 1.2 ความพึ่งพาได้ (Dependability)
2. การตอบสนอง (Responsive) ประกอบด้วย
 - 2.1 ความเต็มใจที่จะให้บริการ
 - 2.2 ความพร้อมที่จะให้บริการและการอุทิศเวลา
 - 2.3 มีการติดต่ออย่างต่อเนื่อง
3. ความสามารถ (Competence) ประกอบด้วย
 - 3.1 สามารถในการให้บริการ
 - 3.2 สามารถในการสื่อสาร
 - 3.3 สามารถในความรู้วิชาการที่จะให้บริการ
4. การเข้าถึงบริการ (Access) ประกอบด้วย
 - 4.1 ผู้ใช้บริการเข้าใช้บริการได้สะดวก ระเบียบขั้นตอนไม่ควรซับซ้อนเกินไป
 - 4.2 ผู้ใช้บริการใช้เวลารอคอยน้อย
 - 4.3 เวลาที่ใช้บริการเป็นเวลาที่เหมาะสมสำหรับผู้ให้บริการ
 - 4.4 อยู่ในสถานที่ที่ผู้บริการติดต่อได้สะดวก
5. ความสุภาพอ่อนโยน (Courtesy) ประกอบด้วย
 - 5.1 การแสดงความสุภาพต่อผู้ให้บริการ
 - 5.2 ให้การต้อนรับที่เหมาะสม
 - 5.3 ผู้ให้บริการมีบุคลิกภาพที่ดี
6. การสื่อสาร (Communication) ประกอบด้วย
 - 6.1 มีการสื่อสารชี้แจงขอบเขตและลักษณะการบริการ

6.2 มีการอธิบายขั้นตอนการให้บริการ

7. ความซื่อสัตย์ (Creditability) คุณภาพของงานบริการเที่ยงตรงน่าเชื่อถือ
8. ความมั่นคง (Security) ความปลอดภัยทางกายภาพ เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์
9. ความเข้าใจ (Understanding) ประกอบด้วย
 - 9.1 การเรียนรู้ผู้ใช้บริการ
 - 9.2 การให้คำแนะนำและเอาใจใส่ผู้ใช้บริการ
 - 9.3 การให้ความสนใจต่อผู้ใช้บริการ
10. การสร้างสิ่งจับต้องได้ (Tangibility) ประกอบด้วย
 - 10.1 การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ให้พร้อมสำหรับการให้บริการ
 - 10.2 การเตรียมอุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ

ลูเทนส์ (Luthans. 1995: 126) กล่าวว่า ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ผลการรับรู้ของบุคคลที่มีต่องานว่าดีและมีความสำคัญ ทำให้มีความพึงพอใจในงาน ถ้าพิจารณาถึงความพึงพอใจจากตำราการบริหารทั่ว ๆ ไปแล้ว ความพึงพอใจส่วนใหญ่จะหมายถึง ความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่องานโดยมีมิติ (Dimension) สำคัญ ๆ 5 มิติ คือ 1) งานที่ทำน่าสนใจและมีโอกาสได้เรียนรู้ในงานเพียงใด 2) รายได้เมื่อเปรียบเทียบกับงาน 3) โอกาสความก้าวหน้าตามลำดับขั้น 4) การได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา และ 5) การได้รับการสนับสนุนจากผู้ร่วมงาน

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538: 124-125) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ไว้ ดังนี้

1. สัมฤทธิ์ผลของงาน (Achievement) มีคนเป็นจำนวนมากที่ต้องการความสำเร็จในการทำงาน และพอใจ ในการมีส่วนร่วมสร้างสรรคงานที่มีความสำคัญให้แก่บริษัท ถ้าผู้บริหารยอมรับในข้อนี้ ก็ย่อมสนับสนุนให้บุคคลได้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการทำงาน ตามศักยภาพ (Potential) ของแต่ละบุคคล

2. การยอมรับ (Recognition) โดยปกติแล้วคนย่อมมีความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงานที่แตกต่างกัน ถ้าผู้บริหารแสดงออกถึงพฤติกรรมการยอมรับในความคิด หรือความสามารถของบุคคล ไม่ว่าจะเป็น คำยกย่องชมเชย หรือการให้ Feedback ที่เหมาะสมจะมีส่วนช่วยจูงใจในการทำงานได้มากที่สุด

3. ความก้าวหน้า (Advancement) ความก้าวหน้าในการทำงาน เป็นสิ่งที่คนต้องการ เพราะการเข้าสู่ตำแหน่งงานใหม่ หรือได้เผชิญกับงานในสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่มีความท้าทายจะทำให้บุคคลนั้นได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการทำงานอยู่เสมอ

4. ความสนใจ (Interest) หมายถึง การที่บุคคลได้มีโอกาสพัฒนาหรือเสริมสร้างทักษะในการทำงานตามที่เขามีความสนใจ หรือการเปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานที่เขาชอบ ก็เป็นการจูงใจที่ดีวิธีหนึ่ง

5. ความรับผิดชอบ (Responsibility) สำหรับบุคคลที่มีความสามารถ มีไหวพริบดี และทักษะในการทำงานที่ดี อยากที่จะทำงานด้วยอำนาจและความรับผิดชอบของตนเอง และจะไม่ชอบถูกบังคับให้ทำงาน

6. การมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) มีการเปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วมในการทำงานมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย หรือวิธีการทำงาน ตลอดจนการตัดสินใจในการทำงาน ซึ่งจะช่วยสร้างให้เกิดความรู้สึกผูกพันกับหน่วยงานหรือบริษัท การให้มีส่วนร่วมในการทำงานจะจูงใจให้บุคคลยอมรับในความสามารถซึ่งกันและกัน มีโอกาสพัฒนาการทำงานเป็นทีมด้วย

ชาญชัย อินทรประวัติ (2523: 7) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องพยายามสร้างสิ่งจูงใจให้เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ มีความสนใจและรู้สึก รักที่จะเรียน ซึ่งเท่ากับว่าผู้สอนเป็นผู้ช่วยหยิบยื่นความสำเร็จให้แก่ผู้เรียน เพราะว่าการเรียนรู้จะ ประสบความสำเร็จได้เพราะความพยายามของผู้เรียนนั่นเอง

จากแนวคิดดังที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการบริการ ทั้งผู้รับบริการและผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการ คือผลตอบแทนที่ได้รับตามความต้องการที่คาดหวังไว้ ซึ่งผู้บริหารขององค์กร จำเป็นต้องบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้เกิดผลตอบแทนตามความต้องการ ทั้งความพึงพอใจของผู้รับบริการ และความพึงพอใจของผู้ให้บริการ ในส่วนของสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้บริการทางการศึกษาของรัฐ ก็ต้องบริหารองค์กร คือสถานศึกษาให้ตอบสนอง ความต้องการของนักเรียน บุคลากร ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นหลัก ให้ภารกิจของหน่วยงานบรรลุตาม วัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

โคแมน (Koman. 1997. อ้างถึงใน พิสนุ พองศรี, 2550: 340-341) ได้กล่าวจำแนก ทฤษฎีความพึงพอใจในงาน (Job Satisfaction) ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ทฤษฎีสอนองความต้องการ (Need Fulfillment Theory) ถือว่าความพึงพอใจในงาน เกิดจากความต้องการส่วนบุคคล ที่มีความสัมพันธ์ต่อผลที่ได้รับจากงาน กับการได้ประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายของตน

2. ทฤษฎีอ้างอิงกลุ่ม (Reference – Group Theory) ซึ่งถือว่า ความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณลักษณะของงานตามความปรารถนาของกลุ่ม

จากทฤษฎีทั้งสองกลุ่มดังกล่าว เห็นได้ว่า มิติของงานที่สร้างรายได้และความก้าวหน้า จะอยู่ในกลุ่มทฤษฎีสองความต้องการ และมิติของการได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา/ผู้ร่วมงาน จะอยู่ในกลุ่มทฤษฎีอ้างอิงกลุ่ม

อารี เพชรสุด (2530: 58 – 59) ได้สรุปทฤษฎีความพึงพอใจไว้ ดังนี้ ความพึงพอใจที่จะนำไปสู่การทำงาน หรือความพึงพอใจสัมพันธ์กับงาน จากการศึกษาของ Elton Mayo และคณะ และได้ศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักจิตวิทยากลุ่มต่าง ๆ และได้สรุปว่า ความพึงพอใจนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพ ถ้าบุคคลมีความพึงพอใจในงานที่รับผิดชอบอยู่ เขาสามารถทำให้มีประสิทธิภาพ มีผลผลิตเพิ่มขึ้นและทำให้มีกำไรเพิ่มขึ้น ความพึงพอใจเกิดจากกำลังใจ ขวัญในการทำงาน คนที่กำลังขวัญดี จะมีความสุขและจะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

มณีวรรณ ต้นไทย (2533: 66-69) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจที่เกิดหลังจากการให้บริการว่า ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการได้รับบริการในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ ด้านความสะอาดที่ได้รับ ด้านตัวเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการ ด้านคุณภาพของบริการที่ได้รับ ด้านระยะเวลาในการดำเนินการ ด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ

มิลเลต (Millet, 1954: 397–400) กล่าวถึง บริการที่น่าพึงพอใจ ไว้ว่า การบริการนั้นจะเป็นที่พึงพอใจหรือไม่ สามารถวัดได้จากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน คือ การให้บริการที่มีความเสมอภาคและเสมอหน้า
2. การให้บริการที่ตรงเวลา คือการให้บริการจะต้องตรงเวลาและทันต่อความต้องการ
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ คือ ความเพียงพอในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนด้านบุคลากรผู้ให้บริการ
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง คือ การติดตามผู้ใช้อย่างต่อเนื่อง
5. การให้บริการที่มีความก้าวหน้า คือ การพัฒนางานบริการ ทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพให้มีความก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ

ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อสารเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจนี้ เป็นการมองมนุษย์ในแง่ของจิตวิทยาสังคม โดยเน้นคำนึงถึงความเชื่อ ทศนคติและความเห็นส่วนบุคคล ให้ความสนใจกับความต้องการของผู้รับสาร ทฤษฎีนี้กล่าวว่านอกจากความต้องการขั้นพื้นฐาน 5 ประการ คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการความรัก ความต้องการความนับถือและความสำเร็จในชีวิตแล้ว มนุษย์ยังมีความต้องการอยากรู้ และมีความต้องการแสวงหาข่าวสารต่าง ๆ

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการนั้น ถ้าหากผู้ใช้บริการได้รับการตอบสนองจากผู้ให้บริการอย่างเสมอภาค รวดเร็ว ทันต่อความต้องการและให้บริการอย่างต่อเนื่อง มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อการใช้งาน ผู้ใช้บริการก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการให้บริการ

ดังนั้นผู้ให้บริการจึงมีความพึงพอใจและความประทับใจต่อการให้บริการนั้น ๆ นอกจากนั้นมนุษย์มีความต้องการที่จะเรียนรู้และแสวงหาข่าวสาร ในขณะที่มนุษย์มีความแตกต่างกัน ทำให้ความพึงพอใจที่จะได้รับข่าวสารจากสื่อก็จะต่างกันไปด้วย

จากสาระสำคัญเกี่ยวกับความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ คือความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีของบุคคล ซึ่งเกิดจากการได้รับการสนองตอบในสิ่งต่าง ๆ ตามที่ตนต้องการ และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่หากไม่ได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการ ก็จะไม่เกิดความพึงพอใจ ปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการบริการ ทั้งผู้รับและผู้ให้บริการคือผลตอบแทนที่ได้รับตามความต้องการที่คาดหวังไว้ ซึ่งผู้บริหารต้องบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้เกิดผลตอบสนองตามความต้องการ ทั้งความพึงพอใจของผู้รับและความพึงพอใจของผู้ให้บริการ ในส่วนของสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้บริการทางการศึกษา จำเป็นต้องบริหารจัดการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน บุคลากร ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นหลัก เพื่อให้ภารกิจของหน่วยงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

ธนาวรรณ แสงวไสยสุข (2551: 71-72) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดไร่จิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า

1. การใช้แหล่งเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดไร่จิง แบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1.1 ประเภทแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล ครูส่วนใหญ่มีมนต์พระสงฆ์มาสอนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ใช้แหล่งเรียนรู้ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นดนตรีไทย ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรม การแทงหยวก ใช้ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมดินขาว ใช้ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการแพทย์แผนโบราณ และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านช่างปั้นปูนลวดลาย ตามลำดับ

1.2 ประเภทแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่สำคัญ ครูส่วนใหญ่ใช้แหล่งเรียนรู้วัดไร่จิงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ใช้แหล่งเรียนรู้องค์พระปฐมเจดีย์ บริเวณพุทธมณฑลพุทธมณฑล และพระราชวังสนามจันทร์ และใช้แหล่งเรียนรู้พระประโทนเจดีย์ ตามลำดับ

1.3 ประเภทแหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ครูส่วนใหญ่ใช้แหล่งเรียนรู้จากแม่น้ำท่าจีนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ใช้แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ใช้แหล่งอาชีพทางการเกษตร ใช้แหล่งอาชีพทางการประมง ใช้แหล่งเรียนรู้ตลาดน้ำวัดคอนหาวย และใช้แหล่งเรียนรู้คลองมหาสวัสดิ์ ตามลำดับ

1.4 ประเภทแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อสารสนเทศ ครูส่วนใหญ่ใช้แหล่งการเรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ วารสาร หนังสือ ตำราจากห้องสมุดมากที่สุด รองลงมาคือ ใช้แหล่งเรียนรู้จากวิทยุทัศน์ ใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน ใช้แหล่งเรียนรู้จากโทรทัศน์ทางการศึกษา ใช้แหล่งเรียนรู้จากอินเทอร์เน็ตตามโครงการห้องสมุดมีชีวิต และใช้แหล่งเรียนรู้จากการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ พบว่า

2.1 ปัญหา พบว่า การใช้แหล่งการเรียนรู้ ยังขาดการวางแผนที่ดี และเวลาที่ใช้ในการศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษามีน้อยเกินไป การติดต่อประสานงานเชิงวิทยากรท้องถิ่น ขาดการจูงใจที่ดี และในการใช้แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาแต่ละครั้งใช้งบประมาณจำนวนมาก วิทยากรท้องถิ่นสาขาที่ต้องการมีน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน เนื้อหาวิชา และรายชั่วโมงที่ทำการสอน ตามลำดับ

2.2 ข้อเสนอแนะ พบว่า การใช้แหล่งการเรียนรู้ ควรมีการวางแผนที่ดีชัดเจน ควรมีงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพียงพอ ควรมีการประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น ควรสรรหาวิทยากรท้องถิ่น ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เพียงพอ เหมาะสม และตรงตามสาขาที่ต้องการ ตามลำดับ

สุภัทม์ แสงจันทร์ (2550: 145-146) ดำเนินการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนวัดโลกา พบว่า

ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายการอื่น ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ความพร้อมในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายการอื่น ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ด้านกระบวนการ พบว่าโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า การวางแผน การดำเนินการ การติดตามประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา มีความเหมาะสมในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทุกรายการ

ด้านผลผลิต พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีผลสัมฤทธิ์ โดยเฉลี่ย ร้อยละ 70.72 เกินเป้าที่โรงเรียนกำหนด และผลการทดสอบระดับชาติ (NT) ชั้น ป.3 และ ป.6 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับเฉลี่ยของเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา เขต 1 ทุกกลุ่มสาระ

ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า อยู่ในระดับดี ร้อยละ 83.46 ผ่านเกณฑ์การประเมิน พฤติกรรมการสอนโดยส่งเสริมให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับดี ร้อยละ 89.28 ผ่านเกณฑ์การประเมิน การประเมินความพึงพอใจ โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายการอื่น ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายการ และผ่านเกณฑ์การประเมิน

สุวิทย์ ชี้อย่าง (2550: 156-160) ได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ชลบุรี ผลการประเมิน พบว่า

ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการใฝ่รู้ใฝ่เรียนกับนโยบายโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เห็นว่าการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนมีความสอดคล้อง กับนโยบายด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน การเสริมสร้างความพึงพอใจของครู และนักเรียนที่มีต่อแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับนโยบาย ด้านการจัด การเรียนการสอนของโรงเรียน

ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนกับความต้องการของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่า การส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน สอดคล้องกับความต้องการด้านการพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เพียงพอและมีคุณภาพ ความสอดคล้องกับความต้องการด้านการดูแลนักเรียนที่เป็นนักเรียนประจำ

ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านจำนวนและคุณภาพ บุคลากรประจำแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยเห็นว่า ทุกแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสม ของจำนวนและคุณภาพ บุคลากรประจำแหล่งเรียนรู้ในระดับดีขึ้นไป

ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น ที่ใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านสถานที่ ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับดี โดยเห็นว่าความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ ด้านสถานที่ ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ในระดับดีขึ้นไป

ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น ที่ใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านพร้อมของสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการภายในแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยเห็นว่า ทุกแหล่งเรียนรู้ มีความพร้อมของสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการภายในแหล่งเรียนรู้ในระดับดีขึ้นไป

ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านความเพียงพอ ของงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินงาน

โครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยเห็นว่า ทุกแหล่งเรียนรู้ มีความเพียงพอของงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับดีขึ้น

ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยเห็นว่า ทุกแหล่งเรียนรู้ได้จัดกิจกรรม การเรียนรู้ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับดีขึ้น

ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านความร่วมมือระหว่างครูประจำแหล่งเรียนรู้กับครูผู้สอนและนักเรียน ตามความคิดเห็น ของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยเห็นว่า ทุกแหล่งเรียนรู้มีความร่วมมือประสานงานระหว่างครูประจำแหล่งเรียนรู้กับครูผู้สอน และนักเรียนอยู่ในระดับดีขึ้น

ด้านความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการ พบว่า นักเรียนขาดทักษะในการสืบค้นและการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สื่อ-วัสดุอุปกรณ์ในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีไม่เพียงพอ นักเรียนเข้าใช้แหล่งเรียนรู้บ่อย ส่วนใหญ่เข้ามาใช้เพื่อพักผ่อนและนันทนาการ บุคลากรที่รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ขาดความรู้ ความชำนาญในการจัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ และไม่เห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลาย

แนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนางาน พบว่า ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการค้นคว้าจากห้องสมุด จัดหางบประมาณในการสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เพียงพอ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง เช่น

1. กิจกรรมรักการอ่านผ่านงานประชาสัมพันธ์
2. กิจกรรมดูแลคิดสะกิดใจในห้องมินิเธียเตอร์
3. กิจกรรมประกวดคำขวัญ
4. กิจกรรมประกวดหนังสือทำมือ
5. กิจกรรมประกวดหนังสือการ์ตูน
6. กิจกรรมประกวดการจัดมุมวันสำคัญ
7. กิจกรรมประกวดเรื่องสั้นเชิงวิทยาศาสตร์
8. กิจกรรมโครงการรักการอ่าน
9. กิจกรรมการจัดป้ายนิเทศ
10. กิจกรรมแข่งขันการตอบปัญหา

นอกจากนั้น ยังได้จัดการนิเทศภายใน กำกับติดตามให้คำปรึกษา แก่ปัญหาการทำงาน จัดประชุมสัมมนา โดยเชิญวิทยากรในหน่วยงานหรือนอกหน่วยงานมาให้ความรู้

ด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

1. ผลการประเมินคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน

1.1 ผลการประเมินคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน ระหว่างการดำเนินโครงการ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ ความกระตือรือร้นและมีความสนใจ ที่จะเรียนรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ และรู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล มีนิสัยรักการอ่าน ค้นคว้าหาความรู้ สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้หรือสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน สามารถเลือกวิธีแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถสรุปประเด็นการเรียนรู้ ประสบการณ์ ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.2 ผลการประเมินคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน หลังสิ้นสุดโครงการ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ความกระตือรือร้นและมีความสนใจที่จะเรียนรู้ จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ และรู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล มีนิสัยรักการอ่านและค้นคว้าหาความรู้ สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้หรือสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน สามารถเลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถสรุปประเด็นการเรียนรู้ และ ประสบการณ์ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะ การใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน หลังสิ้นสุดโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สูงกว่าระหว่างการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในระดับมาก เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูและนักเรียนที่มีต่อแหล่งเรียนรู้

2.1 ผลจากการประเมินความพึงพอใจของครูและนักเรียนที่มีต่อแหล่งเรียนรู้ ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นระหว่างการดำเนินโครงการ พบว่า

2.1.1 ครู มีความพึงพอใจต่อแหล่งเรียนรู้โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับสูงสุด 5 ลำดับแรก คือ บรรยากาศภายในแหล่งเรียนรู้ นำให้บริการครูหรือผู้ดูแลแหล่งเรียนรู้ให้บริการที่ดี โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอและมีคุณภาพ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลแหล่งเรียนรู้ อำนวยความสะดวกในการช่วยเหลือแนะนำ การศึกษาค้นคว้าในแหล่งเรียนรู้สะดวกและรวดเร็ว

2.1.2 นักเรียน มีความพึงพอใจต่อแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับสูงสุดลำดับแรก คือ ครูหรือผู้ดูแลแหล่งเรียนรู้

2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูและนักเรียนที่มีต่อแหล่งเรียนรู้ หลังสิ้นสุดโครงการพบว่า

2.2.1 ครู มีความพึงพอใจต่อแหล่งเรียนรู้ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับสูงสุด 5 ลำดับแรก คือ บรรยากาศภายในแหล่งเรียนรู้ นำให้บริการ การศึกษาค้นคว้าในแหล่งเรียนรู้มีความสะดวกและรวดเร็ว กิจกรรมที่จัดในแหล่งเรียนรู้ น่าสนใจ โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้เพียงพอและมีคุณภาพ ครูได้อ่านหนังสือหรือใช้สื่อต่าง ๆ ในแหล่งเรียนรู้

2.2.2 นักเรียน มีความพึงพอใจต่อแหล่งเรียนรู้ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับสูงสุด 5 ลำดับแรก คือ หนังสือและสื่อโสตทัศนูปกรณ์มีจำนวน เพียงพอและตอบสนองต่อความต้องการ นักเรียนชอบอ่านหนังสือหรือใช้สื่อต่าง ๆ ในแหล่งเรียนรู้ บรรยากาศภายในแหล่งเรียนรู้ นำให้บริการ โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอและมีคุณภาพ ครูหรือ ผู้ดูแลแหล่งเรียนรู้ให้บริการที่ดี

2.3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของครูและนักเรียนที่มีต่อแหล่งเรียนรู้ หลังสิ้นสุดโครงการกับระหว่างดำเนินการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ พบว่า

2.3.1 ครู มีความพึงพอใจต่อแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่พัฒนาขึ้น หลังสิ้นสุดโครงการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ สูงกว่าระหว่างดำเนินการดำเนินโครงการ ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.3.2 นักเรียน มีความพึงพอใจต่อแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่ได้พัฒนาขึ้นหลัง สิ้นสุดโครงการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ สูงกว่าในระหว่างดำเนินการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ธานินทร์ ปัญญาวัฒนากุล (2544: 85) ได้วิจัยการใช้ประโยชน์จากแหล่งประสบการณ์ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถในการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ว่าด้วย สิ่งมีชีวิตกับการดำรงชีวิตแตกต่างกัน พบว่าแหล่งประสบการณ์การเรียนรู้ที่นักเรียนนิยมใช้กันมาก มีอยู่ 2 แหล่ง ได้แก่ สถานศึกษา ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนที่ใช้ปานกลาง มีอยู่ 4 แหล่ง ได้แก่ ครอบครัว สื่อมวลชน ชุมชน เพื่อน และที่ใช้น้อย มี 2 แหล่ง ได้แก่ สถาบันศาสนา และอินเทอร์เน็ต และ พบว่า แหล่งประสบการณ์การเรียนรู้ประเภทสถานศึกษา ครอบครัว สถาบันศาสนาและชุมชน มีความสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระ

สำลี เก่งทอง (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เช่น ด้านการวางแผน ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบผลและด้านการปรับปรุงแก้ไข ส่วนผล การวิเคราะห์คำถามปลายเปิด พบว่า สาเหตุของปัญหาและอุปสรรคเกิดจากโรงเรียนขาดความ พร้อมในการดำเนินงานหลายๆ ประการ ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการประชาสัมพันธ์

และขาดความร่วมมือจากชุมชน ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนมีน้อย การกำหนดนโยบาย เป้าหมายไม่ชัดเจน ตลอดจนนักเรียนไม่เห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้

กฤษณา ศรีเกียรติ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยความคิดเห็นของครูและนักเรียนต่อการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี พบว่า

1. ครูมีความคิดเห็นต่อการใช้แหล่งการเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นด้านพบว่าครูมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านแหล่งทรัพยากรธรรมชาติด้านลานกีฬา ด้านชุมชน ด้านสถานที่ทำงาน ด้านครอบครัวและด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามลำดับ

2. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกด้าน ยกเว้นด้านชุมชนและด้านลานกีฬา นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เรียงลำดับความเห็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านชุมชน ด้านลานกีฬา ด้านครอบครัว ด้านแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสถานที่ทำงาน และด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามลำดับ

สิริยุพา ศกุนตะเสฐียร (2545: 93-95) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนมีการปฏิบัติอยู่ในอันดับสูงสุด ส่วนด้านการดำเนินการ ด้านการปรับปรุงแก้ไข และด้านการตรวจสอบมีการปฏิบัติรองลงมาตามลำดับ ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนมีความต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้ง 4 ประเภทตรงกัน คือ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ ได้แก่ ต้นไม้ อากาศ แสงแดด และดิน แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล สมาคม ได้แก่ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำท้องถิ่น ศิษย์เก่าและคหบดี ผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่ สถาบันและหน่วยงาน ได้แก่ วัด โบสถ์ สุเหร่า หรือสถานประกอบพิธีกรรมทางศาสนา สถานประกอบการ มหาวิทยาลัยและแหล่งเกษตรกรรม และแหล่งเรียนรู้ที่เป็นเทคโนโลยี กิจกรรม วัฒนธรรม ประเพณี ได้แก่ กิจกรรม โสตทัศนูปกรณ์ เทคโนโลยีพื้นบ้าน ตำราและเอกสารทางวิชาการ ประเพณีและวัฒนธรรม

สามารถ รอดสำราญ (2546: 86-88) ได้วิจัยการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี พบว่า

1. การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบุรี พบว่า

1.1 การใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เพื่อการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลในโรงเรียน บุคลากรในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น กรรมการสถานศึกษา

1.2 การใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นวิทยากรภายในโรงเรียน เพื่อการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดในหมวดวิชาต่างๆ ห้องปฏิบัติการต่างๆ ศูนย์วิชาการ และการใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นวิทยากรภายนอกโรงเรียน ในการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ใช้สถานที่ราชการต่าง ๆ สถานประกอบการในท้องถิ่น เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เขื่อนแก่งกระจาน เขื่อนเพชร เป็นต้น

1.3 การใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติในการจัดการเรียนการสอน มีการใช้ ต้นไม้ ป่าไม้ สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า สัตว์ใช้งาน ดิน หิน แร่ ภูเขา

1.4 การใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อสารสนเทศ ในการจัดการเรียนการสอน ได้มีการใช้ หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ เอกสาร จุลสาร ป้ายโฆษณา รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์

1.5 การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับคติความเชื่อ ในการจัดการเรียนการสอนมีการใช้คติ คำคม สุภาษิต คำพังเพย นิทาน ตำนานพื้นบ้าน

1.6 การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ในการจัดการเรียนการสอน มีการใช้ศิลปะด้าน โบราณสถาน โบราณวัตถุ และขนบธรรมเนียมประเพณี

1.7 การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในการจัดการเรียนการสอน มีการนำความรู้เกี่ยวกับการทำขนมหวาน ผลิตภัณฑ์จากต้นตาล การเลี้ยงปลาน้ำจืด การปรุงอาหาร

1.8 การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับแนวความคิด หลักการปฏิบัติ หรือเทคโนโลยีชาวบ้านในการจัดการเรียนการสอน มีการใช้หลักการทำเกษตรกรรมแบบผสมผสาน การแปรรูปอาหาร โครงการในพระราชดำริ ผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

2. ปัญหาในการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ใน 4 กลุ่ม พบว่า

2.1 ด้านบุคลากร มีปัญหาในระดับปานกลางและน้อย

2.2 ด้านการจัดการ มีปัญหาในระดับปานกลางและน้อย

2.3 ด้านงบประมาณ มีปัญหาในระดับปานกลาง

2.4 ด้านวัสดุ อุปกรณ์ มีปัญหาในระดับปานกลาง

จากการศึกษางานวิจัยภายในประเทศ ดังที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การใช้แหล่งเรียนรู้ของครู โรงเรียนวัดใดจึงพบว่า แหล่งเรียนรู้ที่ครูนิยมใช้ ได้แก่ แหล่งเรียนรู้บุคคล สถานที่สำคัญ ทรัพยากรธรรมชาติ และสื่อสารสนเทศ ส่วนปัญหาในการใช้แหล่งเรียนรู้ พบว่า ขาดการวางแผน การศึกษา แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาและการใช้วิทยากรในท้องถิ่นมีน้อย สำหรับข้อเสนอแนะพบว่า ควรมีการวางแผนที่ดีชัดเจน ควรมีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์และให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมให้มากขึ้น

ผลการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ชลบุรี พบว่า ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และความเหมาะสมของปัจจัยที่ใช้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับดี ด้านความก้าวหน้าปัญหาและอุปสรรค พบว่า นักเรียนขาดทักษะในการสืบค้นและการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สื่อและอุปกรณ์ในแหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอ นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้น้อย ส่วนใหญ่เข้าใช้เพื่อพักผ่อนและนันทนาการ ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ขาดความรู้ ความชำนาญในการจัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ และไม่เห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย แนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนา พบว่า ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการค้นคว้าโดยใช้ห้องสมุด จัดงบประมาณ สนับสนุนแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอ จัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ส่วนผลการประเมินคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความกระตือรือร้นและมีความสนใจที่จะเรียนรู้จากแหล่งความรู้ และรู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล มีนิสัยรักการอ่านและค้นคว้า สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้ สื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน สามารถแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อพัฒนาตนเองได้ สามารถสรุปประเด็นการเรียนรู้ และประสบการณ์ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนั้น พบว่า ครูและนักเรียน มีความพึงพอใจต่อแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนดำเนินโครงการ ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการใช้ประโยชน์จากแหล่งประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถในการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ว่าด้วยสิ่งมีชีวิตกับการดำรงชีวิตแตกต่างกัน พบว่า นักเรียนนิยมใช้แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา สิ่งแวดล้อม ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน เพื่อน สถาบันศาสนา และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า สภาพการบริหารจัดการ ปานกลาง ส่วนด้านสาเหตุของปัญหาและอุปสรรค พบว่า เกิดจากโรงเรียนขาดความพร้อมในการดำเนินงาน เช่น งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการประชาสัมพันธ์ และขาดความร่วมมือจากชุมชน ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนมีน้อย การกำหนดนโยบาย เป้าหมายไม่ชัดเจน ตลอดจนนักเรียนไม่เห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้

การศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนต่อการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูและนักเรียนใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนปานกลาง ซึ่งได้แก่ แหล่งเรียนรู้ชุมชน ลานกีฬา ครอบครัว แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ สถานที่ทำงาน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามลำดับ

ผลการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครปฐม พบว่า การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้อันปานกลาง ได้แก่ ด้านการวางแผนมีการปฏิบัติ ด้านการดำเนินการ ด้านการปรับปรุงแก้ไข และด้านการตรวจสอบ ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่สำคัญ และแหล่งเรียนรู้ที่เป็นเทคโนโลยี กิจกรรม เรียงตามลำดับ

ผลการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี พบว่า การจัดการสอนส่วนใหญ่ใช้แหล่งเรียนรู้บุคคล วิทยากรในโรงเรียน ธรรมชาติ สื่อสารสนเทศ ส่วนการใช้ปัญญาท้องถิ่นส่วนใหญ่ใช้เกี่ยวกับคติความเชื่อ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี การประกอบอาชีพ และเทคโนโลยีชาวบ้าน สำหรับปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ด้านบุคลากรและด้านการจัดการ มีปัญหาปานกลางและน้อย ส่วนด้านงบประมาณ และด้านวัสดุ อุปกรณ์ มีปัญหาปานกลาง

งานวิจัยต่างประเทศ

เชฟเวอร์ (Shaver. 1999: Abstract) ได้ศึกษาการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนเพื่อประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา พบว่า ชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีคุณค่าในการสอนการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนมาประกอบการเรียนการสอนเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียนช่วยให้การเรียนได้ผลดี ได้เรียนจากของจริง มีความเข้าใจเนื้อหาวิชามากขึ้นช่วยให้หลักสูตรมีความหมายและมีประสิทธิภาพดีขึ้น นักเรียนได้รับประสบการณ์มากกว่าการเรียนในห้องเรียน ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโครงการต่าง ๆ ที่จัดให้มีและการที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในโครงการเหล่านั้น ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคมอยู่ในระดับสูง เด็กนักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะต่างๆ กล้าแสดงออกและมีความเป็นผู้นำ

โรบินสัน (Robinson. 2002: 746) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาและการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนที่มลรัฐนิวฟอर्डแลนด์ ประเทศแคนาดา โดยใช้ประชาชน ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้นำในชุมชน ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่นเป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในการจัดการศึกษาควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น ปรชาชนท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้มีความรู้ในท้องถิ่นที่มีอยู่ในชุมชนใกล้

สถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยระดมความคิดและร่วมกันวางแผนในการจัดการศึกษา เพื่อที่จะได้แก้ไขปัญหของชุมชนได้อย่างเหมาะสมถูกต้องและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในแต่ละชุมชน

เกลเคน (Gehlken, 1998: Abstracts) ได้ทำการศึกษาบทบาทของห้องสมุด ในโรงเรียนมัธยมศึกษา 3 แห่ง ทางใต้ของ Carolina โดยศึกษาบทบาทของรายการวัสดุห้องสมุด ในเชิงปริมาณ และคุณภาพ บทบาทของผู้เชี่ยวชาญสื่อและความรู้ความเข้าใจในการให้บริการวัสดุ ห้องสมุด ในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 3 แห่ง เป็นที่ยอมรับของนักเรียนในการนำนวัตกรรม ใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม สํารวจความคิดเห็น กลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ ครู ผู้เชี่ยวชาญสื่อ (บรรณารักษ์) ผู้บริหาร และนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนประสบผลสำเร็จ โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร และการดำเนินงานของผู้เชี่ยวชาญสื่อ ในการจัดหาและรวบรวมวัสดุห้องสมุด ให้ตรงตามหลักสูตรและความสนใจของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เทคโนโลยี ช่วยในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มขึ้น ส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ด้วยการจัดบรรยากาศให้ดึงดูดความสนใจ ผู้เข้าใช้ห้องสมุด ความสะดวกสบายในการศึกษาค้นคว้า จัดพื้นที่ภายในห้องสมุด ให้มีอิสระในการใช้ สามารถค้นคว้าได้ตามความต้องการและการปลูกฝังให้นักเรียนรักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งในโรงเรียนและการศึกษาตลอดชีวิต

เฟอร์กูสัน (Ferguson, 1998: 32) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาของเด็กในชนบทของ รัฐเนบราสกา ในการศึกษาดังกล่าว จะมีทั้งโปรแกรมพัฒนาภูมิปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ สำหรับกลวิธีที่ใช้ในการพัฒนาภูมิปัญญาที่อยู่ในรูปของการผสมผสาน ระหว่างวิธีระดมพลังสมอง ระดับชุมชนกับการเสริมแรงด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยการนำเด็กออกไปหาประสบการณ์นอกสถานที่ พบกับผู้ประกอบอาชีพระดับท้องถิ่น วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิของชุมชน เพื่อให้เด็กเกิดแนวคิดใหม่ ๆ แปลก ๆ และก้าวไกลด้วยภูมิปัญญาหลังจากทดลองดังกล่าวรวม 5 สัปดาห์ แล้วทำการประเมินผลการศึกษาพบว่า เด็กสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานเข้ากับความคิดของตนเอง ได้ดีกว่าการศึกษาอยู่ภายในโรงเรียน

ลอเวย์ (Lawey . 2003: 17) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาสังคมในท้องถิ่น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การให้ความสำคัญกับท้องถิ่น โดยดึงเอาภูมิปัญญาในระดับท้องถิ่นที่มีความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ เข้ามาสู่โรงเรียนจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พัฒนาระหว่างชุมชน โรงเรียนได้ใน 3 แนวทาง คือ

1. การใช้พื้นที่ชุมชนเป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า
2. องค์กรในระดับท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการศึกษา

หลุยส์; และคนอื่น ๆ (Louise; et. al. 1998: Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อศึกษาตรวจสอบประวัติของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับปัญหาการเรียนและศึกษารูปแบบของการเปลี่ยนแปลงโดยมีวิธีการใช้เวลามากกว่า 6 เดือนใช้ประชากรจำนวน 116 คน โดยการออกแบบสอบถามแบบ(checklists) เกี่ยวกับปัญหาการเรียน เครื่องมือที่ใช้แบ่งออกได้ เช่น การพิมพ์ อิเล็กทรอนิกส์คนและสิ่งต่างๆ ระยะเวลาที่ใช้มากกว่า 6 เดือน ผลการวิจัยพบว่า จำนวนเปอร์เซ็นต์แยกตามเครื่องมือได้ดังนี้ คือ ระยะเวลา 64.0 % การพิมพ์ 81.7% อิเล็กทรอนิกส์ 4.3% สิ่งต่าง ๆ 44%/ 69%/ 3.9% การใช้มนุษย์เพิ่มขึ้นจาก 29.1% เป็น 36.6% การใช้แหล่งเรียนรู้เปลี่ยนแปลงข้อมูลไม่มีผลในทางสถิติ

จอห์น; และคนอื่น ๆ (John; et. al. 1999: Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเรียนรู้ร่วมกันในการใช้เว็บในวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลีย ผลการวิจัยพบว่า เมื่อไม่นานมานี้ นักเขียนหลายคนได้แนะนำหนังสือเกี่ยวกับเทคโนโลยี (ICT) และการเลือกเว็บไซต์ ให้ความหมาย การทำให้เพิ่มค่า ไม่ใช่แค่การทำงานร่วมกันเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกระบวนการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงระดับของชั้นเรียนด้วยสื่อเทคโนโลยีที่มีประโยชน์มากมาย โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ โดยเปลี่ยนจากหนังสือเรียน กระดานดำในห้องเรียน มาเป็นข้อมูลที่ทันสมัยสำหรับครูและนักเรียน ตามการเรียนรู้ของแต่ละคน การเตรียมเนื้อหาสำหรับนักเรียนตลอดจนหลักสูตรในชั้นประถมศึกษา จากประโยชน์ของ (ICT) เชื่อว่าการพึ่งพาตนเองเป็นวิธีการหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เพื่อเพิ่มน้ำหนักของเนื้อหาและการสนับสนุนการใช้สื่อและเทคโนโลยี ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ประเทศออสเตรเลีย การใช้อินเทอร์เน็ตในโรงเรียนต้องมีความร่วมมือกันและกัน มีผู้เกี่ยวข้องคือนักเรียน อินเทอร์เน็ต และเว็บไซต์ ในการค้นหา การจัดทำหน้าเว็บ และอีเมล โครงการนี้ได้แรงกระตุ้นมาจากนักเรียนและการจัดหาสื่อที่ทันสมัย เพื่อให้การทำงานร่วมกันมีความสำเร็จ เว็บไซต์ของโรงเรียนในออสเตรเลียมีความท้าทาย และเว็บดังกล่าวเป็นเว็บที่จุคประกาย ให้ทีมนักวิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้สื่อ(ICT) ปัจจุบันการทำงานร่วมกันตามโครงการ (ICT) มีโอกาสเป็นไปได้สูงยกเว้นของ Wyle ก็คือควบคุมโดยสาระวิชาการทำรายงานจากการเรียนรู้พบว่าตอบสนองต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงได้ประโยชน์จากการเรียนรู้ร่วมกันตามโครงการใช้อินเทอร์เน็ต รายงานนี้ได้ทำการสำรวจนักเรียนในประเทศออสเตรเลียและต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่าการใช้สื่อเทคโนโลยี มีคุณค่าอย่างสูงในการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ได้วิจัย

คาเจนี; และคนอื่น ๆ (Kageni; et. al. 2002: Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินทัศนคติของนักเรียนที่มีผลต่อการใช้เว็บเป็นแหล่งเรียนรู้ ผลจากการศึกษาพบว่า ความแตกต่างระหว่างชนชาวตะวันตก 2 กลุ่มคือ พวกที่ใช้เว็บกับพวกที่ไม่ใช้เว็บ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพวกที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นแหล่งเรียนรู้กับพวกที่ใช้หนังสือเรียนตามปกติ ขึ้นอยู่กับความแตกต่างด้านอายุ เพศ วุฒิการศึกษา ความสามารถมีคอมพิวเตอร์ใช้ในบ้าน ทำให้สามารถ

ค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ตได้ 1 ชั่วโมงต่อวัน เป็นตัวบ่งชี้ในด้านทัศนคติของเด็กในการรับรู้ข้อมูล ส่วนระดับความรู้ของนักเรียนมีผลต่อการใช้คอมพิวเตอร์ส่งผลต่อเจตคติเด็ก จากจำนวนประชากร 127 คน เป็นนักเรียนที่สมัครเรียนในโรงเรียนรัฐบาล ผลจากการประเมินได้นำเอาค่า ANOVA มาใช้ในการประเมิน มาวัดความแตกต่างด้านทัศนคติ และผลการวิจัยพบว่า ค่าความสัมพันธ์มีความหลากหลาย ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีผลต่อทัศนคติของนักเรียน ผลลัพธ์ที่ได้ชี้ให้เห็นว่า การใช้ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างกลุ่มทดลอง ผลลัพธ์ที่ได้ในเชิงบวกด้านความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และทัศนคติต่อคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพศ วุฒิการศึกษา และจำนวนเวลาที่ใช้ในการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต พบว่ามีทัศนคติในเชิงบวกจากการศึกษางานวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่าการศึกษากการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมนักเรียนได้ปฏิบัติ ทดลอง สัมผัสของจริง มีความสุข สนุกสนาน เกิดประสบการณ์ตรง สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเป็นการสร้างค่านิยมให้นักเรียนเกิดความรักและรู้จักอนุรักษ์แหล่งการเรียนรู้

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ ดังที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การใช้แหล่งความรู้ในชุมชน เพื่อสอนวิชาสังคมศึกษาพบว่า นักเรียนสนใจมาก การเรียนได้ผลดี การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ ดีขึ้น ได้รับความร่วมมือที่ดีจากชุมชน นักเรียนได้รับประสบการณ์มาก มีความรับผิดชอบต่อตัวเอง และสังคมสูง นักเรียนมีทักษะในด้านต่าง ๆ เช่น กล้าแสดงออกและมีความเป็นผู้นำ

ความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาและการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน พบว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชน ภูมิปัญญา และผู้มีความรู้ในท้องถิ่นที่อยู่ในชุมชนใกล้สถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการร่วมกันคิดวางแผนจัดการศึกษา สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในชุมชน

บทบาทของห้องสมุดโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ โดยการสนับสนุนของผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องสื่อ ในการจัดหาและรวบรวมวัสดุห้องสมุด ให้ตรงตามหลักสูตรและความสนใจของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เทคโนโลยี ช่วยในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มขึ้น ส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ด้วยการจัดบรรยายภาคให้ดึงดูดความสนใจ ผู้เข้าใช้ห้องสมุด ความสะดวกสบายในการศึกษาค้นคว้า จัดพื้นที่ภายในห้องสมุด ให้มีอิสระ ในการใช้ สามารถค้นคว้าได้ตามความต้องการและการปลูกฝังให้นักเรียนรักการศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเองทั้งในโรงเรียนและการศึกษาตลอดชีวิต

การศึกษาของเด็กในชนบท ด้วยโปรแกรมพัฒนาภูมิปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ สำหรับกลวิธีที่ใช้ในการพัฒนาภูมิปัญญาที่อยู่ในรูปของการผสมผสาน ระหว่างวิธีระดมพลังสมอง ระดับชุมชนกับการเสริมแรงด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยการนำเด็กออกไปหาประสบการณ์นอกสถานที่ พบกับผู้ประกอบอาชีพระดับท้องถิ่น วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิของชุมชน เพื่อให้เด็กเกิดแนวคิดใหม่ ๆ แปลก ๆ และก้าวไกลด้วยภูมิปัญญาหลังจากทดลองดังกล่าวรวม 5 สัปดาห์ แล้วทำ

การประเมินผลการศึกษาพบว่า เด็กสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานเข้ากับความคิดของตนเอง ได้ดีกว่าการศึกษาอยู่ภายในโรงเรียน

การพัฒนาสังคมในท้องถิ่น โดยการให้ความสำคัญกับท้องถิ่น โดยดึงเอาภูมิปัญญา ระดับท้องถิ่นที่มีความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ เข้ามาสู่โรงเรียนจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน โรงเรียนได้ 3 แนวทาง คือ การใช้ชุมชนเป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้า องค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษา

การเรียนรู้ร่วมกันในการใช้เว็บในวิทยาลัย พบว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน ที่คำนึงถึงระดับชั้นเรียนด้วยสื่อเทคโนโลยี โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ การเปลี่ยนแปลงจากหนังสือเรียน กระดานดำในห้องเรียน มาเป็นข้อมูลที่ทันสมัยสำหรับครูและนักเรียนที่จะเรียนรู้ การเตรียมเนื้อหาสำหรับนักเรียนตลอดจนหลักสูตร เชื่อว่าการใช้ ICT เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างหนึ่ง อย่างใดก็ตาม เพื่อเพิ่มน้ำหนักของเนื้อหาและการไปสนับสนุนการใช้สื่อและเทคโนโลยี ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ออสเตรเลีย ในการใช้อินเตอร์เน็ต มีสิ่งที่เกี่ยวข้องกันคือนักเรียน อินเตอร์เน็ต และเว็บไซต์ การค้นหา การจัดทำหน้าเว็บ และอีเมล โครงการนี้ได้แรงกระตุ้นมาจากนักเรียนและการจัดหาสื่อที่ทันสมัย เพื่อให้การทำงานร่วมกันมีความสำเร็จ เว็บไซต์ของโรงเรียนในออสเตรเลีย ทำให้ทีมวิจัยสนใจทำการศึกษาเรื่องการใช้สื่อ ICT ปัจจุบันการทำงานร่วมกันตามโครงการ ICT มีโอกาสเป็นไปได้สูง ยกเว้นของ Wyle ที่รายงานจากการเรียนรู้ พบว่าตอบสนองต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงได้ประโยชน์จากการเรียนรู้ร่วมกันตามโครงการใช้อินเตอร์เน็ต รายงานฉบับนี้ได้ทำการสำรวจนักเรียนในประเทศออสเตรเลียและต่างประเทศ พบว่าการใช้สื่อเทคโนโลยี มีคุณค่าอย่างสูงในการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

รูปแบบในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทบุคคลที่เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่นิยมกันในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่ การเชิญผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพแตกต่างกันมาถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับนักเรียนในชั้นเรียนและมีการเปิดโอกาสให้ซักถามกันอย่างกว้างขวาง

ทัศนคติของนักเรียนที่ใช้เว็บกับที่ไม่ใช่เว็บเป็นแหล่งเรียนรู้ พบว่า มีความหลากหลาย การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มีผลต่อทัศนคตินักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และทัศนคติต่อคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพศ วุฒิการศึกษา และจำนวนเวลาที่ใช้ในการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต พบว่า มีทัศนคติในเชิงบวก เห็นได้ว่า การใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมนักเรียนได้ปฏิบัติ ทดลอง สัมผัสของจริง มีความสนุกสนาน เกิดประสบการณ์ตรง นำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเป็นการสร้างค่านิยม ให้นักเรียนเกิดความรักและรู้จักอนุรักษ์แหล่งการเรียนรู้

ผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ สรุปได้ ดังนี้

การใช้แหล่งเรียนรู้ของครู พบว่า แหล่งเรียนรู้ที่ครูนิยมใช้ ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล สถานที่สำคัญ ทรัพยากรธรรมชาติ และสื่อสารสนเทศ สำหรับปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ พบว่า ขาดการวางแผน การศึกษาจากแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาและการใช้วิทยากรในท้องถิ่นมีน้อย ส่วนข้อเสนอแนะ พบว่า ควรมีการวางแผนที่ดีชัดเจน ควรมีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์และให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมให้มากขึ้น

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน พบว่า ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และความเหมาะสมของปัจจัยที่ใช้ในพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับดี ด้านความก้าวหน้าปัญหาและอุปสรรค พบว่า นักเรียนขาดทักษะในการสืบค้นและการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สื่อ-วัสดุอุปกรณ์ในแหล่งเรียนรู้มีไม่เพียงพอ นักเรียนเข้าใช้แหล่งเรียนรู้ น้อย ส่วนใหญ่เข้ามาใช้เพื่อพักผ่อนและนันทนาการ ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ขาดความรู้ ความชำนาญในการจัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ และไม่เห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย แนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนา พบว่า ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการค้นคว้าโดยใช้ห้องสมุด จัดงบประมาณ สนับสนุนแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอ จัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ส่วนผลการประเมินคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความกระตือรือร้นและความสนใจที่จะเรียนรู้จากแหล่งความรู้ และรู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล มีนิสัยรักการอ่านและค้นคว้า สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้หรือสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน สามารถแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาตนเองได้ สามารถสรุปประเด็นการเรียนรู้ และประสบการณ์ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ พบว่าครูและนักเรียน มีความพึงพอใจต่อแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนดำเนินโครงการมากที่สุด ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

การใช้ประโยชน์จากแหล่งประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า แหล่งเรียนรู้ที่ นักเรียนนิยมใช้ ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สิ่งแวดล้อม ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน เพื่อน สถาบันศาสนา และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ ซึ่งสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า สภาพการบริหารจัดการ ปานกลาง ส่วนด้านสาเหตุของปัญหาและอุปสรรค พบว่า โรงเรียนขาดความพร้อมในการดำเนินงาน เช่น งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการประชาสัมพันธ์ และขาดความร่วมมือจากชุมชน ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนมีน้อย การกำหนดนโยบาย เป้าหมายไม่ชัดเจน ตลอดจนนักเรียนไม่เห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้

ความคิดเห็นของครูและนักเรียนต่อการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียน พบว่า ครูและนักเรียนใช้แหล่งการเรียนรู้จัดการเรียนการสอนปานกลาง ซึ่งได้แก่ แหล่งเรียนรู้ชุมชน ลานกีฬา ครอบครัวย แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ สถานที่ทำงาน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามลำดับ

การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พบว่า ผลการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ระดับปานกลาง ทั้งในด้านการวางแผนงาน ด้านการดำเนินการ ด้านการปรับปรุงแก้ไข และด้านการตรวจสอบ ผู้บริหารทุกโรงต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล แหล่งเรียนรู้สถานที่สำคัญ และแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีและกิจกรรม ตามลำดับ

ผลการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า การจัดการสอนส่วนใหญ่ใช้แหล่งเรียนรู้บุคคล วิทยากรในโรงเรียน ธรรมชาติ สื่อสารสนเทศ ส่วนการใช้ปัญญาท้องถิ่นส่วนใหญ่ใช้เกี่ยวกับคติความเชื่อ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม ประเพณี อาชีพ และเทคโนโลยีชาวบ้าน สำหรับปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ด้านบุคลากรและด้านการจัดการ มีปัญหาน้อย ส่วนด้านงบประมาณ และด้านวัสดุ อุปกรณ์ มีปัญหาปานกลาง

การใช้แหล่งความรู้ในชุมชนเพื่อสอนวิชาสังคมศึกษา พบว่า นักเรียนสนใจมาก ช่วยให้การเรียนได้ผลดี การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพดีขึ้น ได้รับความร่วมมือจากชุมชน นักเรียนได้รับประสบการณ์มาก มีความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคมสูง นักเรียนมีทักษะในด้านต่าง ๆ เช่น กล้าแสดงออกและมีความเป็นผู้นำ

ความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาและการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน พบว่า การเปิดโอกาสให้ ประชาชน ภูมิปัญญา และผู้มีความรู้ในท้องถิ่นที่อยู่ในชุมชนใกล้สถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการร่วมกันคิดวางแผนจัดการศึกษา สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในชุมชน

บทบาทของห้องสมุดโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ โดยการสนับสนุนของผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญสื่อ ในการจัดหาและรวบรวมวัสดุห้องสมุด ให้ตรงตามหลักสูตรและความสนใจของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เทคโนโลยี ช่วยในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มขึ้น ส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ด้วยการจัดบรรยากาศให้ดึงดูดความสนใจ ให้เข้าใช้ห้องสมุด ความสะดวก สบายในการศึกษาค้นคว้า จัดพื้นที่ภายในห้องสมุด ให้มีอิสระ ในการใช้ สามารถค้นคว้าได้ตามความต้องการและการปลูกฝังให้นักเรียนรักการศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเองทั้งในโรงเรียนและการศึกษาตลอดชีวิต

การศึกษาของเด็กในชนบท ด้วยโปรแกรมพัฒนาภูมิปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ สำหรับกลวิธีที่ใช้ในการพัฒนาภูมิปัญญาที่อยู่ในรูปของการผสมผสาน ระหว่างวิธีระดมพลังสมอง

ระดับชุมชนกับการเสริมแรงด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยการนำเด็กออกไปหาประสบการณ์นอกสถานที่ พบกับผู้ประกอบอาชีพระดับท้องถิ่น วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิของชุมชน เพื่อให้เกิดเกิดแนวคิดใหม่ ๆ แปลก ๆ และก้าวไกลด้วยภูมิปัญญาหลังจากทดลองดังกล่าวรวม 5 สัปดาห์ แล้วทำการประเมินผลการศึกษาพบว่า เด็กสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานเข้ากับความคิดของตนเอง ได้ดีกว่าการศึกษาอยู่ภายในโรงเรียน

การพัฒนาสังคมในท้องถิ่น เป็นการให้ความสำคัญกับท้องถิ่น โดยการดึงเอาภูมิปัญญาในระดับท้องถิ่นที่มีความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ เข้ามาสู่โรงเรียนซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อพัฒนาระหว่างชุมชนโรงเรียนได้ 3 แนวทาง คือ การใช้ชุมชนเป็นแหล่งในการศึกษาค้นคว้า องค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้า

การเรียนรู้ร่วมกันในการใช้เว็บในวิทยาลัย พบว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน ที่คำนึงถึงระดับชั้นเรียนด้วยสื่อเทคโนโลยี โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ การเปลี่ยนแปลงของหนังสือเรียน กระดานดำในห้องเรียน เป็นข้อมูลที่ทันสมัยสำหรับครูและนักเรียนที่จะเรียนรู้ การเตรียมเนื้อหาสำหรับนักเรียนตลอดจนหลักสูตร เชื่อว่าการใช้ ICT เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เพื่อเพิ่มน้ำหนักของเนื้อหาและการไปสนับสนุนการใช้สื่อและเทคโนโลยีในโรงเรียนประถมศึกษาที่ออสเตรเลีย ในการใช้อินเตอร์เน็ต มีสิ่งที่เกี่ยวข้องกันคือนักเรียนอินเตอร์เน็ต และเว็บไซต์ การค้นหา การจัดทำหน้าเว็บ และอีเมล โครงการนี้ได้แรงกระตุ้นมาจากนักเรียนและการจัดหาสื่อที่ทันสมัย เพื่อให้การทำงานร่วมกันมีความสำเร็จ เว็บไซต์ของโรงเรียนในออสเตรเลีย ทำให้ทีมวิจัยสนใจทำการศึกษารื่องการใช้สื่อ ICT ปัจจุบันการทำงานร่วมกันตามโครงการ ICT มีโอกาสเป็นไปได้สูง ยกเว้นของ Wyle ที่รายงานจากการเรียนรู้ พบว่าตอบสนองต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงได้ประโยชน์จากการเรียนรู้ร่วมกันตามโครงการใช้อินเตอร์เน็ต รายงานฉบับนี้ได้ทำการสำรวจนักเรียนในประเทศออสเตรเลียและต่างประเทศ พบว่าการใช้สื่อเทคโนโลยี มีคุณค่าอย่างสูงในการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ทัศนคติของนักเรียนที่ใช้เว็บกับที่ไม่ใช้เว็บเป็นแหล่งเรียนรู้ พบว่า มีความหลากหลาย การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มีผลต่อทัศนคตินักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และทัศนคติต่อคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพศ วุฒิการศึกษา และจำนวนเวลาที่ใช้ในการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต พบว่า มีทัศนคติในเชิงบวก เห็นได้ว่า การใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมนักเรียนได้ปฏิบัติทดลอง สัมผัสของจริง มีความสุขสนุกสนาน เกิดประสบการณ์ตรง นำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเป็นการสร้างค่านิยม ให้นักเรียนเกิดความรักและรู้จักอนุรักษ์แหล่งการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องทั้งหมดในบทนี้ สรุปได้ ดังต่อไปนี้

แหล่งเรียนรู้หรือแหล่งความรู้ หมายถึง สิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ได้แก่ บุคคล สถานที่ สถาบันต่าง ๆ สิ่งของ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สภาพสังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเข้าไปปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยตรงและได้ความรู้ใหม่ ๆ ที่มีคุณค่า ช่วยให้เป็นผู้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ตามอัธยาศัยของตน

แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญภายในโรงเรียน เช่น พิพิธภัณฑ์หอศิลป์ ห้องวัฒนธรรม ห้องเฉลิมพระเกียรติ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องทดลอง ห้องเรียนสีเขียว ห้องพยาบาล ห้องคหกรรม ห้องแนะแนว ห้องดนตรี ห้องศิลปะ ห้องสหกรณ์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดโรงเรียน หรือห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ อุทยานการศึกษา สวนสมุนไพร สวนวรรณคดี สวนเกษตร สวนธรรมชาติ สวนศิลป์ สวนสุขภาพ สวนพฤกษศาสตร์

ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสม ในขณะที่นักเรียนเองก็จะต้องมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข เรียนรู้ได้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เป็นสิ่งจำเป็นที่จะโน้มน้าวผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ การจัดแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษาค้นคว้าและเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน สถานศึกษาทุกแห่งจึงต้องให้ความสำคัญและจัดการให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ได้พัฒนาตนเองให้มีคุณภาพตามที่ตนเองและสังคมต้องการต่อไป

การจัดการด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน นอกจากจะมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีแล้ว ยังช่วยในการสร้างบรรยากาศให้น่าอยู่ มีความสะอาดร่มรื่น เป็นระเบียบเรียบร้อย สงบ มีผลต่อสุขภาพอนามัย ทั้งทางกายและทางจิตใจ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจอยากเรียน อยากเห็น อยากเรียน ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

สำหรับแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยี จัดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านสิ่งประดิษฐ์ อิเล็กทรอนิกส์ โทรคมนาคม สื่อสารมวลชน เทคโนโลยีพื้นฐาน สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา หมายถึง สื่อ สิ่งพิมพ์ ป้ายโฆษณา รายการวิทยุ โทรทัศน์ เกมโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สื่อ ICT เป็นต้น นอกจากนั้นสื่อที่มีในท้องถิ่นที่ขาดแคลนเทคโนโลยี ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อกิจกรรม สื่อธรรมชาติ สื่อวัสดุ ล้วนเป็นสื่อหรือเครื่องมือการเรียนรู้ ที่ช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

การส่งเสริมบุคลากรเพื่อให้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน การส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเฉพาะห้องเรียนเป็นสถานที่สำคัญที่นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวัน เมื่อนักเรียนมาโรงเรียน นักเรียนอยู่ในห้องเรียนมากกว่าอยู่นอกห้องเรียน ดังนั้นจึงควรจัดบรรยากาศในห้องเรียน

ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในทางบวก การจัดบรรยากาศในห้องเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องและควรคำนึงคือตัวครู ครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด และเป็นผู้มีบทบาทในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ค่านิยมต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ครูต้องให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ทำตัวให้เหมือนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนักเรียน เป็นทั้งครู พี่ เพื่อน พ่อแม่ เพื่อให้นักเรียนเกิดความอบอุ่นและไว้วางใจ ทำให้นักเรียนพร้อมที่จะรับรู้ในสิ่งที่ครูสอน ครูจะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความน่าเชื่อถือศรัทธา ไม่ลำเอียง มีบรรยากาศที่เป็นมิตร ครูไม่ทำตนเป็นคนสำคัญเพียงคนเดียว รู้จักรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับครู ครูกับนักเรียน ควรมีความเคารพซึ่งกันและกัน และมีความเป็นกันเอง รักษากฎระเบียบของโรงเรียน เป็นการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันที่ดี ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

การใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนการจัดกิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ด้านต่าง ๆ เช่น การใช้ห้องสมุด การใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การเรียนรู้โดยใช้แหล่งบริการสารสนเทศ การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน การใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีในห้องกิจกรรมหรือห้องพิเศษต่าง ๆ การใช้อุทยานการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ การรักษาความสะอาด และอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้

โครงการ คือ แผนการปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ที่กำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรม และระยะเวลาสิ้นสุดไว้เป็นที่แน่นอน และต้องดำเนินการให้สำเร็จภายใต้ข้อจำกัดของเวลา งบประมาณ และมีผลงานตรงตามที่กำหนด สำหรับขั้นตอนการจัดทำโครงการ มีขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ ขั้นตอนเริ่มต้นของโครงการ คือการศึกษาความเป็นไปได้ ส่วนขั้นวางแผน คือการออกแบบ กำหนดรายละเอียดของโครงการ ขั้นปฏิบัติตามแผน คือ การจัดทำตามแผนการดำเนินงานตามที่ได้ออกแบบไว้และการประเมินผลโครงการ และการปิดโครงการ คือ การนำผลการประเมินที่ได้มาเป็นสารสนเทศ ประกอบการตัดสินใจว่าจะยุติหรือเริ่มโครงการใหม่ หรือปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม องค์กรรมใหม่ได้บริหารองค์กรด้วยโครงการ โดยโครงการที่จัดทำขึ้นแต่ละโครงการต้องสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ เป็นการบริหารเชิงกลยุทธ์ ตามหลักการบริหารโครงการแบบใหม่ที่เป็นกระบวนการและมีขั้นตอนชัดเจน อย่างไรก็ตามวิธีการเขียนโครงการแบบดั้งเดิม ก็ยังเป็นที่ยอมรับใช้เขียนกันมากในปัจจุบัน

การประเมิน เป็นการตัดสินใจคุณค่าหรือคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด และนำสารสนเทศที่ได้ ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงและวางแผนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะเห็นได้ว่าการประเมินมีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารเป็นอย่างยิ่งเพราะการประเมินเป็นทั้งการตรวจสอบ ติดตาม กระตุ้น และ

สนับสนุนให้เกิดความพร้อม ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกระบวนการ รวมทั้งช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน มีพื้นฐานมาจากระบบเสรีประชาธิปไตย ที่ว่าทุกสิ่งสามารถตรวจสอบและปรับปรุงได้ การประเมินเป็นการบอกสิ่งที่มีปัญหา การจัดการและนำเสนอสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือก ตลอดจนการดำเนินงานที่เหมาะสม และเพื่อเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ได้ประเมิน ที่จะนำไปสู่การสร้างสรรค์และการพัฒนาสังคม สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย ซึ่งในปัจจุบันดำเนินการบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล มีการรับผิดชอบ โปร่งใส พร้อมให้ตรวจสอบได้ โดยอาศัยการประเมินเป็นกลไกสำคัญ

การประเมินโครงการทางการศึกษาตามรูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ รูปแบบ CIPP แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ส่วน ตามลำดับการดำเนินโครงการใน 3 ระยะ คือ 1) ประเมินก่อนเริ่มดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้การประเมินใน 2 ส่วน คือ การประเมินสภาพแวดล้อม และการประเมินปัจจัยนำเข้า 2) การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ เป็นการประเมินกระบวนการ และ 3) การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินผลผลิตของโครงการ โดยการประเมินแต่ละขั้นตอนสามารถนำไปช่วยในการตัดสินใจว่าจะดำเนินการโครงการนั้น ๆ ต่อไปอย่างไร

การบริหารโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ผู้ประเมินได้ใช้เทคนิคในการบริหารโครงการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การดำเนินการ 3) การประเมินผลและพัฒนา และ 4) นำข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุง ผู้ประเมินในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน มีความต้องการจะ ได้สารสนเทศที่ถูกต้อง เพื่อใช้พัฒนาโครงการนี้ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงได้ทำการประเมินโครงการไปพร้อม ๆ กับการดำเนินงานโครงการ

ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ คือ ความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีของบุคคล ซึ่งเกิดจากการได้รับการสนองตอบในสิ่งต่าง ๆ ตามที่ตนต้องการ และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่ง นั้น แต่หากไม่ได้รับการสนองตอบตามที่ตนต้องการก็จะไม่เกิดความพึงพอใจ ปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการบริการ ทั้งผู้รับบริการและผู้ให้บริการ คือผลตอบแทนที่จะได้รับตามความต้องการที่คาดหวังไว้

การบริหารองค์กรเพื่อให้เกิดผลตามความต้องการ ทั้งความพึงพอใจของผู้รับบริการ และความพึงพอใจของผู้ให้บริการ ในส่วนของสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้บริการทางการศึกษาของรัฐ ก็ต้องบริหารสถานศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน บุคลากร ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นหลัก ให้ภารกิจของหน่วยงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการหากได้รับการตอบสนองจากผู้ให้บริการอย่างเสมอภาค รวดเร็ว ทันต่อความต้องการและให้บริการอย่างต่อเนื่อง มีวัตถุประสงค์เพียงพต่อการใช้งาน ผู้ใช้บริการก็จะเกิดความรู้สึกที่ดี มีความพึงพอใจและความประทับใจต่อการให้บริการนั้น ๆ นอกจากนี้ มนุษย์ต้องการที่แสวงหาความรู้และรับรู้ข่าวสาร ตามความสนใจและความต้องการของแต่ละคน ความพึงพอใจในการแสวงหาความรู้และรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ก็จะต่างกันด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า แหล่งเรียนรู้ที่ครูนิยมนำมาใช้ ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล สถานที่ที่สำคัญ ทรัพยากรธรรมชาติ และสื่อสารสนเทศ ส่วนปัญหาการใช้ แหล่งเรียนรู้ พบว่า ขาดการวางแผน การศึกษาจากแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาและการใช้วิทยากร ในท้องถิ่นมีน้อย ด้านข้อเสนอแนะพบว่า ควรมีการวางแผนให้ชัดเจน ควรมีงบประมาณสนับสนุน อย่างเพียงพอ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์และให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมให้มากขึ้น

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน พบว่า ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และความเหมาะสมของปัจจัยที่ใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับดี ด้านความก้าวหน้าปัญหาและอุปสรรค พบว่า นักเรียนขาดทักษะการสืบค้นและการใช้ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สื่อวัตถุประสงค์ในแหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอ นักเรียนเข้าใช้แหล่งเรียนรู้ น้อย ส่วนใหญ่เข้ามาใช้เพื่อพักผ่อนและนั่งทานอาหาร ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ขาดความรู้ ความชำนาญ การจัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ และไม่เห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ แนวทางการแก้ปัญหาและ พัฒนา พบว่า ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการค้นคว้าโดยใช้ห้องสมุด จัด งบประมาณ สนับสนุนแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอ จัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ส่วนผลการประเมินคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความกระตือรือร้นและมีความสนใจที่จะเรียนรู้จากแหล่งความรู้ และรู้จักตั้ง คำถามเพื่อหาเหตุผล มีนิสัยรักการอ่านและค้นคว้า สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้หรือสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน สามารถแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารเพื่อพัฒนาตนเองได้ สามารถสรุป ประเด็นการเรียนรู้ และประสบการณ์ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ พบว่าครูและนักเรียน มีความพึงพอใจแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่า ก่อนดำเนินโครงการมากที่สุด ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า สภาพการบริหารจัดการ ปานกลาง ส่วนด้านสาเหตุของปัญหาและ อุปสรรค พบว่า โรงเรียนขาดความพร้อมในการดำเนินงาน เช่น งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการ ประชาสัมพันธ์ และขาดความร่วมมือจากชุมชน ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนมีน้อย การกำหนด นโยบาย เป้าหมายไม่ชัดเจน ตลอดจนนักเรียนไม่เห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้

การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พบว่า ผลการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ระดับปานกลาง ทั้งในด้านการวางแผนงาน ด้านการดำเนินการ ด้านการปรับปรุงแก้ไข และด้านการตรวจสอบ ผู้บริหารทุกโรงต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล แหล่งเรียนรู้สถานที่สำคัญ และแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีและกิจกรรม ตามลำดับ

ผลการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า การจัดการสอนส่วนใหญ่ใช้แหล่งเรียนรู้บุคคล วิทยากรในโรงเรียน ธรรมชาติ สื่อสารสนเทศ ส่วนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นส่วนใหญ่ใช้เกี่ยวกับคติความเชื่อ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม ประเพณี อาชีพ และเทคโนโลยีชาวบ้าน สำหรับปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ด้านบุคลากรและด้านการจัดการ มีปัญหาน้อย ส่วนด้านงบประมาณ และด้านวัสดุ อุปกรณ์ มีปัญหาปานกลาง

การใช้แหล่งความรู้ในชุมชนเพื่อการสอนวิชาสังคมศึกษา พบว่า เป็นที่สนใจของ นักเรียนมาก ช่วยให้การเรียนได้ผลดี การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพดีขึ้น ได้รับความร่วมมือจาก ชุมชน นักเรียนได้รับประสบการณ์มาก มีความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคมสูง นักเรียนมีทักษะ ในด้านต่าง ๆ เช่น กล้าแสดงออกและมีความเป็นผู้นำ

บทบาทของห้องสมุดโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ โดยการสนับสนุนของผู้บริหาร และ ผู้เชี่ยวชาญสื่อ ในการจัดหาและรวบรวมวัสดุห้องสมุด ให้ตรงตามหลักสูตรและความสนใจของ นักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เทคโนโลยี ช่วยในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มขึ้น ส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ด้วยการจัดบรรยากาศให้ดึงดูดความสนใจ ให้เข้าใช้ห้องสมุด ความสะดวก สบายในการศึกษาค้นคว้า จัดพื้นที่ภายในห้องสมุด ให้มีอิสระ ในการใช้ สามารถค้นคว้าได้ตามความต้องการและการ ปลุกฝังให้นักเรียนรักการศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเองทั้งในโรงเรียนและการศึกษาตลอดชีวิต

การศึกษาของเด็กในชนบท ด้วยโปรแกรมพัฒนาภูมิปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ สำหรับกลวิธีที่ใช้ในการพัฒนาภูมิปัญญาที่อยู่ในรูปของการผสมผสาน ระหว่างวิธีระดมพลังสมอง ระดับชุมชนกับการเสริมแรงด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยการนำเด็กออกไปหาประสบการณ์นอก สถานที่ พบกับผู้ประกอบอาชีพระดับท้องถิ่น วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิของชุมชน เพื่อให้เด็กเกิด แนวคิดใหม่ ๆ แปลก ๆ และก้าวไกลด้วยภูมิปัญญาหลังจากทดลองดังกล่าวรวม 5 สัปดาห์ แล้วทำ การประเมินผลการศึกษาพบว่า เด็กสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานเข้ากับความคิดของ ตนเอง ได้ดีกว่าการศึกษาอยู่ภายในโรงเรียน

การเรียนรู้ร่วมกันในการใช้เว็บในวิทยาลัย พบว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ในการทำงาน ร่วมกัน ที่คำนึงถึงระดับชั้นเรียนด้วยสื่อเทคโนโลยี โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ การเปลี่ยนแปลง ของหนังสือเรียน กระดานดำในห้องเรียน เป็นข้อมูลที่ทันสมัยสำหรับครูและนักเรียนที่จะเรียนรู้

การเตรียมเนื้อหาสำหรับนักเรียนตลอดจนหลักสูตร เชื่อว่าการใช้ ICT เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เพื่อเพิ่มน้ำหนักของเนื้อหาและการไปสนับสนุนการใช้สื่อและเทคโนโลยีในโรงเรียนประถมศึกษาที่ออสเตรเลีย ในการใช้อินเทอร์เน็ต มีสิ่งที่เกี่ยวข้องกันคือนักเรียนอินเทอร์เน็ต และเว็บไซต์ การค้นหา การจัดทำหน้าเว็บ และอีเมล โครงการนี้ได้แรงกระตุ้นมาจากนักเรียนและการจัดหาสื่อที่ทันสมัย เพื่อให้การทำงานร่วมกันมีความสำเร็จ เว็บไซต์ของโรงเรียนในออสเตรเลีย ทำให้ทีมวิจัยสนใจทำการศึกษาเรื่องการใช้สื่อ ICT ปัจจุบันการทำงานร่วมกันตามโครงการ ICT มีโอกาสเป็นไปได้สูง ยกเว้นของ Wyle ที่รายงานจากการเรียนรู้ พบว่าตอบสนองต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงได้ประโยชน์จากการเรียนรู้ร่วมกันตามโครงการใช้อินเทอร์เน็ต รายงานฉบับนี้ได้ทำการสำรวจนักเรียนในประเทศออสเตรเลียและต่างประเทศ พบว่าการใช้สื่อเทคโนโลยี มีคุณค่าอย่างสูงในการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ทัศนคติของนักเรียนที่ใช้เว็บกับที่ไม่ใช้เว็บเป็นแหล่งเรียนรู้ พบว่า มีความหลากหลาย การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มีผลต่อทัศนคตินักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และทัศนคติต่อคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพศ วุฒิการศึกษา และจำนวนเวลาที่ใช้ในการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต พบว่า มีทัศนคติในเชิงบวก เห็นได้ว่า การใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมนักเรียนได้ปฏิบัติทดลอง สัมผัสของจริง มีความสุขสนุกสนาน เกิดประสบการณ์ตรง นำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเป็นการสร้างค่านิยม ให้นักเรียนเกิดความรักและรู้จักอนุรักษ์แหล่งการเรียนรู้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบะครั้งนี้ ผู้ประเมินได้กำหนดวิธีดำเนินการประเมิน ตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนการประเมินโครงการ
3. รูปแบบการประเมินโครงการ
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 292 คน ประกอบด้วย

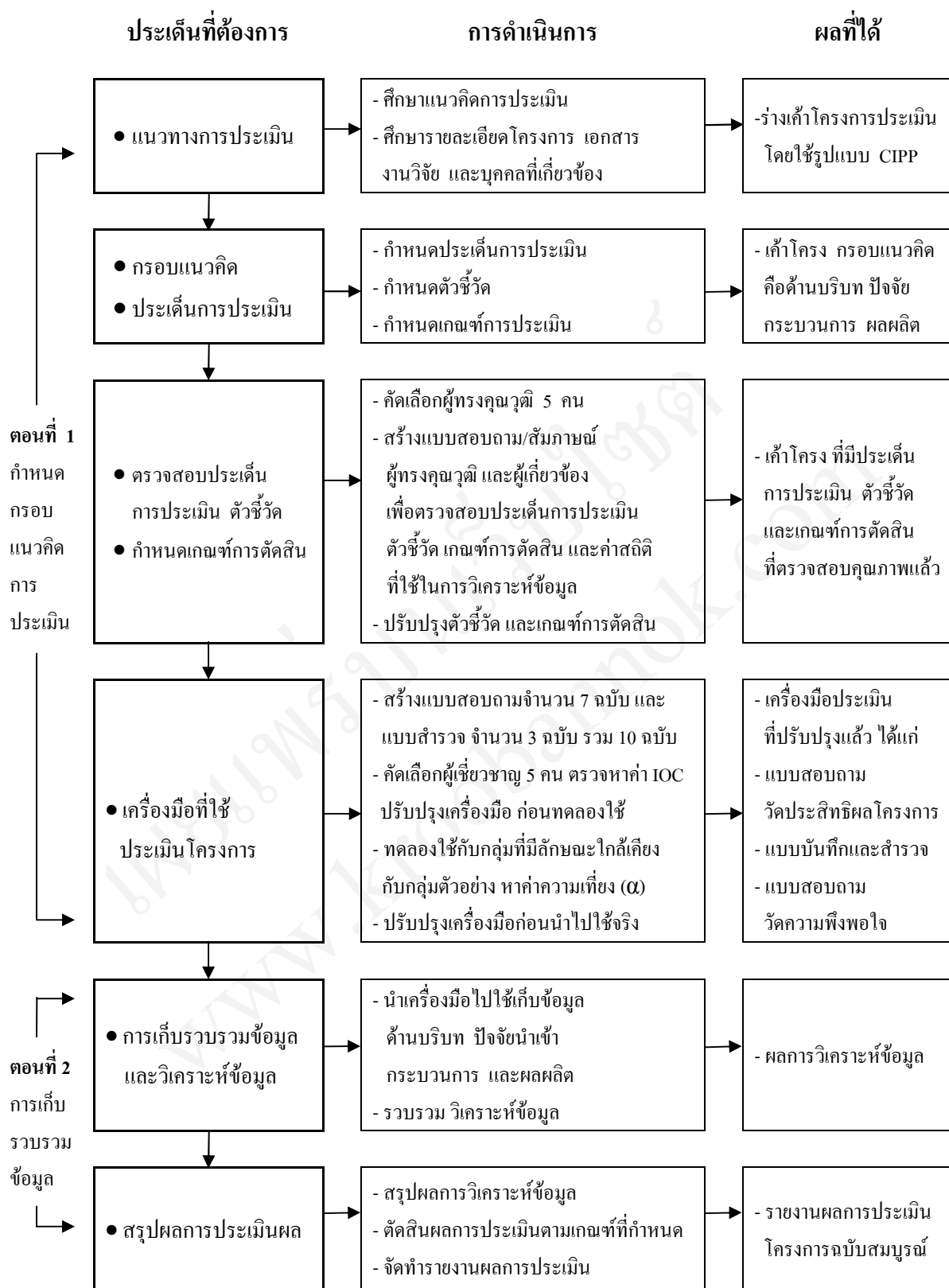
นักเรียน จำนวน 149 คน ครู จำนวน 15 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 128 คน (ผู้ปกครองมีจำนวนน้อยกว่านักเรียน เนื่องจากบางคนมีจำนวนนักเรียนในปกครองมากกว่า 1 คน)

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 245 คน ประกอบด้วย

นักเรียน จำนวน 118 คน ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608) ซึ่งกำหนดไว้ว่า ขนาดประชากรที่มีจำนวนระหว่าง 140-150 คน ให้มีกลุ่มตัวอย่างตามตารางได้ไม่ต่ำกว่า 103-108 คน ผู้ประเมิน จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 118 คน ซึ่งมากกว่าขั้นต่ำที่ตารางกำหนดไว้ ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจงโดยเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพราะว่าสามารถให้ข้อมูลได้ ส่วนครูศึกษาจากประชากร จำนวน 15 คน สำหรับผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 112 คน ได้มาโดยใช้วิธีการเช่นเดียวกับนักเรียน สุ่มเจาะจงผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขั้นตอนการประเมินโครงการ

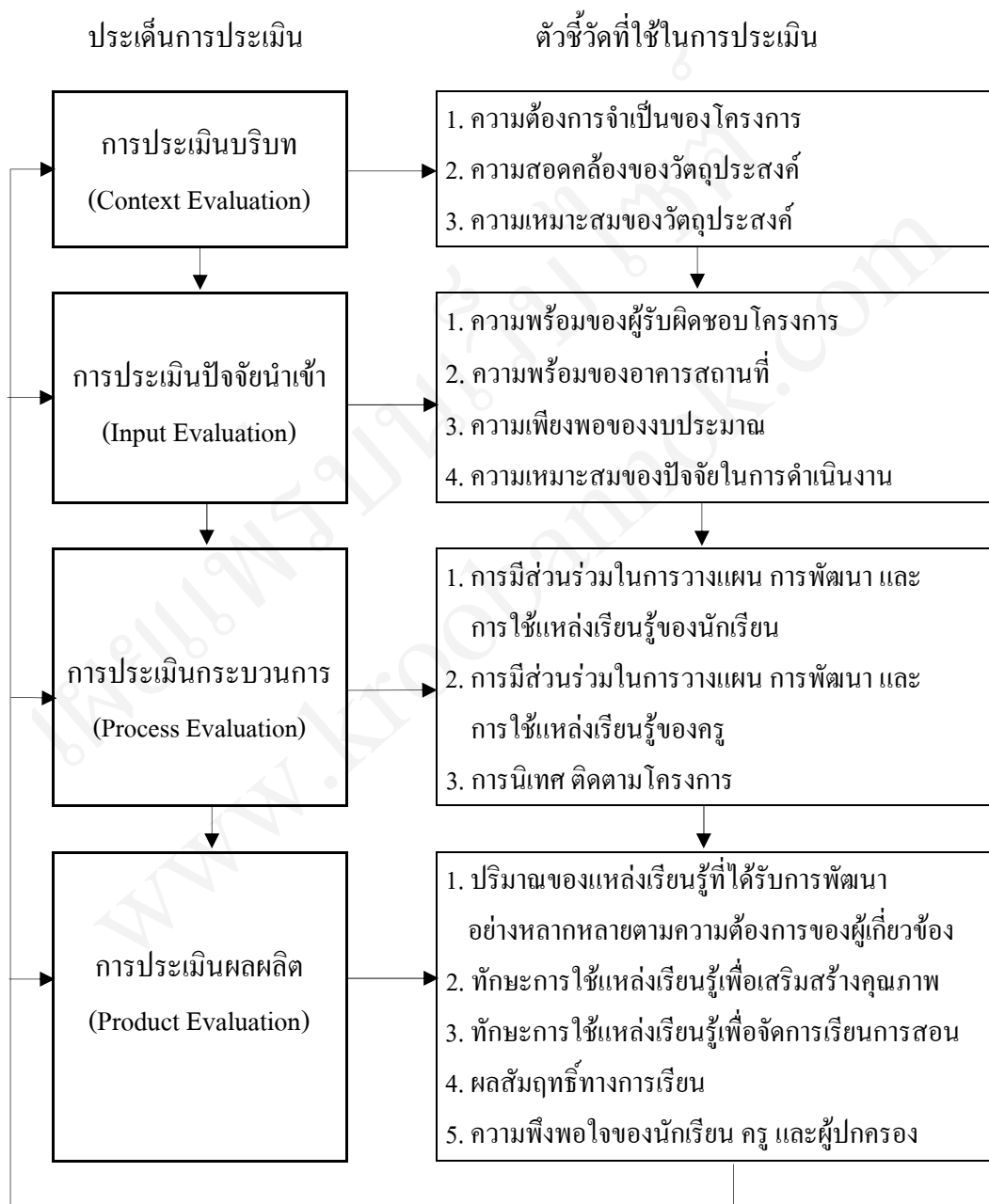
การประเมินโครงการ ครั้งนี้ ผู้ประเมินได้กำหนดขั้นตอนการประเมิน เป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดการประเมิน และ ตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน
โรงเรียนบ้านแหมบ๊ะ

รูปแบบการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่เปี้ยะในครั้งนี้ ใช้รูปแบบการประเมินซิปป์ (CIPP) เนื่องจากต้องการให้การประเมินครอบคลุมการดำเนินงานของโครงการทุกระยะ ดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 รูปแบบการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน

จากรูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPP ดังกล่าวข้างต้น ผู้ประเมินได้กำหนดกรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ ตามประเด็นการประเมินและตัวชี้วัด มีรายละเอียด ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ ตามประเด็นการประเมินและตัวชี้วัด

ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน	การวิเคราะห์
บริบท				
1. ความต้องการจำเป็นของโครงการ	ผู้ปกครอง ครู	แบบสอบถาม แบบสอบถาม	$\bar{X} \geq 3.50$ $\mu \geq 3.50$	$\bar{X}$, S.D. μ , σ
2. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์	ครู	แบบสอบถาม	$\mu \geq 3.50$	μ , σ
3. ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์	ครู	แบบสอบถาม	$\mu \geq 3.50$	μ , σ
ปัจจัยนำเข้า				
4. ความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ	ครู	แบบสอบถาม	$\mu \geq 3.50$	μ , σ
5. ความพร้อมของอาคารสถานที่จัดกิจกรรม	ครู	แบบสอบถาม	$\mu \geq 3.50$	μ , σ
6. ความเพียงพอของงบประมาณ	งานบริหาร งบประมาณ	แบบบันทึก การจ่ายเงิน	$\geq 90\%$ ตามแผน หรือ 427,500 บาท จาก 475,000 บาท	ร้อยละ
7. ความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินงาน	ครู	แบบสอบถาม	$\mu \geq 3.50$	μ , σ
กระบวนการ				
8. การมีส่วนร่วมของนักเรียน เกี่ยวกับ	นักเรียน	แบบสอบถาม	$\bar{X} \geq 3.50$	$\bar{X}$, S.D.
8.1 การวางแผนดำเนินงาน				
8.2 การพัฒนาห้องสมุด				
8.3 การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรม				
8.4 การพัฒนาสำนักงานบริการสารสนเทศ				
8.5 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน				
8.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ				
8.7 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา				
8.8 การใช้ห้องสมุด				
8.9 การใช้สื่อ/นวัตกรรม				
8.10 การใช้แหล่งบริการสารสนเทศ				
8.11 การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน				
8.12 การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ				
8.13 การใช้แหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา				
8.14 การรักษาความสะอาดและการอนุรักษ์				

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน	การวิเคราะห์
9. การมีส่วนร่วมของครู เกี่ยวกับ 9.1 การวางแผนดำเนินงาน 9.2 การพัฒนาห้องสมุด 9.3 การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรม 9.4 การพัฒนาสำนักงานบริการสารสนเทศ 9.5 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน 9.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ 9.7 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา 9.8 การใช้ห้องสมุด 9.9 การใช้สื่อ/นวัตกรรม 9.10 การใช้แหล่งบริการสารสนเทศ 9.11 การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน 9.12 การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ 9.13 การใช้แหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา 9.14 การรักษาความสะอาดและการอนุรักษ์	ครู	แบบสอบถาม	$\mu \geq 3.50$	μ, σ
10. การนิเทศ ติดตามโครงการ	ครู	แบบสอบถาม	$\mu \geq 3.50$	μ, σ
ผลผลิต 11. ปริมาณของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา อย่างหลากหลายตามความต้องการของ นักเรียน ครูและผู้ปกครอง	นักเรียน,ครู, สภาพจริง	แบบสำรวจ	$\geq 80\%$ ตามแผน หรือ 6 รายการ จาก 7 รายการ	ร้อยละ
12. ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง คุณภาพของผู้เรียน เกี่ยวกับ 12.1 การศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด 12.2 การมีนิสัยรักการอ่าน 12.3 การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ 12.4 การมีนิสัยรักความสะอาด และ การมีส่วนร่วมอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้	นักเรียน	แบบสอบถาม	$\bar{x} \geq 3.50$	$\bar{x}, S.D.$

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน	การวิเคราะห์
13. ทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ของครูเกี่ยวกับ 13.1 ทักษะการสอนโดยใช้ห้องสมุด 13.2 ทักษะการสอนโดยใช้สื่อ/นวัตกรรม 13.3 ทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งในและนอกห้องเรียน	ครู	แบบสอบถาม	$\mu \geq 3.50$	μ, σ
14. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เพิ่มขึ้น	งานบริหารวิชาการ	แบบสรุปผลสัมฤทธิ์	$\geq 70\%$ ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นป.2-6 ทุกคน จาก 100 %	ร้อยละ
15. ความพึงพอใจของ 15.1 นักเรียน 15.2 ครู 15.3 ผู้ปกครองนักเรียน	นักเรียน ครู ผู้ปกครอง	แบบสอบถาม แบบสอบถาม แบบสอบถาม	$\bar{x} \geq 3.50$ $\mu \geq 3.50$ $\bar{x} \geq 3.50$	$\bar{x}, S.D.$ μ, σ $\bar{x}, S.D.$

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ใช้ในการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แป๊ะ ผู้ประเมินได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ กำหนดกรอบแนวคิด และเกณฑ์การประเมิน แล้วดำเนินการสร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิดของการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามขั้นตอน ดังนี้

การกำหนดประเด็นการประเมินและตัวชี้วัด

1. การกำหนดประเด็นการประเมิน ผู้ประเมินได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดในการประเมิน และศึกษาจากผู้เกี่ยวข้อง กำหนดประเด็นการประเมินตามรูปแบบ CIPP คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยเพิ่มเติมประเด็นความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องไว้ในประเด็น

ผลิตด้วย เพื่อเตรียมให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง พิจารณามีความเกี่ยวข้องสอดคล้องและ
เป็นตัวแทนที่ดี มีความคงที่หรือไม่อย่างไร

2. การกำหนดตัวชี้วัดตามประเด็นการประเมิน ผู้ประเมินได้กำหนดตัวชี้วัดตามประเด็น
การประเมินในแต่ละประเด็น เป็นตัวชี้วัดหลัก 15 ตัวชี้วัด และเป็นตัวชี้วัดย่อย 38 ตัวชี้วัด เพื่อให้
ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ในการเก็บข้อมูลของตัวชี้วัดแต่ละตัว
โดยให้เลือกระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ 5 ระดับ คือ

ช่วงความเหมาะสมของตัวชี้วัด อันดับคะแนนที่ให้ความหมาย คือ

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง ว่าเป็นตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับประเด็นการประเมินนั้น
- 4 หมายถึง เห็นด้วย ว่าเป็นตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับประเด็นการประเมินนั้น
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ ว่าเป็นตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับประเด็นการประเมินนั้น
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย ว่าเป็นตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับประเด็นการประเมินนั้น
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ว่าเป็นตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับประเด็นการประเมินนั้น

ช่วงความเป็นไปได้ในการเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด อันดับคะแนนที่ให้ความหมาย คือ

- 5 หมายถึง มีความเป็นไปได้มากที่สุด ในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ตามตัวชี้วัดนั้น
- 4 หมายถึง มีความเป็นไปได้มาก ในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ตามตัวชี้วัดนั้น
- 3 หมายถึง มีความเป็นไปได้ปานกลาง ในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ตามตัวชี้วัดนั้น
- 2 หมายถึง มีความเป็นไปได้น้อย ในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ตามตัวชี้วัดนั้น
- 1 หมายถึง มีความเป็นไปได้น้อยที่สุด ในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ตามตัวชี้วัดนั้น

3. การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประเมินได้คัดเลือกโดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

3.1 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการจัดการศึกษา ทั้งในและนอกสำนักงานเขต
พื้นที่ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้สอนที่
รับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ

3.2 มีความรู้และประสบการณ์ด้านการประเมินโครงการ

3.3 ยินดีให้ความร่วมมือและมีเวลาในการให้สัมภาษณ์

4. การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์ที่มี
โครงสร้าง โดยให้พิจารณาตัดสินว่าประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดมีความเหมาะสม ครอบคลุม
เพียงใด ควรปรับแก้อย่างไร และมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องอะไรบ้าง

5. กำหนดหาค่าเฉลี่ยความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เพื่อให้ประเด็นการประเมิน
และตัวชี้วัดเป็นตัวแทนที่มีความเที่ยงมากที่สุด ผู้ประเมินนำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ มาหา
ค่าเฉลี่ย ซึ่งแต่ละตัวชี้วัดต้องได้ค่าเฉลี่ย $\mu \geq 3.50$ ขึ้นไป ทั้งความเหมาะสมและความเป็นไปได้
จากการกำหนดคะแนน 5 ระดับ

6. สรุปประเด็นการประเมินและตัวชี้วัด จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน นำมาสรุป ได้ค่าเฉลี่ยของประเด็นการประเมิน และค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัด ดังนี้

ประเด็นการประเมิน 4 ประเด็น ได้ค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.80$) ผ่านเกณฑ์ ทั้งความเหมาะสม และความเป็นไปได้

ตัวชี้วัดหลัก จำนวน 15 ตัวชี้วัด ได้ค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.25$) ผ่านเกณฑ์ ทั้งความเหมาะสม และความเป็นไปได้

ตัวชี้วัดย่อย จำนวน 38 ตัวชี้วัด ได้ค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.20$) ผ่านเกณฑ์ ทั้งความเหมาะสม และความเป็นไปได้

รวมตัวชี้วัดทุกตัว ทั้งโครงการ ได้ค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.42$) ผ่านเกณฑ์ ทั้งความเหมาะสม และความเป็นไปได้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

1. ผู้ประเมินสร้างเครื่องมือ ตามกรอบแนวคิด การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ได้เครื่องมือ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 7 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 100 ข้อ เป็นแบบบันทึก แบบสำรวจ และแบบสรุป จำนวน 3 ฉบับ นำแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า ทุกฉบับ ที่สร้างเสร็จแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ ด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านแหล่งเรียนรู้ 3 คน ด้านประเมินโครงการ 1 คน ด้านภาษา 1 คน ตรวจสอบความตรง (IOC) ได้ค่าความตรงรายฉบับ ตั้งแต่ฉบับที่ 1-7 ได้ค่าระหว่าง 0.85 - 0.97 ปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง รวม 90 คน ประกอบด้วย ครู 30 คน ผู้ปกครอง 30 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 - 6 จำนวน 30 คน นำมาวิเคราะห์ หาค่าความเที่ยง (α) ได้ค่าความเที่ยงรายฉบับตั้งแต่ฉบับที่ 1-7 อยู่ระหว่าง 0.74-0.94 มีรายละเอียด ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่าถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ของโครงการ จำนวน 7 ข้อ สำหรับผู้ปกครอง เป็นผู้ตอบ ผลการตรวจสอบหาค่า IOC = 0.89 และ ผลการวิเคราะห์หาค่า แอลฟา (α) = 0.74

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่าถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ความสอดคล้อง ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ ความ พร้อมของอาคารสถานที่ และความเหมาะสมของปัจจัยการดำเนินงาน จำนวน 26 ข้อ สำหรับครู เป็นผู้ตอบ ผลการตรวจสอบหาค่า IOC = 0.95 และผลการวิเคราะห์หาค่าแอลฟา (α) = 0.94

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการวางแผนการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมการใช้

แหล่งเรียนรู้ จำนวน 14 ข้อ สำหรับนักเรียนเป็นผู้ตอบ ผลการตรวจสอบค่า IOC = 0.96 และผลการวิเคราะห์ค่าแอลฟา (α) = 0.91

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วมการใช้แหล่งเรียนรู้ และการนิเทศ ติดตามโครงการ จำนวน 20 ข้อ สำหรับครู เป็นผู้ตอบ ผลการตรวจสอบค่า IOC = 0.92 และผลการวิเคราะห์ค่าแอลฟา (α) = 0.92

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า สอบถามเกี่ยวกับ ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน และความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 12 ข้อ สำหรับนักเรียนเป็นผู้ตอบ ผลการตรวจสอบค่า IOC = 0.97 และผลการวิเคราะห์ค่าแอลฟา (α) = 0.86

ฉบับที่ 6 แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า ถามเกี่ยวกับ ทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ และความพึงพอใจของครู จำนวน 13 ข้อ สำหรับครู เป็นผู้ตอบ ผลการตรวจสอบค่า IOC = 0.92 และผลการวิเคราะห์ค่าแอลฟา (α) = 0.87

ฉบับที่ 7 แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า ถามเกี่ยวกับ ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 8 ข้อ สำหรับผู้ปกครอง เป็นผู้ตอบ ผลการตรวจสอบค่า IOC = 0.85 ผลการวิเคราะห์ค่าแอลฟา (α) = 0.86

แบบบันทึกการใช้งบประมาณ จากกลุ่มงานบริหารงบประมาณ จำนวน 1 ฉบับ
แบบสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา จากการสำรวจจริง จำนวน 1 ฉบับ และแบบสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากกลุ่มงานวิชาการ จำนวน 1 ฉบับ

2. เกณฑ์การตรวจสอบค่าความตรง (IOC) ใช้เกณฑ์ ดังนี้

+1 คือ แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการวัด

0 คือ ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการวัด

-1 คือ แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการวัด

ค่า IOC ≥ 0.50 ขึ้นไป จากค่าเฉลี่ยตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 คน ถือว่าใช้ได้

เกณฑ์การหาความเที่ยง (α) โดยนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สูตรของแอลฟา (α) แล้วปรับปรุงแก้ไขเครื่องมืออีกครั้ง ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป ค่า $\alpha \geq 0.50$ ขึ้นไป จึงจะถือว่าใช้ได้

3. สรุปจำนวนข้อคำถาม เครื่องมือที่ใช้และแหล่งข้อมูล รายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 สรุปจำนวนข้อคำถามและแหล่งข้อมูล ของเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล ตามประเด็น/ตัวชี้วัด

ที่	ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	เครื่องมือที่ใช้	แหล่งข้อมูล / จำนวนข้อคำถาม							หมายเหตุ
			นักเรียน	จำนวนข้อ	ครู	จำนวนข้อ	ผู้ปกครอง	จำนวนข้อ	รวมจำนวนข้อ	
1.	บริบท ความต้องการจำเป็นของโครงการ	แบบสอบถาม			✓	7	✓	7	14	25 ข้อ
2.	ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์	แบบสอบถาม			✓	7			7	
3.	ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์	แบบสอบถาม			✓	4			4	
4.	ปัจจัยนำเข้า ความพร้อมของบุคลากรผู้รับผิดชอบ	แบบสอบถาม			✓	3			3	8 ข้อ
5.	ความพร้อมของอาคารสถานที่	แบบสอบถาม			✓	3			3	
6.	ความเพียงพอของงบประมาณ	แบบบันทึก	-	-	-	-	-	-	-	
7.	ความเหมาะสมของปัจจัยดำเนินงาน	แบบสอบถาม			✓	2			2	
8.	กระบวนการ การมีส่วนร่วมของนักเรียน เกี่ยวกับ									14 ข้อ
	8.1 การวางแผนดำเนินงาน	แบบสอบถาม	✓	1					1	
	8.2 พัฒนาห้องสมุด	แบบสอบถาม	✓	1					1	
	8.3 พัฒนาสื่อ/นวัตกรรม	แบบสอบถาม	✓	1					1	
	8.4 พัฒนาสำนักงานบริการสารสนเทศ	แบบสอบถาม	✓	1					1	
	8.5 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน	แบบสอบถาม	✓	1					1	
	8.6 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ	แบบสอบถาม	✓	1					1	
	8.7 พัฒนาแหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา	แบบสอบถาม	✓	1					1	
	8.8 การใช้ห้องสมุด	แบบสอบถาม	✓	1					1	
	8.9 การใช้สื่อ/นวัตกรรม	แบบสอบถาม	✓	1					1	
	8.10 การใช้แหล่งบริการสารสนเทศ	แบบสอบถาม	✓	1					1	
	8.11 การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน	แบบสอบถาม	✓	1					1	
	8.12 การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ	แบบสอบถาม	✓	1					1	
	8.13 การใช้แหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา	แบบสอบถาม	✓	1					1	
	8.14 การรักษาความสะอาดและอนุรักษ์ฯ	แบบสอบถาม	✓	1					1	
9.	การมีส่วนร่วมของครูเกี่ยวกับ									
	9.1 การวางแผนดำเนินงาน	แบบสอบถาม			✓	1			1	
	9.2 พัฒนาห้องสมุด	แบบสอบถาม			✓	1			1	
	9.3 พัฒนาสื่อ/นวัตกรรม	แบบสอบถาม			✓	1			1	

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ที่	ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	เครื่องมือที่ใช้	แหล่งข้อมูล / จำนวนข้อคำถาม							หมายเหตุ
			นักเรียน	จำนวนข้อ	ครู	จำนวนข้อ	ผู้ปกครอง	จำนวนข้อ	รวมจำนวนข้อ	
	9.4 พัฒนาลำดับงานบริการสารสนเทศ	แบบสอบถาม			✓	1			1	20 ข้อ
	9.5 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน	แบบสอบถาม			✓	1			1	
	9.6 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ	แบบสอบถาม			✓	1			1	
	9.7 พัฒนาแหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา	แบบสอบถาม			✓	1			1	
	9.8 การใช้ห้องสมุด	แบบสอบถาม			✓	1			1	
	9.9 การใช้สื่อ/นวัตกรรม	แบบสอบถาม			✓	1			1	
	9.10 การใช้แหล่งบริการสารสนเทศ	แบบสอบถาม			✓	1			1	
	9.11 การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน	แบบสอบถาม			✓	1			1	
	9.12 การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ	แบบสอบถาม			✓	1			1	
	9.13 การใช้แหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา	แบบสอบถาม			✓	1			1	
	9.14 การรักษาความสะอาดและอนุรักษ์ฯ	แบบสอบถาม			✓	1			1	
10.	การนิเทศ ติดตามโครงการ	แบบสอบถาม			✓	6			6	
11.	ผลผลิต ปริมาณของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาอย่างหลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง	แบบสำรวจ	-	-	-	-	-	-	-	33 ข้อ
12.	ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียน เกี่ยวกับ									
	12.1 การศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด	แบบสอบถาม	✓	1					1	
	12.2 การมีนิสัยรักการอ่าน	แบบสอบถาม	✓	1					1	
	12.3 การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้รอบตัว	แบบสอบถาม	✓	1					1	
	12.4 การมีนิสัยรักความสะอาดและการร่วมอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้	แบบสอบถาม	✓	1					1	
13.	ทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ของครู เกี่ยวกับ									
	13.1 การสอนโดยใช้ห้องสมุด	แบบสอบถาม			✓	1			1	
	13.2 การสอนโดยใช้สื่อ/ นวัตกรรม	แบบสอบถาม			✓	1			1	

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ที่	ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	เครื่องมือที่ใช้	แหล่งข้อมูล / จำนวนข้อคำถาม						หมายเหตุ	
			นักเรียน	จำนวนข้อ	ครู	จำนวนข้อ	ผู้ปกครอง	จำนวนข้อ		รวมจำนวนข้อ
	13.3 การสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งภายในและนอกห้องเรียน	แบบสอบถาม			✓	1			1	
14.	ร้อยละของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น	แบบสรุปผล	-	-	-	-	-	-	-	
15.	ความพึงพอใจของ									
	15.1 นักเรียน	แบบสอบถาม	✓	8					8	
	15.2 ครู	แบบสอบถาม			✓	10			10	
	15.3 ผู้ปกครองนักเรียน	แบบสอบถาม					✓	8	8	
	รวม			26		59		15	100	100 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมิน ได้ดำเนินการประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียนรับทราบ ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนด ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยกำหนดเวลาการประเมินเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ประเมินก่อนเริ่มดำเนินโครงการ 1-15 พฤษภาคม 2550 ใช้แบบสอบถามฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 ให้ผู้ปกครองและครูเป็นผู้ตอบ

ระยะที่ 2 ประเมินระหว่างดำเนินโครงการ 20-28 กันยายน 2550 ใช้แบบสอบถามฉบับที่ 3 และฉบับที่ 4 ให้นักเรียนและครูเป็นผู้ตอบ

ระยะที่ 3 ประเมินหลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการ 16-31 มีนาคม 2551 ใช้แบบสอบถามฉบับที่ 5, 6 และ 7 ให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียนเป็นผู้ตอบ ใช้แบบบันทึกผลการใช้เงินงบประมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มบริหารงานงบประมาณ แบบสำรวจปริมาณแหล่งเรียนรู้ที่ได้พัฒนา เก็บข้อมูลจากนักเรียน ครูและตรวจสอบสภาพจริง และแบบสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เก็บข้อมูลจากกลุ่มงานบริหารวิชาการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแจ่มแยะ อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส ครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. คำนวณหาค่าร้อยละของจำนวนและข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียน

2. คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$, μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D., σ) จากแบบสอบถาม ชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การแปลความหมายของระดับคะแนนเฉลี่ย หรือหาค่าเฉลี่ยของระดับคะแนน โดยใช้ เกณฑ์ ดังนี้ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2550: 184)

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. คำนวณหาค่าผลการประเมิน โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$, μ) ≥ 3.50 จึงถือว่าผ่านเกณฑ์ การประเมิน ทั้งประเด็นการประเมิน ตัวชี้วัด ส่วนผลรวมประเด็นการประเมิน และผลรวมตัวชี้วัด กำหนดเกณฑ์โดยการแบ่งช่วงของค่าคะแนนเฉลี่ย เป็น 2 ระดับ ดังนี้ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2550: 178)

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50–5.00 หมายถึง ผ่านเกณฑ์

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00–3.49 หมายถึง ไม่ผ่านเกณฑ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ประเมิน ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows โดยใช้ค่าสถิติที่สอดคล้องกับการประเมินโครงการ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้หาค่าคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ใช้ IOC หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา ของแบบสอบถามการประเมินโครงการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแจ่มแยะ จำนวน 7 ฉบับ

1.2 ใช้แอลฟา α หาค่าความเที่ยงรายฉบับและรายด้านของแบบสอบถามการประเมิน โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแจ่มแยะ จำนวน 7 ฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ

2.1 ใช้ % หาค่าร้อยละข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง หาค่าร้อยละของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ปริมาณแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา และสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบะ

2.2 ใช้ $\bar{x}$ และ μ หาค่าเฉลี่ย แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบะ ดังนี้

2.2.1 ใช้ $\bar{x}$ หาค่าเฉลี่ย ของแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้มาโดยการสุ่มจากประชากร ได้แก่ นักเรียน และผู้ปกครอง

2.2.2 ใช้ μ หาค่าเฉลี่ย ของแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษาจากประชากร ได้แก่ ครู

2.3 ใช้ S.D. และ σ หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบะ ดังนี้

2.3.1 ใช้ S.D. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้มาโดยการสุ่มจากประชากร ได้แก่ นักเรียน และผู้ปกครอง

2.3.2 ใช้ σ หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษาจากประชากร ได้แก่ ครู

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินบริบทของโครงการเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ความสอดคล้องและความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการเกี่ยวกับความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ ความพร้อมของสถานที่ ความเพียงพอของงบประมาณและความเหมาะสมของปัจจัยที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ประเมินกระบวนการของโครงการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วมกันใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ครู และการนิเทศติดตามโครงการ ประเมินผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับปริมาณของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาอย่างหลากหลายตามความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ประเมินได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง นักเรียน รวมทั้งสิ้น 245 คน มีรายละเอียด ดังนี้

1. นักเรียน รวมทั้งสิ้น 118 คน เป็นชาย จำนวน 56 คน (47.46 %) เป็นหญิง จำนวน 62 คน (52.54 %) กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มากที่สุด จำนวน 30 คน (25.42 %) รองลงมาคือชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 29 คน (24.58 %)
2. ครู รวมทั้งสิ้น 15 คน เป็นชาย จำนวน 4 คน (26.67 %) เป็นหญิง จำนวน 11 คน (73.33 %) วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 14 คน (93.33 %) ปริญญาโท จำนวน 1 คน (6.67 %)
3. ผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งสิ้น 112 คน เป็นชาย จำนวน 100 คน (89.29 %) เป็นหญิง จำนวน 12 คน (10.71 %) อายุระหว่าง 21 - 35 ปี จำนวน 35 คน (31.25 %) อายุระหว่าง 36 - 49 ปี จำนวน 61 คน (54.46 %) อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 16 คน (14.29 %) สำหรับวุฒิการศึกษา มีดังนี้ ประถมศึกษา จำนวน 91 คน (81.25 %) มัธยมศึกษา จำนวน 16 คน (14.29 %) และปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 5 คน (4.46 %) อาชีพเกษตรกร จำนวน 53 คน (47.32 %) อาชีพรับจ้าง จำนวน 45 คน (40.18 %) อาชีพค้าขาย จำนวน 11 คน (9.82 %) และอาชีพรับราชการ จำนวน 3 คน (2.68 %)

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่มะแมะ ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทของโครงการ แสดงดังตารางที่ 4.1-4.4

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของโครงการ ตัวชี้วัดความต้องการจำเป็นของโครงการ

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์ผ่าน	ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.			
1. ต้องการให้โรงเรียนจัดทำหรือจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ขึ้นภายในโรงเรียน	4.30	0.56	มาก	-	-
2. ต้องการแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมทักษะในการสอนของครู	4.36	0.64	มาก	-	-
3. ต้องการแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน	4.29	0.62	มาก	-	-
4. ต้องการให้โรงเรียนจัดทำแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่สวยงามร่มรื่นและน่าสนใจ	4.33	0.64	มาก	-	-
5. ต้องการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.28	0.64	มาก	-	-
6. ต้องการแหล่งเรียนรู้ที่ผู้ปกครองสามารถเข้ามาใช้บริการได้	4.45	0.72	มาก	-	-
7. ต้องการแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อการสอน ที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น	4.56	0.69	มากที่สุด	-	-
รวม	4.36	0.64	มาก	$\bar{x} \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองและครู เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.28- 4.56 รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ 7 ต้องการแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อการสอน ที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น ($\bar{X} = 4.56$) รองลงมา คือข้อ 6 ต้องการแหล่งเรียนรู้ที่ผู้ปกครองสามารถเข้ามาใช้บริการได้ ($\bar{X} = 4.45$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อที่ 5 ต้องการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.28$) ซึ่งปรากฏว่าทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของโครงการ ตัวชี้วัดความสอดคล้องของ
วัตถุประสงค์ของโครงการ

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์ ผ่าน	ผลการ ประเมิน
	μ	σ			
1. วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ฉบับปัจจุบัน	4.15	0.55	มาก	-	-
2. โครงการสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.18	0.49	มาก	-	-
3. การดำเนินงานของโครงการสอดคล้องกับ นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	4.38	0.66	มาก	-	-
4. วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับ นโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน	4.64	0.77	มากที่สุด	-	-
5. วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับ ความต้องการของครู และนักเรียน	4.19	0.56	มาก	-	-
6. วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้อง กับความต้องการของผู้ปกครอง	4.16	0.55	มาก	-	-
7. วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้อง กับกิจกรรมที่กำหนด	4.46	0.66	มาก	-	-
รวม	4.31	0.61	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.15 - 4.64 รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 4 วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ($\mu = 4.64$) รองลงมาคือข้อที่ 7 วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับกิจกรรมที่กำหนดไว้ ($\mu = 4.46$) สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 1 วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน (4.15) ซึ่งปรากฏว่าทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของโครงการ ตัวชี้วัดความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์ผ่าน	ผลการประเมิน
	μ	σ			
1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้มีความหลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียน	4.15	0.55	มาก	-	-
2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของตนเอง	4.18	0.49	มาก	-	-
3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อให้ครูมีทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาการเรียนการสอน	4.38	0.66	มาก	-	-
4. วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจ	4.64	0.77	มากที่สุด	-	-
รวม	4.34	0.62	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับความเห็นของครู เกี่ยวกับความเหมาะสมของวัตถุประสงค์โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.15 - 4.64 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อให้นักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจ ($\mu = 4.64$) รองลงมาคือวัตถุประสงค์ข้อ 3 เพื่อให้ครูมีทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ($\mu = 4.38$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้มีความหลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ($\mu = 4.15$) ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้าง
คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบะ

ตัวชี้วัด	ผลการวัด	ความหมาย	เกณฑ์	ผลการ ประเมิน
บริบท				
1. ความต้องการจำเป็นของโครงการ	$\bar{X}=4.30$	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน
2. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์	$\mu=4.31$	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
3. ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์	$\mu=4.34$	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
รวม	$\mu=4.32$	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับความเห็น เกี่ยวกับบริบทของ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.30 - 4.34 ส่วนตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 3 ความเหมาะสมของ วัตถุประสงค์ ($\mu = 4.34$) รองลงมาคือ ข้อที่ 2 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ($\mu = 4.31$) สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 1 ความต้องการจำเป็นของโครงการ ($\bar{X} = 4.30$) ซึ่ง ปรากฏว่า ทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ แสดงดังตารางที่ 4.5 -4.9

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตัวชี้วัดความพร้อมของผู้รับผิดชอบ
โครงการ

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์	ผลการ ประเมิน
	μ	σ			
1. ผู้รับผิดชอบโครงการมีความพร้อม ในการปฏิบัติตามกิจกรรมของโครงการ	4.15	0.55	มาก	-	-
2. จำนวนของบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีความเหมาะสม	4.69	0.48	มากที่สุด	-	-
3. มีการเตรียมความพร้อมแก่บุคลากร ผู้รับผิดชอบก่อนเริ่มดำเนินโครงการ	4.38	0.51	มาก	-	-
รวม	4.41	0.51	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.15- 4.69 รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 2 จำนวนของบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีความเหมาะสม ($\mu = 4.69$) รองลงมาคือ ข้อ 3 มีการเตรียมความพร้อมแก่บุคลากรผู้รับผิดชอบก่อนเริ่มดำเนินโครงการ ($\mu = 4.38$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 1 ผู้รับผิดชอบโครงการมีความพร้อมในการปฏิบัติตามกิจกรรมของโครงการ ($\mu = 4.15$) ซึ่งปรากฏว่าทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตัวชี้วัดความพร้อมของอาคารสถานที่

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์ผ่าน	ผลการประเมิน
	μ	σ			
1. สถานที่ภายในอาคารมีความพร้อมและเพียงพอในการจัดกิจกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.23	0.60	มาก	-	-
2. ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ มีความเหมาะสมที่จะได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ	4.62	0.51	มากที่สุด	-	-
3. สถานที่ภายนอกอาคารมีความพร้อมและเพียงพอในการจัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.31	0.63	มาก	-	-
รวม	4.39	0.58	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับความพร้อมของอาคารสถานที่และความเพียงพอของงบประมาณ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.23- 4.62 รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อที่ 2 ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ มีความเหมาะสมที่จะได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ ($\mu = 4.62$) รองลงมาคือ ข้อที่ 3 สถานที่ภายนอกอาคารมีความพร้อมและเพียงพอในการจัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 4.31$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อที่ 1 สถานที่ภายในอาคารมีความพร้อมและเพียงพอในการจัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 4.23$) ซึ่งปรากฏว่าทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตัวชี้วัดความเพียงพอของงบประมาณ

โครงการ	งบประมาณที่ได้รับอนุมัติ	คิดเป็นร้อยละ	เกณฑ์ผ่าน	ผลการประเมิน
โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน	475,000 บาท	100	$\geq 90\%$ ตามแผน หรือ 427,000 บาท จาก 475,000 บาท	ผ่าน

ที่มา : งานพัสดุและบริหารสินทรัพย์ กลุ่มบริหารงบประมาณ ปีงบประมาณ 2550

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่า โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ ได้รับงบประมาณสนับสนุนเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตัวชี้วัดความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินงาน

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์ผ่าน	ผลการประเมิน
	μ	σ			
1. ความเหมาะสมของวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และเทคโนโลยีในการดำเนินงาน	4.08	0.49	มาก	-	-
2. ความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม	4.23	0.44	มาก	-	-
รวม	4.16	0.47	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับความเหมาะสมของปัจจัย ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.08- 4.23 รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 2 ความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม ($\mu = 4.23$) รองลงมาคือข้อที่ 1 ความเหมาะสมของวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยีในการดำเนินงาน ($\mu = 4.08$) ซึ่งปรากฏว่าทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.9 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบะ

ตัวชี้วัด	ผลการวัด	ความหมาย	เกณฑ์	ผลการ ประเมิน
ปัจจัยนำเข้า				
1. ความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ	$\mu=4.41$	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
2. ความพร้อมของอาคารสถานที่จัดกิจกรรม	$\mu=4.39$	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
3. ความเพียงพอของงบประมาณ	= 100 %	-	$\geq 90 \%$	ผ่าน
4. ความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินงาน	$\mu=4.16$	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผลสรุปความคิดเห็นประเด็นปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ ตามลำดับ ได้แก่ ข้อที่ 1 ความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ ($\mu=4.41$) ข้อที่ 2 ความพร้อมของอาคารสถานที่จัดกิจกรรม ($\mu=4.39$) และข้อที่ 3 ความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินงาน ($\mu=4.16$) สำหรับข้อที่ 2 ความเพียงพอของงบประมาณ ได้รับจัดสรรงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ แสดงดังตารางที่ 4.10 -4.14

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการของโครงการ ตัวชี้วัดการมีส่วนร่วม
ของนักเรียน

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์ผ่าน	ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.			
การมีส่วนร่วมของนักเรียน เกี่ยวกับ					
1. การวางแผนดำเนินงาน	4.22	0.69	มาก	-	-
2. การพัฒนาห้องสมุด	4.24	0.70	มาก	-	-
3. การพัฒนาสื่อ / นวัตกรรม	4.21	0.73	มาก	-	-
4. การพัฒนาแหล่งบริการสารสนเทศ	4.20	0.71	มาก	-	-
5. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน	4.23	0.70	มาก	-	-
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ	4.18	0.71	มาก	-	-
7. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา	4.21	0.70	มาก	-	-
8. การใช้ห้องสมุด	4.25	0.69	มาก	-	-
9. การใช้สื่อ / นวัตกรรม	4.23	0.68	มาก	-	-
10. การใช้แหล่งบริการสารสนเทศ	4.21	0.69	มาก	-	-
11. การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน	4.22	0.69	มาก	-	-
12. การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ	4.20	0.69	มาก	-	-
13. การใช้แหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา	4.21	0.69	มาก	-	-
14. การรักษาความสะอาดและการอนุรักษ์ฯ	4.23	0.69	มาก	-	-
รวม	4.22	0.70	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับกระบวนการของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.18- 4.25 รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8 การใช้ห้องสมุด ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือ ข้อที่ 2 การพัฒนาห้องสมุด ($\bar{X} = 4.24$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อที่ 6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ ($\bar{X} = 4.18$) ซึ่งปรากฏว่าทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการของโครงการ ตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมของครู

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์ผ่าน	ผลการประเมิน
	μ	σ			
การมีส่วนร่วมของครู เกี่ยวกับ					
1. การวางแผนดำเนินงาน	4.39	0.51	มาก	-	-
2. การพัฒนาห้องสมุด	4.15	0.55	มาก	-	-
3. การพัฒนาสื่อ / นวัตกรรม	4.15	0.55	มาก	-	-
4. การพัฒนาแหล่งบริการสารสนเทศ	4.15	0.80	มาก	-	-
5. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน	4.23	0.60	มาก	-	-
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ	3.84	0.55	มาก	-	-
7. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา	4.15	0.69	มาก	-	-
8. การใช้ห้องสมุด	4.15	0.69	มาก	-	-
9. การใช้สื่อ / นวัตกรรม	3.84	0.55	มาก	-	-
10. การใช้แหล่งบริการสารสนเทศ	4.15	0.69	มาก	-	-
11. การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน	4.07	0.76	มาก	-	-
12. การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ	3.84	0.55	มาก	-	-
13. การใช้แหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา	4.15	0.55	มาก	-	-
14. การรักษาความสะอาดและการอนุรักษ์	4.07	0.49	มาก	-	-
รวม	4.10	0.61	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับกระบวนการของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.84- 4.39 รายการที่เฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\mu = 4.39$) รองลงมาคือ ข้อ 5 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน ($\mu = 4.23$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ ข้อที่ 9 การใช้สื่อ/นวัตกรรม และข้อ 12 การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ ($\mu = 3.84$) ปรากฏว่าทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการของโครงการ ตัวชี้วัดการนิเทศ ติดตามโครงการ

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์ผ่าน	ผลการประเมิน
	μ	σ			
การนิเทศติดตามโครงการ					
1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง นิเทศติดตามผลการดำเนินงาน	4.08	0.64	มาก	-	-
2. จัดทำเครื่องมือนิเทศติดตามผล สอดคล้องเหมาะสมกับวิธีการดำเนินงาน	4.38	0.77	มาก	-	-
3. การติดตาม กำกับของผู้บริหารเป็นไป ตามแผนและปฏิทินที่กำหนด	4.23	0.60	มาก	-	-
4. การบันทึกผลการดำเนินกิจกรรมแต่ละ กิจกรรมมีความต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน	4.08	0.49	มาก	-	-
5. ผู้บริหารให้การสนับสนุนและให้ขวัญ กำลังใจแก่ผู้รับผิดชอบ โครงการสม่ำเสมอ	4.15	0.55	มาก	-	-
6. การประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบ ครู และผู้เกี่ยวข้อง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	4.00	0.58	มาก	-	-
รวม	4.15	0.61	มาก	μ≥3.50	ผ่าน

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการนิเทศติดตามโครงการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.00- 4.38 รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 2 จัดทำเครื่องมือติดตามประเมินผลได้สอดคล้องเหมาะสมกับวิธีการดำเนินงาน ($\mu = 4.38$) รองลงมาคือข้อที่ 3 การติดตาม กำกับของผู้บริหารเป็นไปตามแผนและปฏิทินที่กำหนด ($\mu = 4.23$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 6 การประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเหมาะสมงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ ($\mu = 4.00$) ซึ่งปรากฏว่าทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.13 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบะ

ตัวชี้วัด	ผลการวัด	ความหมาย	เกณฑ์	ผลการประเมิน
กระบวนการ				
1. การมีส่วนร่วมของนักเรียน เกี่ยวกับการวางแผนดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	$\bar{x}=4.22$	มาก	$\bar{x} \geq 3.50$	ผ่าน
2. การมีส่วนร่วมของครู เกี่ยวกับการวางแผนดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	$\mu=4.10$	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
3. การนิเทศ ติดตาม โครงการ	$\mu=4.15$	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
รวม	$\mu=4.16$	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผลสรุประดับความคิดเห็นประเด็นกระบวนการของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.16$) และเมื่อพิจารณารายเป็นข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระหว่าง 4.10 - 4.22 รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมของนักเรียน เกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงาน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ($\bar{x} = 4.22$) รองลงมาคือ ข้อที่ 3 การนิเทศ ติดตามโครงการ ($\mu = 4.15$) สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อที่ 2 การมีส่วนร่วมของครู เกี่ยวกับการวางแผนดำเนินงาน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ($\mu = 4.10$) ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ แสดงดังตารางที่ 4.14 – 4.22

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดปริมาณแหล่งเรียนรู้ ที่ได้รับ การพัฒนาอย่างหลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง

รายการแหล่งเรียนรู้	จำนวน ที่ได้พัฒนา	คิดเป็นร้อยละ	เกณฑ์การผ่าน	ผลการ ประเมิน
1. ห้องสมุด	1 ห้อง	100	-	-
2. สื่อ/นวัตกรรมและ เทคโนโลยี เกี่ยวกับ		86	-	-
-หนังสือเล่มเล็ก	145 เล่ม	-		
-หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	18 เล่ม	-		
-สื่อวีซีดี (VCD)	5 เรื่อง	-		
-สื่อมัลติมีเดีย (CAI)	8 เรื่อง	-		
3. อุทยานการศึกษา	6 แห่ง	100	-	-
4. ลานกีฬาเพื่อสุขภาพ	2 สนาม	100	-	-
5. สำนักงานบริการ สารสนเทศ	1 แห่ง	100	-	-
6. สื่อในห้องเรียน	8 ห้อง	100	-	-
7. ห้องเรียนพิเศษ	4 ห้อง	100	-	-
รวม				
	7 รายการ	98.00	≥ 80 % ตามแผน หรือ 6 รายการ จาก 7 รายการ	ผ่าน

จากตารางที่ 4.14 แสดงให้เห็นว่า ปริมาณของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาอย่างหลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง โดยภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 98.00 ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 100 มี 6 รายการ คือ ห้องสมุด อุทยานการศึกษา ลานกีฬาเพื่อสุขภาพ สำนักงานบริการสารสนเทศ สื่อในห้องเรียนและห้องเรียนพิเศษ รองลงมาคือ สื่อ/นวัตกรรมและเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 86 ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ของนักเรียน

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์ผ่าน	ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.			
ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับ					
1. การศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด	4.58	0.59	มากที่สุด	-	-
2. การมีนิสัยรักการอ่าน	4.50	0.63	มากที่สุด	-	-
3. การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ภายในโรงเรียน	4.46	0.64	มาก	-	-
4. การมีนิสัยรักความสะอาดและการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.40	0.66	มาก	-	-
รวม	4.49	0.63	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ระดับความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับผลผลิตของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.40- 4.58 รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 1 การศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมาคือ ข้อที่ 2 การมีนิสัยรักการอ่าน ($\bar{X} = 4.50$) สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อที่ 4 การมีนิสัยรักความสะอาดและการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.40$) ปรากฏว่าทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดเกี่ยวกับทักษะการใช้
แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของครู

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์ผ่าน	ผลการประเมิน
	μ	σ			
ทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ของครูเกี่ยวกับ					
1. ทักษะการสอนโดยใช้ห้องสมุด	4.62	0.77	มากที่สุด	-	-
2. ทักษะการสอนโดยใช้สื่อ/นวัตกรรม	4.61	0.52	มากที่สุด	-	-
3. ทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งในและนอกห้องเรียน	4.54	0.51	มากที่สุด	-	-
รวม	4.59	0.60	มากที่สุด	μ≥3.50	ผ่าน

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับผลผลิตของโครงการพัฒนา
แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59$) และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.54- 4.62 รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 1 ครูมี
ทักษะการสอนโดยการใช้ห้องสมุด ($\mu = 4.62$) รองลงมาคือ ข้อ 2 ครูมีทักษะการสอนโดยใช้สื่อ/
นวัตกรรม ($\mu = 4.61$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 3 ทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่มี
อยู่ทั้งในและนอกห้องเรียน ($\mu = 4.54$) ซึ่งปรากฏว่าทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 ปีการศึกษา 2550

ชั้น	คิดเป็นร้อยละ	เกณฑ์การผ่าน	ผลการประเมิน
ประถมศึกษาปีที่ 2	77.18	-	-
ประถมศึกษาปีที่ 3	73.13	-	-
ประถมศึกษาปีที่ 4	76.35	-	-
ประถมศึกษาปีที่ 5	82.99	-	-
ประถมศึกษาปีที่ 6	79.33	-	-
รวม	77.80	≥ 70 % จาก 100 %	ผ่าน

ที่มา : งานทะเบียนและวัดผล/กลุ่มบริหารงานวิชาการ โรงเรียนบ้านแม่แป๊ะ 2550

จากตารางที่ 4.17 ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 77.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้น ปรากฏว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 73.13 – 82.99 ชั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือชั้น ป.5 (ร้อยละ 82.99) รองลงมาคือชั้น ป.6 (ร้อยละ 79.33) ส่วนชั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ชั้น ป.3 (ร้อยละ 73.13) ทุกชั้นมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดความพึงพอใจของนักเรียน

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์ผ่าน	ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.			
ความพึงพอใจของนักเรียน เกี่ยวกับ					
1. การได้ร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.37	0.66	มาก	-	-
2. ความสะอาด สวยงาม และร่มรื่นของแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.39	0.64	มาก	-	-
3. การใช้ห้องสมุด	4.61	0.57	มากที่สุด	-	-
4. การใช้ห้องละหมาด	4.44	0.69	มาก	-	-
5. การใช้ห้องวิทยาศาสตร์	4.33	0.62	มาก	-	-
6. การใช้สื่อการสอนที่นักเรียนจัดทำขึ้นเอง	4.63	0.55	มากที่สุด	-	-
7. การใช้มุมหนังสือ มุมสื่อ และป้ายนิเทศในห้องเรียน	4.38	0.63	มาก	-	-
8. การใช้อุทยานการศึกษา เช่น สวนสมุนไพร สวนพฤกษศาสตร์ สวนหย่อม ลานกีฬา	4.42	0.60	มาก	-	-
รวม	4.45	0.62	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ระดับความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับความพึงพอใจ ที่มีต่อโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.33 - 4.63 รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 6 การใช้สื่อประกอบการสอนที่นักเรียนจัดทำขึ้นเอง ($\bar{X}=4.63$) รองลงมาคือ ข้อที่ 3 การใช้ห้องสมุด ($\bar{X}=4.61$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อที่ 5 การใช้ห้องวิทยาศาสตร์ ($\bar{X}=4.33$) ปรากฏว่าทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดความพึงพอใจของครู

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์ผ่าน	ผลการประเมิน
	μ	σ			
ความพึงพอใจของครู เกี่ยวกับ					
1. แหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนได้พัฒนาขึ้น	4.54	0.52	มากที่สุด	-	-
2. การได้มีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.38	0.72	มาก	-	-
3. ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่สูงขึ้น เนื่องจากการใช้แหล่งเรียนรู้	4.15	0.69	มาก	-	-
4. การให้บริการแหล่งเรียนรู้ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	4.61	0.52	มากที่สุด	-	-
5. ความสะอาด สวยงามและเป็นสัดส่วนของแหล่งเรียนรู้	4.77	0.66	มากที่สุด	-	-
6. สื่อ/เทคโนโลยี ที่ให้บริการในแหล่งเรียนรู้	4.38	0.77	มาก	-	-
7. การเข้าใช้บริการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน	4.42	0.51	มาก	-	-
8. การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.60	0.51	มากที่สุด	-	-
9. การให้ความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้กับเพื่อนครูด้วยกัน	4.53	0.52	มากที่สุด	-	-
10. การให้ความร่วมมือในการพัฒนาทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้	4.60	0.44	มากที่สุด	-	-
รวม	4.50	0.59	มากที่สุด	μ≥3.50	ผ่าน

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.50$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.15 - 4.77 รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 5 ความสะอาด สวยงามและเป็นสัดส่วนของแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 4.77$) รองลงมาคือข้อ 4 การให้บริการแหล่งเรียนรู้ของผู้รับผิดชอบ ($\mu = 4.61$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อที่ 3 ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่สูงขึ้น เนื่องจากการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\mu = 4.15$) ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดความพึงพอใจ
ของผู้ปกครองนักเรียน

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์ผ่าน	ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.			
ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับ					
1. แหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียนมีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	4.52	0.55	มากที่สุด	-	-
2. แหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียนมีความสะอาดสวยงาม และเป็นสัดส่วน	4.66	0.58	มากที่สุด	-	-
3. โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และน่าสนใจ	4.49	0.60	มาก	-	-
4. ผลการเรียนรู้ของเด็กที่สูงขึ้น เนื่องจากการใช้แหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียน	4.40	0.59	มาก	-	-
5. โรงเรียนได้พัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.56	0.57	มากที่สุด	-	-
6. การมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรให้แก่โรงเรียน เพื่อใช้พัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.55	0.58	มากที่สุด	-	-
7. การได้มีส่วนร่วมจัดทำแหล่งเรียนรู้ ร่วมกับครูและนักเรียน	4.44	0.66	มาก	-	-
8. การได้เข้ามาใช้บริการแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.57	0.53	มากที่สุด	-	-
รวม	4.52	0.58	มากที่สุด	$\bar{x} \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.40 - 4.66 รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 2 แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีความสะอาดสวยงามและเป็นสัดส่วน ($\bar{X} = 4.66$) รองลงมาคือข้อ 8 การเข้ามาใช้บริการแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อที่ 4 ผลการเรียนรู้ของเด็กที่สูงขึ้น เนื่องจากการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.40$) ซึ่งปรากฏว่าทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 4.21 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบะ ดังนี้

ตัวชี้วัด	ผลการวัด	ความหมาย	เกณฑ์	ผลการประเมิน
ผลผลิต				
1. ปริมาณของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา	= 98.00 %		$\geq 80 \%$	ผ่าน
2. ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง คุณภาพของผู้เรียน	$\bar{X}=4.49$	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน
3. ทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ของครู	$\mu=4.59$	มากที่สุด	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
4. ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน	= 77.80 %		$\geq 70 \%$	ผ่าน
5. ความพึงพอใจของ				
5.1 นักเรียน	$\bar{X}=4.45$	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน
5.2 ครู	$\mu=4.50$	มากที่สุด	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
5.3 ผู้ปกครองนักเรียน	$\bar{X}=4.52$	มากที่สุด	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผลสรุปการประเมิน ผลผลิตของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แบะ ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกตัวชี้วัด เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ผลการประเมินแต่ละข้อ มีดังนี้ ข้อ 1 แหล่งเรียนรู้ได้รับการพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 98 ข้อ 2 ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) ข้อ 3 ครูมีทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59$) ข้อ 4 ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 77.80 ข้อ 5.1 ความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) ข้อ 5.2 ความพึงพอใจของครู อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.50$) และข้อ 5.3 ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$)

สรุปผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวมทั้งโครงการ แสดงดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 สรุปผลการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน
โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ โดยภาพรวมทั้งโครงการ ดังนี้

ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	ผลการวัด	ความหมาย	เกณฑ์	ผลการประเมิน
บริบท				
1. ความต้องการจำเป็นของโครงการ	$\bar{X}=4.30$	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน
2. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์	$\mu =4.31$	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
3. ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์	$\mu =4.34$	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
ปัจจัยนำเข้า				
4. ความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ	$\mu =4.41$	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
5. ความพร้อมของอาคารสถานที่จัดกิจกรรม	$\mu =4.39$	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
6. ความเพียงพอของงบประมาณ	= 100 %		$\geq 90 \%$	ผ่าน
7. ความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินงาน	$\mu =4.16$	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
กระบวนการ				
8. การมีส่วนร่วมของนักเรียน เกี่ยวกับ การวางแผนดำเนินงาน การพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ และการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	$\bar{X}=4.22$	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน
9. การมีส่วนร่วมของครู เกี่ยวกับ การวางแผน ดำเนินงาน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	$\mu=4.10$	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
10. การนิเทศ ติดตามโครงการ	$\mu=4.15$	มาก	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
ผลผลิต				
11. ปริมาณของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา	= 98 %		$\geq 80 \%$	ผ่าน
12. ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง คุณภาพของผู้เรียน	$\bar{X}=4.49$	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน
13. ทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ของครู	$\mu=4.59$	มากที่สุด	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
14. ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน	=77.80 %		$\geq 70 \%$	ผ่าน

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	ผลการวัด	ความหมาย	เกณฑ์	ผลการประเมิน
15. ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่				
15.1 นักเรียน	$\bar{X}=4.45$	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน
15.2 ครู	$\mu=4.50$	มากที่สุด	$\mu \geq 3.50$	ผ่าน
15.3 ผู้ปกครองนักเรียน	$\bar{X}=4.52$	มากที่สุด	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ระดับความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ ทั้งโครงการโดยภาพรวม ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกประเด็นและทุกตัวชี้วัด เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ามีผลการประเมินเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประเด็นผลผลิต ประเด็นบริบท ประเด็นปัจจัยนำเข้า และประเด็นกระบวนการ เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด (คิดเฉพาะตัวชี้วัดที่ได้ประเมินโดยใช้แบบสอบถาม) พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ของครู รองลงมาคือ ความพึงพอใจผู้ปกครองนักเรียน และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีส่วนร่วมของครู เกี่ยวกับการวางแผนดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่เปินในครั้งนี้ ผู้ประเมิน ได้ดำเนินการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินบริบทของโครงการ เกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ความสอดคล้องและความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ ประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการเกี่ยวกับความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ ความพร้อมของสถานที่ ความเพียงพอของงบประมาณ และความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินงาน ประเมินกระบวนการของโครงการ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการใช้แหล่งเรียนรู้ และการนิเทศ ติดตามโครงการ ประเมินผลผลิตของโครงการ เกี่ยวกับจำนวนแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาที่หลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของผู้เรียน ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 292 คน ประกอบด้วย

นักเรียน จำนวน 149 คน ครู จำนวน 15 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 128 คน (ผู้ปกครองมีจำนวนน้อยกว่านักเรียน เพราะผู้ปกครองบางคน มีนักเรียนในปกครองมากกว่า 1 คน)

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 245 คน ประกอบด้วย

นักเรียน จำนวน 118 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608) ซึ่งกำหนดขนาดของประชากร ระหว่าง 140-150 คน ให้มีกลุ่มตัวอย่าง ไม่ต่ำกว่า 103-108 คน ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 118 คน มากกว่าขั้นต่ำที่กำหนด และได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง โดยเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนครูศึกษาจากประชากร จำนวน 15 คน สำหรับผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 112 ได้มาโดยวิธีการเช่นเดียวกับนักเรียน สุ่มเจาะจงผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่แป๊ะในครั้งนี้ ได้ดำเนินการประเมินโดยนำรูปแบบ ซิปปี (CIPP Model) มาประยุกต์ใช้ เนื่องจากเป็นรูปแบบการประเมินที่ครอบคลุมการดำเนินงานโครงการทุกระยะ ใน 4 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นบริบท ประเด็นปัจจัยนำเข้า ประเด็นกระบวนการ และประเด็นผลผลิต

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 7 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 100 ข้อ เป็นแบบบันทึก แบบสำรวจ และแบบสรุป จำนวน 3 ฉบับ โดยนำแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า ทุกฉบับ ที่สร้างเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ 3 คน เกี่ยวกับประเมินโครงการ 1 คน ด้านภาษา 1 คน ตรวจสอบความตรง (IOC) ได้ค่าความตรงรายฉบับ ตั้งแต่ฉบับที่ 1–7 อยู่ระหว่าง 0.85- 0.97 และปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน ครู 30 คน ผู้ปกครอง 30 คน รวมทั้งสิ้น 90 คน วิเคราะห์หาความเที่ยง(α) ได้ค่าความเที่ยงรายฉบับ ตั้งแต่ฉบับที่ 1-7 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.74-0.94 ปรับปรุงเครื่องมืออีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมิน ได้ดำเนินการประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แก่กลุ่มตัวอย่าง ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมด้วยตนเอง โดยกำหนดเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนเริ่มดำเนินโครงการ 1–15 พฤษภาคม 2550

ระยะที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างดำเนินโครงการ 20-28 กันยายน 2550

ระยะที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลหลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการ 16-31 มีนาคม 2551

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น จำนวน 245 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ สามารถใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ประเมิน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows โดยนำสถิติที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการมาใช้ ดังนี้คือ สถิติที่ใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าความตรง (IOC) การหาค่าความเที่ยง (α) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (%) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$, μ) และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D., σ)

สรุปผลการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่เบี้ย สรุปผลโดยภาพรวมทั้งโครงการ พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ทุกประเด็นผ่านเกณฑ์การประเมิน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผลผลิต บริบท ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ ซึ่งได้สรุปผลการประเมินเป็นรายประเด็นและรายตัวชี้วัด ตามลำดับดังนี้

1. ผลการประเมินบริบท พบว่า โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโครงการ

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยภาพรวม ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ ความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ความพร้อมของสถานที่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน เงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนโครงการ มีเพียงพอคิดเป็นร้อยละ 100 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินงาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมิน

3. ผลการประเมินกระบวนการ พบว่า โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมิน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การมีส่วนร่วมของนักเรียนเกี่ยวกับการวางแผนดำเนินงาน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน การนิเทศ ติดตาม โครงการ และการมีส่วนร่วมของครู เกี่ยวกับการวางแผนดำเนินงาน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

4. ผลการประเมินผลผลิต พบว่า โดยภาพรวม ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ ปริมาณแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา

อย่างหลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 98 และผ่านเกณฑ์การประเมิน ตัวชี้วัดทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ตัวชี้วัดทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้ของครู ในการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 77.80 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และสำหรับตัวชี้วัดความพึงพอใจ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งมีผลการประเมินตัวชี้วัดย่อยสรุปได้ดังนี้

4.1 ความพึงพอใจของนักเรียน พบว่าโดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า การใช้สื่อประกอบการสอนที่นักเรียนจัดทำขึ้นเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือการใช้ห้องสมุด และการใช้ห้องวิทยาศาสตร์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.2 ความพึงพอใจของครู พบว่าโดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ความสะอาด สวยงาม เป็นสัดส่วนของแหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การบริการแหล่งเรียนรู้ของผู้รับผิดชอบ และผลการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นเนื่องจากการใช้แหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งปรากฏว่าทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.3 ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า โดยภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนสะอาดสวยงามเป็นสัดส่วนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การใช้บริการแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และผลการเรียนของเด็กที่สูงขึ้นเนื่องมาจากการใช้แหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน

การอภิปรายผล

จากผลการประเมินโครงการโดยสรุปทั้งโครงการ พบว่า ทุกตัวชี้วัดอยู่ในระดับมาก (เฉพาะตัวชี้วัดที่ประเมินตามมาตรฐานค่า 5 ระดับ) และผ่านเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับผลการประเมินโครงการของสุภัทฯ แสงจันทร์ (2550: 145) ได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนวัดโลกา สรุปทั้งโครงการ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก

ผลการประเมิน โดยสรุปทั้งโครงการที่มีผลเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และพยายามระดมทรัพยากรทั้งปวงที่มีร่วมดำเนินโครงการอย่างเต็มประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของผู้เรียน โครงการนี้จึงประสบ

ความสำเร็จอย่างมาก นอกจากนี้ ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ได้ใช้เทคนิคในการบริหารโครงการให้ประสบความสำเร็จของโรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ (2550: 46) ตามรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งมี 3 ขั้นตอนคือ การวางแผน การดำเนินการตามแผน และการประเมินผลและพัฒนา ผลการดำเนินงานตามรูปแบบดังกล่าว ทำให้โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนสำเร็จอย่างน่าพอใจ รายละเอียดการอภิปรายผลแต่ละประเด็นการประเมิน มีดังนี้

1. จากผลการประเมินบริบท โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีความสอดคล้องกับผลการประเมินโครงการของ สุวิทย์ ชี้อย่าง (2550: 156-160) ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ชลบุรี ซึ่งพบว่า ผลการประเมินด้านบริบท ตามความคิดเห็นของครูและนักเรียน อยู่ในระดับดี

ผลการประเมินบริบทของโครงการ ที่มีผลเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าการดำเนินงานตามโครงการครั้งนี้ โรงเรียนได้สำรวจข้อมูลความต้องการจำเป็นก่อนการจัดทำโครงการ แล้วกำหนดจุดประสงค์ของโครงการสอดคล้องเหมาะสม ตรงตามความต้องการของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง ประกอบกับผู้รับผิดชอบโครงการมีความรับผิดชอบสูง สามารถปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของทุกกิจกรรมตามกำหนด ดังนั้นความสอดคล้องและเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการนี้ จึงอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการประเมินปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวม พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีความสอดคล้องกับการประเมินโครงการของ สุวิทย์ ชี้อย่าง (2550: 156-160) ที่ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยชลบุรี พบว่า ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า ตามความคิดเห็นของครูและนักเรียน อยู่ในระดับดี ทำนองเดียวกันกับผลการประเมินโครงการของสุกัญญา แสงจันทร์ (2550: 145) ได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนวัดโลกา สงขลา พบว่า ความพร้อมด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน อย่างไรก็ตามไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสามารถ รอดสำราญ (2546: 88) ได้วิจัยเรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เพชรบุรี พบว่า ปัญหาด้านบุคลากรและการจัดการ อยู่ในระดับปานกลางและน้อย ส่วนปัญหาด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะโรงเรียนมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่จัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณที่เพียงพอ ส่วนนักเรียน ครู และผู้รับผิดชอบโครงการมีความรับผิดชอบปฏิบัติงานจนสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกกิจกรรม จึงแสดงให้เห็นว่า แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะได้รับการพัฒนาตามลำดับเป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน (2547: คำนำ) ที่กล่าวไว้ว่า การปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสถานศึกษาควรจัดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แหล่งเรียนรู้จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่ช่วยในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ เกิดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการหรือกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เกิดผล ซึ่งต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร จากการดำเนินงานของครู นักเรียน และความจากร่วมมือของทุกฝ่าย ด้วยเหตุนี้ ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน จึงผ่านเกณฑ์การประเมินทุกตัวชี้วัด

3. จากผลการประเมินกระบวนการ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการประเมิน ของ สุภัท แสงจันทร์ (2550: 145-146) ได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนวัดโลกา ผลการประเมินพบว่า การวางแผน การดำเนินการ การติดตามประเมินผล และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ อย่างไรก็ตามผลการประเมินครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิริรุพา ศกุนตะเสฐียร (2545: 93-95) ได้วิจัยเรื่องการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครปฐม พบว่า การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ด้านการวางแผนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด ด้านการดำเนินการอยู่ในระดับปรับปรุง และด้านการตรวจสอบผลมีการปฏิบัติรองลงมาตามลำดับ

ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ ที่เป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้วางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย แล้วจึงดำเนินกิจกรรมของโครงการให้สอดคล้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้ปฏิบัติมีความตระหนักเอาใจใส่ร่วมมือกันปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างดียิ่ง ส่งผลให้งานดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์ทุกขั้นตอน ซึ่งโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวคิดของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542: 9-10) ที่เสนอแนะไว้ว่า โรงเรียนต้องจัดแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) แหล่งเรียนรู้ในอาคาร เพราะการเรียนการสอนในโรงเรียน นักเรียนจะใช้เวลากว่าร้อยละ 90 อยู่ในอาคารเรียน โรงเรียนควรจัดแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนหรือในอาคารเรียนให้มาก โดยใช้สื่อและเทคนิควิธีการ การจัดกิจกรรม การศึกษาทดลอง มีมุมศึกษาค้นคว้า จัดป้ายความรู้ ห้องสมุด จัดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์ 2) แหล่งเรียนรู้นอกอาคาร โดยเฉพาะในบริเวณโรงเรียน จะมีแหล่งเรียนรู้อยู่มากมายเช่น สวนสมุนไพร สวนวิทยาศาสตร์ สวนหย่อม อื่นๆ อีกมากมาย ล้วนเป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งสิ้น สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 36) ซึ่งกล่าวว่า วงจร PDCA เป็นกระบวนการทำงานที่มีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพการทำงานของตนเองอย่างเป็นระบบ และมีการควบคุมคุณภาพของงานทุกขั้นตอนต่อเนื่องกันไปเหมือนวงล้อ ซึ่งจะทำ

ให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพ จะเห็นว่า การดำเนินการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จด้วยดีนั้น นอกจากจะมีการกำหนดแนวทาง และได้มีการวางแผนไว้ชัดเจนแล้ว โรงเรียนได้ยังวิเคราะห์ปัญหา เพื่อหาแนวทางแก้ไขและการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลการดำเนินการพัฒนาให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ เป็นการกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานตั้งใจทำงานให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ส่งผลให้การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เกิดผลดีทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. จากผลการประเมินด้านผลผลิต โดยภาพรวม พบว่า ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนได้รับการพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 98 จากแหล่งเรียนรู้ทั้งหมดตามแผนที่กำหนดไว้ ผลการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 77.80 ส่วนความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจของครู อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด ในการอภิปรายผลเป็นรายตัวชี้วัดและรายตัวชี้วัดย่อย มีรายละเอียดตั้งแต่ข้อที่ 4.1-4.4 ดังนี้

4.1 ผลการประเมินด้านผลผลิต ตัวชี้วัดปริมาณของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาอย่างหลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน คิดเป็นร้อยละ 98 ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับกิจกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่เปิน (2550: 52) ซึ่งมีกิจกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 6 กิจกรรม ได้แก่ 1) พัฒนาห้องสมุดโรงเรียน 2) พัฒนาสื่อ/นวัตกรรมและเทคโนโลยี เช่น หนังสือเล่มเล็ก หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สื่อวีซีดีและสื่อมัลติมีเดีย (CAI) 3) พัฒนาแหล่งบริการสารสนเทศ 4) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน เช่น มุมหนังสือ มุมสื่อ และป้ายนิเทศ 5) พัฒนาห้องพิเศษ เช่น ห้องจริยะ (ห้องละหมาด) ห้องสหกรณ์ ห้องวิทยาศาสตร์ และโรงอาหาร 6) พัฒนาอุทยานการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ เช่น สวนพฤกษศาสตร์ สวนสมุนไพร สวนหย่อมและลานกีฬาเพื่อสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของผู้ประเมิน (2550: 28) ได้สรุปว่า การจัดการด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน นอกจากจะเกิดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดี ยังเป็นการช่วยสร้างบรรยากาศให้น่าอยู่ ดูร่มรื่น สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สงบ มีผลต่อสุขภาพอนามัย ทั้งทางกายและทางจิตใจ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัดปริมาณของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ที่มีผลเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่าในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนได้รับงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยงบประมาณส่วนใหญ่ได้รับมาจากการสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนจึงสามารถพัฒนาแหล่งเรียนรู้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

คิดเป็นร้อยละ 98 แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่พัฒนาขึ้น จึงตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียนอย่างแท้จริง

4.2 ผลการประเมินด้านผลผลิต ตัวชี้วัดทักษะในการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน พบว่า อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของ สุภัท แสงจันทร์ (2550: 145-146) ได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนวัดโลกา พบว่า นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 83.46 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนด้านพฤติกรรมการสอนโดยส่งเสริมให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับดี ร้อยละ 89.28 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คาจิณี; และคนอื่นๆ (Kageni; et. al. 2002: Abstract) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินทัศนคติของนักเรียนที่มีผลต่อการใช้เว็บเป็นแหล่งเรียนรู้ พบว่า การใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติ ทดลอง สัมผัสของจริง มีความสุข สนุกสนาน เกิดประสบการณ์ตรง สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเป็นการสร้างค่านิยม ให้เกิดความรักและรู้จักอนุรักษ์แหล่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ (2551: 143) ซึ่งระบุว่า เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้ในการสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของตน

ผลการประเมินด้านผลผลิต ตัวชี้วัดทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน มีผลเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ ตลอดถึงการรักษาความสะอาดและการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ ส่งผลให้การประเมินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย และเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาของกรมสามัญศึกษา (2542: 7) กล่าวว่า การพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้มีความรู้ ความสามารถ มีพื้นฐานการปรับตัวได้ทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง มีทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมาะสม มีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ อย่างหลากหลายต่อเนื่องและทันสมัย ดังนั้น โรงเรียนจึงได้ดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม ให้มีแหล่งการเรียนรู้ อย่างเพียงพอและมีคุณภาพ ส่งผลให้นักเรียน ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ มีทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.3 ผลการประเมินด้านผลผลิต ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 77.80 ผ่านเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับผลการประเมินของ สุภัท แสงจันทร์ (2550: 145-146) ได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดกระบวนการ

เรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนวัดโลกา จังหวัดสงขลา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยเฉลี่ยร้อยละ 70.72 เกินเป้าที่โรงเรียนกำหนด และผลการทดสอบระดับชาติ (NT) ชั้น ป.3 และ ป.6 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับเฉลี่ยของเขตพื้นที่สงขลาเขต 1 ทุกกลุ่มสาระ

ผลการประเมินด้านผลผลิต ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลเป็นเช่นนี้น่าจะเป็น เพราะโรงเรียนได้จัดกิจกรรมการสอนเสริม เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศทางด้านวิชาการแก่นักเรียน ที่เรียนเก่งและสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่เรียนอ่อน ในภาคเรียนที่ 2 ของทุกปีการศึกษา จึงทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาทางการเรียนที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนบ้านแหมะเบ๊ะ ในปีการศึกษา 2549 และปี 2550 ซึ่งพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมทุกชั้นในปีการศึกษา 2549 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 70.83 ส่วนในปีการศึกษา 2550 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 76.84 เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 6.01 (โรงเรียนบ้านแหมะเบ๊ะ, 2550: 148) และยังสอดคล้องกับเป้าหมายด้านคุณภาพ ของโครงการพัฒนา แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแหมะเบ๊ะ (2550: 144) ข้อที่ 2 ที่ได้กำหนดว่า ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น

4.4 ผลการประเมินด้านผลผลิต ตัวชี้วัดความพึงพอใจ ในภาพรวม พบว่า อยู่ใน ระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมิน รายละเอียดการอภิปรายผลรายตัวชี้วัดย่อย คือ ความพึงพอใจ ของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ตั้งแต่ข้อที่ 4.4.1 - 4.4.3 มีดังนี้

4.4.1 ความพึงพอใจของนักเรียน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากผ่านเกณฑ์ การประเมิน ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ด้านคุณภาพ ข้อที่ 3 ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อ เสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแหมะเบ๊ะ (2550: 143) ที่ได้กำหนดว่า เพื่อให้ให้นักเรียน ครู และ ผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจ สอดคล้องกับการประเมินของ สุวิทย์ ช้อยตรง (2550: 156-160) ได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนโรงเรียนจุฬาภรณราช- วิทยาลัย ชลบุรี พบว่า นักเรียน มีความพึงพอใจต่อแหล่งเรียนรู้ โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในอันดับสูงสุด คือ หนังสือและสื่อโสตทัศนูปกรณ์มีจำนวนเพียงพอ และตอบสนองต่อความต้องการ นักเรียนชอบอ่านหนังสือหรือใช้สื่อต่าง ๆ ในแหล่งเรียนรู้

ผลการประเมินด้านผลผลิต ตัวชี้วัดความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีผลเป็นเช่นนี้ น่าจะ เป็นเพราะว่า การดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ครั้งนี้ ได้จัดกิจกรรมการพัฒนาที่หลากหลาย จึงส่งผลให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ได้ปฏิบัติ ทดลอง สัมผัสของจริง มีความสุข สนุกสนาน เกิดประสบการณ์ตรง สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเป็นการสร้างค่านิยมให้นักเรียนเกิดความรักและรู้จักอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ นักเรียน ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนบ้านแหมะเบ๊ะ จึงมี ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

4.4.2 ความพึงพอใจของครู โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่มะ (2550: 143) ข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีความหลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง สอดคล้องกับผลการประเมินของ สุวิทย์ ชี้อตอง (2550: 156-160) ซึ่งได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ชลบุรี พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่พัฒนาขึ้น หลังสิ้นสุดโครงการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ สูงกว่าระหว่างการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด อย่างไรก็ตามการประเมินโครงการครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับผลการประเมินของสุภัท แสงจันทร์ (2550: 146) ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวัดโลกา พบว่า โดยภาพรวมความพึงพอใจของครูมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความสามารถในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน

ผลการประเมินด้านผลผลิต ตัวชี้วัดความพึงพอใจของครู ที่มีผลเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า การดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนได้ดำเนินการศึกษาปัญหาความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดำเนินการประชุมชี้แจงเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงานและกำหนดกิจกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณอย่างเพียงพอคิดเป็นร้อยละ 100 จึงส่งผลให้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนามีความหลากหลายตรงตามความต้องการของครู ในระดับมากที่สุด

4.4.3 ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ด้านคุณภาพ ข้อที่ 3 ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่มะ (2550: 143) ที่ได้กำหนดว่า เพื่อให้ นักเรียน ครูและผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจ สอดคล้องกับข้อสรุปของผู้ประเมิน (2550: 61) ได้สรุปว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่ให้บริการทางการศึกษา ที่จำเป็นจะต้องบริหารจัดการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง รวมถึงผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นหลัก เพื่อให้ภารกิจของหน่วยงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการประเมินด้านผลผลิต ตัวชี้วัดความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีผลเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ก่อนดำเนินโครงการผู้รับผิดชอบได้สอบถามความคิดเห็นจากผู้ปกครองและครู เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า มีความต้องการจำเป็น อยู่ในระดับมาก ดังนั้นโรงเรียนจึงได้ดำเนินการบริหารจัดการศึกษาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้ตรงตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง รวมถึงผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา

โดยคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นหลัก ให้มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ ผู้รับผิดชอบโครงการ ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของโครงการอย่างสม่ำเสมอ จึงส่งผลให้ การประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

จากผลการประเมิน ที่พบว่า โครงการผ่านเกณฑ์การประเมินทุกประเด็นและทุกตัวชี้วัด โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ ควรดำเนินโครงการนี้ต่อไป และเพื่อให้การดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรนำผลจากการประเมินบางประเด็นและบางตัวชี้วัด ไปปรับปรุงและพัฒนาต่อไป ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม จะเป็นเข็มทิศชี้้นำการปฏิบัติให้ไปสู่ความสำเร็จได้ดี จึงควรกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาให้มากขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้มีความหลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ครูและผู้ปกครองนักเรียน และควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภายในโรงเรียนให้มากขึ้น เพื่อสร้างความสำนึกรักในการร่วมมือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เป็นการตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครองอย่างแท้จริง

2. ปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินงาน เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการขับเคลื่อนโครงการให้ไปสู่ ความสำเร็จ ควรสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและเทคโนโลยี ที่ต้องใช้ในการดำเนินโครงการ ให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรม และควรพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบให้พร้อมก่อนที่จะปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และควรร่วมกันจัดเตรียมสถานที่ภายในอาคารให้พร้อมและเพียงพอ เพื่อให้การจัดกิจกรรม การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเกิดประสิทธิผลสูงสุด

3. การปฏิบัติงานตามกิจกรรมของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีหลายกิจกรรมที่ต้องอาศัยผู้ปฏิบัติที่มีความรู้และทักษะเฉพาะด้าน เช่น การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ จึงควรให้ผู้รับผิดชอบโครงการและครูที่มีความรู้ความสามารถปรับปรุงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ และส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และควรสนับสนุนให้ครู นักเรียน มีโอกาสใช้สื่อและนวัตกรรมต่าง ๆ ในห้องพิเศษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และควรสนับสนุนให้มีการประสานการปฏิบัติงานระหว่างผู้รับผิดชอบโครงการ ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อย่างเหมาะสม

และสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดำเนินไปได้อย่างคล่องตัวไม่ติดขัด บรรลุผลตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผลผลิตของโครงการ คือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ จากผลการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านผลผลิต พบว่า ความพึงพอใจของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรดำเนินการเร่งรัดให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและเกิดประสิทธิภาพ เพื่อส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น เป็นการสร้างความพึงพอใจแก่นักเรียน ครู ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง และควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียน ได้เรียนรู้โดยใช้ห้องวิทยาศาสตร์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามศักยภาพ ด้วยสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ ในการสร้างความพึงพอใจแก่นักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการประเมินหรือวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรประเมินโครงการลักษณะนี้ในทุก ๆ 3-5 ปี เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สอดคล้องตามความต้องการของผู้ใช้ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา สภาพของสังคม และภาวะเศรษฐกิจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. ควรประเมินโครงการอื่น ที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้วย เพื่อใช้เป็นสารสนเทศ ในการพัฒนาโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. ควรศึกษาผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับอื่น ๆ ด้วย เช่น โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับก่อนประถม โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับมัธยม เพื่อให้สามารถนำผลการศึกษาไปปรับใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

4. ควรศึกษาพฤติกรรมในการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ครู และชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปใช้เป็นสารสนเทศ ปรับปรุงแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อในโรงเรียนให้เหมาะสม สอดคล้องตามความต้องการของผู้ใช้ต่อไป

5. ควรมีการประเมินโครงการเชิงสาเหตุ เพื่อให้ทราบสาเหตุหรือปัจจัยใด ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือผลของโครงการ ซึ่งจะช่วยให้เห็นแนวทางในการนำมาปรับปรุงพัฒนาโครงการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2543). คู่มือการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). วารสารวิชาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนการพิมพ์.
- _____. (2545). คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). แนวดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2544). การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อจัดกระบวนการ
เรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). สถานที่สำคัญทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- _____. (2544). การพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อจัด
กระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กฤษฎา ศรีเกียรติ. (2545). ความคิดเห็นของครูและนักเรียนต่อการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา).
มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กิ่งแก้ว อาริรักษ์; และคนอื่น ๆ. (2548). การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหลากหลาย. กรุงเทพฯ:
อัลฟามีเลิร์นนิ่ง.
- จิตตินันท์ เฉชะคุปต์. (2543). จิตวิทยาการบริหารอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- เฉลิม พรกระแสน. (2544). ปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ. กรุงเทพฯ: แคนดิดมีเดีย.
- ชาญชัย อินทรประวัตติ. (2523). วิธีสอนทั่วไปและการสอนแบบจุลภาค. สงขลา: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒสงขลา.
- คำริ บุญชู. (2548). การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา. วารสารวิชาการ.
8(1): 27-31.

- ชนาวรรณ แสงไวศยสุข. (2551). การศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ของครู โรงเรียนวัดไร่จิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครปฐม เขต 2. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชานินทร์ ปัญญาวัฒนากุล. (2544). การศึกษาการใช้ประโยชน์จากแหล่งประสบการณ์การเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ว่าด้วยสิ่งมีชีวิตกับการดำรงชีวิตที่แตกต่างกัน: กรณีศึกษาโรงเรียน อัสสัมชัญ แผนกประถม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ. (2544). แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสร้างเพื่อเด็กมิได้สร้างเพื่อใคร. วารสารวิชาการ. 4(12): 26 – 37.
- บุญช่วย จินดาประพันธ์. (2536). การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ การศาสนา.
- ประจักษ์ บุญอารีย์. (2545, เมษายน). การใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการศึกษา. วารสาร คุรุทัศน์. 16(1): 46-47.
- ประดิษฐ์ เหล่าเนตร์. (2549). การจัดกระบวนการเรียนรู้ บูรณาการแบบองค์รวม. กรุงเทพฯ: เป็นภาษาและศิลปะ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีด.
- พิสนุ พองศรี. (2550). เทคนิควิธีประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: พรอพเพอร์ตี้พริ้นท์.
- มณีวรรณ ต้นไทร. (2533). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต.
- มยุรี อนุชานราชชน. (2546). การบริหารโครงการ. เชียงใหม่: ภาควิชารัฐศาสตร์คณะสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เขาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2546). การประเมินโครงการแนวคิดและปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา สายคณิต. (2550). การบริหารโครงการ : แนวทางสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

- โรงเรียนบ้านแม่มะ. (2550). สมุดบันทึกการตรวจเยี่ยมโรงเรียนบ้านแม่มะ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2549). แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาโรงเรียนบ้านแม่มะ 2549. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2550). แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาโรงเรียนบ้านแม่มะ 2550. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์; และดารณี คำจันง. (2545). แหล่งการเรียนรู้: เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้
และหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: เมธีพิปส์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). ทฤษฎีการประเมิน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอรัลด์
พับลิเคชั่น.
- ศิริวัฒน์ วรรณม. (2540). ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ผลการประเมินในการตัดสินใจของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
สาขาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ส.วาสนา ประวาลพุกภัย. (2544). หลักการและเทคนิควิธีการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ:
เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. (2542). เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการการประเมินผล
โครงการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- สมกิต พรหมจ้อย. (2542). เทคนิคการประเมินโครงการ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมจิตต์ เหลืองสุวรรณ. (2537). การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนและเวชภัณฑ์ประจำ
หมู่บ้าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมลักษณ์ ภาพันธ์. (2547). การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่ง
ปัญญา. วารสารวิทยาสาร. (ม.ป.ท.)
- สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง. (2542). การบริหารบุคลากรและการพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2535). วิธีการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัยทางการศึกษา.
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2544). วิธีวิทยาการประเมิน : ศาสตร์แห่งคุณค่า. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สามารถ รอดสำราญ. (2546). การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน.
กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พรินทวานกราฟฟิค.
- _____. (2545). แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). ปัญหาปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- _____. (2545). ชุดฝึกอบรมผู้นำชุมชน ประมวลสาระ. กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำลี เก่งทอง. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็น
บุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขต
การศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ราชบุรี: สถาบันราชภัฏ
หมู่บ้านจอมบึง.
- สิริยุพา ศกุนตะเสฐียร. (2545). การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ.2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2547). การประเมินโครงการ : หลักการและการประยุกต์. กรุงเทพฯ:
เฟื่องฟ้า.
- สุพักตร์ พิบูลย์ และกานดา นาเคเวช. (2545). การประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินงาน
โครงการในคณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชา การประเมินและการจัดการ
โครงการประเมิน. ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและการจัดโครงการประเมิน
หน่วยที่ 6-10. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภัฒ แสงจันทร์. (2550). การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
การจัดกระบวนการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนวัดโลกา สงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2544). การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: คลังวิทยา.

สุราง ธรรมโวหาร. (2547). เทคโนโลยีสารสนเทศกับการประยุกต์ใช้ในการศึกษาตามมาตรฐาน.
วารสารครูจันทรสาร. (ม.ป.ท.).

สุวิทย์ ชี้อย่าง. (2550). การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่รู้
ใฝ่เรียน โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยชลบุรี ปีการศึกษา 2549. ชลบุรี. ถ่ายเอกสาร.

สุวิมล ว่องวานิช. (2538). ความรู้ชายแดนด้านการประเมินผลการศึกษา. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย.
7(2): 52-67.

_____. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส.

หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 5, กรมสามัญศึกษา. (2542). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน.
ราชบุรี: หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 5.

หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 6, กรมสามัญศึกษา. (2543). รายงานการวิจัยสภาพการจัดแหล่ง
การเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6.
หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 6.

หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมสามัญศึกษา. (2544). การพัฒนาและการใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน
และท้องถิ่นเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

อมรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2545). สภาพแวดล้อมการเรียนรู้. วารสารสารานุกรมศึกษาศาสตร์.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อารี เพชรผด. (2530). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยาคณะสังคมศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2538). การบริหารทักษะและผลการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.

Ferguson, Harl R. (1998). *The High School Curriculum*. New York: The Ronald Press.

Gehlken, V.S. (1998). *The role of the high school library media program in three nationally
recognized South Carolina Blue Ribbon secondary schools (Doctoral dissertation,
University of South Carolina, 1994)*. Dissertation Abstracts International.

John, E.& V. Kwan. (1999). "Enhancing Collaborative Learning in Primary Education Through
the Australian Schools Web Challenge". Downloaded from:
johnne@accessonline.com.au by on December 4, 2007.

- Kageni, N., R. Smith and C. Isbell. (2002). "*Assessing Students Attitudes Towards Web-Based Learning Resources*". Downloaded from: <http://www.utmb.edu/meo/> by on December 4, 2007.
- Kotler, Philip. (2003). *Marketing Management*. New Jersey: Prentice Hall.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3): 608.
- Lawey, Ragina F. (2003). *Audio Visual Method in Teaching*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Louise, F.L. & C. Charles. (1998). *Student Information Resource Utilization in Problem-Based Learning*. Downloaded from: <http://www.utmb.edu/meo/> by on December 4, 2007.
- Luthans, F. (1995). *Organizational Behavior*. (4th ed). New York: McGraw - Hill.
- Millett, J.D. (1954). *Management in Public Service*. New York: McGraw - Hill.
- Robinson, Michal. (2002). *Link Distance Education to Sustainable Community Development*. Canada: Memorial University of Newfoundland.
- Shaver, Jame.P. (1999). *Handbook of Research on Social Studies Teaching and Learning, A Project of the National Council for the Social Studies*. New York: Macmilland.
- Stufflebeam, D.L. (2004). The 21st century CIPP Model. In Alkin, M.C. (Ed.), *Evaluation roots: Tracing theorists' views and influences*. London: SAGE.
- Weihrich Heinz and Harold Koontz. (1993). *Management: a global perspective*. New York: McGraw-Hill.

ภาคผนวก

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่มะ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

.....

- ภาคผนวก ก โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน
 คำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบ โครงสร้างและเครื่องมือ
- ภาคผนวก ค รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ
- ภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบหาค่าความตรง (IOC) ของแบบสอบถาม
- ภาคผนวก จ ผลการตรวจสอบหาค่าความเที่ยง (Alpha Coefficient) ของแบบสอบถาม
- ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำนวน 7 ฉบับ
- ภาคผนวก ช แบบบันทึกการใช้งบประมาณ แบบสำรวจแหล่งเรียนรู้ และแบบสรุปผลสัมฤทธิ์
- ภาคผนวก ซ การเผยแพร่ผลงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนบ้านแม่มะ
- ภาคผนวก ฌ ภาพประกอบผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- ภาคผนวก ฎ ประวัติผู้ประเมินโครงการ

ภาคผนวก ก

โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน
และคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

โครงการ : พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน
 แผนงาน : การบริหารวิชาการ โรงเรียนบ้านแหมะแบ๊ะ
 ผู้รับผิดชอบ : ผู้บริหารโรงเรียนบ้านแหมะแบ๊ะ
 ระยะเวลาดำเนินงาน : 1 พฤษภาคม 2550 - 31 มีนาคม 2551

หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 25 กำหนดว่า รัฐต้องส่งเสริมให้มีการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดในมาตรฐานที่ 6 ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีทักษะ ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สนใจแสวงหา ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ได้ทั้งในและนอก สถานศึกษา สำหรับในด้านการบริหารและการจัดการศึกษา กำหนดในมาตรฐานที่ 16 ตัวบ่งชี้ที่ 5 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา

จากการพัฒนาคุณภาพของแหล่งเรียนรู้ ในปีการศึกษา 2549 ปรากฏว่า มีผลการพัฒนา อยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม สร้างความพึงพอใจแก่นักเรียน ครู ผู้ปกครองและเป็นที่ประจักษ์แก่ สาธารณชนทั่วไปที่มาเยี่ยมโรงเรียนว่า เป็นโรงเรียนที่สะอาด ร่มรื่น มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (ที่มา: สมุดบันทึกการตรวจเยี่ยมโรงเรียนบ้านแหมะแบ๊ะ) จากการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ที่ได้ทำต่อเนื่องถึงปีปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2550) ได้มีการปรับปรุง และพัฒนากิจกรรมของโครงการให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนมากขึ้น เป็น โครงการที่มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างยิ่ง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว โรงเรียน จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้าง คุณภาพผู้เรียน โดยกำหนดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังนี้ พัฒนาห้องสมุด พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี พัฒนาลานกิจกรรมนันทนาการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน พัฒนาห้อง พิเศษและโรงอาหาร พัฒนาอุทยานการศึกษา และลานกีฬา และได้กำหนดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ การส่งเสริมการอ่านและการศึกษาค้นคว้า ส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งบริการ สารสนเทศ ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ภายในห้องเรียน ส่งเสริมการใช้ห้องพิเศษ ส่งเสริมการใช้ อุทยานการศึกษา การรักษาความสะอาดและอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

วัตถุประสงค์

ด้านปริมาณ

เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ให้มีความหลากหลาย ตามความต้องการ
ของนักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียน

ด้านคุณภาพ

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้ในการสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของตน
2. เพื่อให้ครูมีทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
3. เพื่อให้ให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจ

เป้าหมาย

ด้านปริมาณ

1. จัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 6 กิจกรรม ในปีการศึกษา 2550 ได้แก่
 - 1.1 พัฒนาห้องสมุด จำนวน 1 ห้อง พื้นที่ 60 ตารางเมตร
 - 1.2 พัฒนามุมหนังสือ มุมสื่อ และป้ายนิเทศในห้องเรียน จำนวน 8 ห้อง
 - 1.3 พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ได้แก่ หนังสือเล่มเล็กของนักเรียน ไม่น้อยกว่า 120 เล่ม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์และสื่อมัลติมีเดียของครู ไม่น้อยกว่า 30 เรื่อง
 - 1.4 พัฒนาสำนักงานบริการสารสนเทศ จำนวน 1 แห่ง
 - 1.5 พัฒนาห้องพิเศษ จำนวน 5 ห้อง
 - 1.6 พัฒนาอุทยานการศึกษาในโรงเรียน 7 แห่ง
2. จัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน 7 กิจกรรม ในปีการศึกษา 2550 ได้แก่
 - 2.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในห้องสมุด
 - 2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
 - 2.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งบริการสารสนเทศ
 - 2.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ภายในห้องเรียน
 - 2.5 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องพิเศษ
 - 2.6 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้อุทยานการศึกษา
 - 2.7 จัดกิจกรรมรักษาความสะอาด และอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน
3. ครู บุคลากร และผู้เรียนทุกคน เข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรม

ด้านคุณภาพ

1. แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนามีคุณภาพและมีความหลากหลาย
2. ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ในปีการศึกษา 2550
3. นักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ศึกษาปัญหาความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. ประชุมชี้แจงเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์แนวทางการดำเนินงานและกำหนดกิจกรรม
3. จัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 6 กิจกรรม ในปีการศึกษา 2550 ดังนี้
 - 3.1 พัฒนาห้องสมุด ได้แก่ปรับปรุงอาคารสร้างห้องสมุดใหม่ พื้นที่ 60 ตารางเมตร จัดหาชั้นวางหนังสือ 4 ชุด โต๊ะทำงานสำหรับบรรณารักษ์ 1 ชุด จัดหาหนังสือห้องสมุด 200 เล่ม จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับห้องสมุด 1 เครื่องโปรเจกเตอร์ 1 ชุด และเครื่องเสียง 1 ชุด
 - 3.2 พัฒนามุมหนังสือ มุมสื่อ และป้ายนิเทศในห้องเรียนทุกห้องตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 ห้อง
 - 3.3 พัฒนาสื่อนวัตกรรม ได้แก่ หนังสือเล่มเล็กของนักเรียน ไม่น้อยกว่า 100 เล่ม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์และสื่อมัลติมีเดียของครู ไม่น้อยกว่า 30 เรื่อง
 - 3.4 พัฒนาสำนักงานบริการสารสนเทศ เพื่อให้บริการสารสนเทศทั่วไป บริการวัสดุ สื่อการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน ครู และผู้ปกครอง จำนวน 1 แห่ง
 - 3.5 พัฒนาห้องพิเศษ 4 ห้อง ได้แก่ ห้องละหมาด ห้องสหกรณ์ ห้องวิทยาศาสตร์ และโรงอาหาร
 - 3.6 พัฒนาอุทยานการศึกษา ได้แก่ สวนพฤกษศาสตร์ 1 แห่ง สวนหย่อม 3 แห่ง สวนสมุนไพร 1 แห่ง และลานกีฬาเพื่อสุขภาพ 2 สนาม
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน 7 กิจกรรม ดังนี้
 - 4.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องสมุดโรงเรียน ได้แก่ บริการให้อ่านหนังสือในห้องสมุดได้โดยเสรี ให้ยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน จัดกิจกรรมประกวดขยอคนักอ่าน กิจกรรมตอบปัญหาจากสารานุกรม เป็นต้น นอกจากนี้ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้ห้องสมุดเพื่อจัดกิจกรรมนันทนาการ เช่น ดูหนัง ร้องเพลงคาราโอเกะ สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น
 - 4.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ได้แก่ หนังสือเล่มเล็กของนักเรียน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมัลติมีเดีย และสื่อวีดิทัศน์ ที่ครูผลิตขึ้น

4.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งบริการสารสนเทศ ได้แก่ การให้บริการสารสนเทศโรงเรียน 4 กลุ่มงาน การให้บริการวัสดุ สื่อการสอน แบบฝึก เอกสารประกอบการเรียนการสอน และบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่นักเรียน ครูบุคลากรและผู้ปกครอง ตลอดจนการให้บริการแก่ชุมชน

4.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน ที่ครูและนักเรียนได้ร่วมกันจัดทำขึ้น ได้แก่ มุมหนังสือ มุมสื่อ และป้ายนิเทศ

4.5 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษต่าง ๆ ที่ได้พัฒนาขึ้น ได้แก่ ห้องสหกรณ์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องปฐมพยาบาล ห้องจริยศึกษา (ห้องละหมาด) โรงอาหาร

4.6 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้อุทยานการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่ สวนพฤกษศาสตร์ สวนสมุนไพร สวนหย่อม และลานกีฬาเพื่อสุขภาพ

4.7 จัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาด และการร่วมอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้ครูและนักเรียนทุกคน ต้องปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน ตลอดปีการศึกษา

ปฏิทินการปฏิบัติงานตามกิจกรรมของโครงการ

กิจกรรม	งบประมาณ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
1. ศึกษาปัญหาความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง		1 – 20 มี.ค. 2550	ผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารทั่วไป
2. ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวัตถุประสงค์และ แนวทางการดำเนินงาน กำหนดกิจกรรม		22 – 30 มี.ค. 2550	ผู้บริหาร/ครู/ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา
3. จัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังนี้ 3.1 พัฒนาห้องสมุดโรงเรียน		มิ.ย. 2550 – มี.ค. 2551	คณะกรรมการที่ได้รับ มอบหมาย/ครู/นักเรียน
3.2 พัฒนาสื่อนวัตกรรม และ เทคโนโลยี		พ.ค. 2550 – มี.ค. 2551	บรรณารักษ์/นักเรียน/ครู
3.3 พัฒนาสำนักงานบริการสารสนเทศ		พ.ค. 2550 – มี.ค. 2551	ผู้บริหาร/หัวหน้างานวิชาการ ครู/นักเรียน
3.4 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน		ก.ค. 2550 – มี.ค. 2551	หัวหน้างานวิชาการ นักเรียน/ครู/ผู้ปกครอง
3.5 พัฒนาห้องพิเศษ ฯลฯ		พ.ค. 2550 – มี.ค. 2551	หัวหน้างานบริหารทั่วไป นักเรียน/ครู/ผู้ปกครอง

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กิจกรรม	งบประมาณ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
3.6 พัฒนาอุทยานการศึกษาในโรงเรียน		ส.ค. 2550 – มี.ค. 2551	หัวหน้างานบริหารทั่วไป นักเรียน/ครู/ผู้ปกครอง
4. จัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนคือ 4.1 กิจกรรมส่งเสริมการอ่านการค้นคว้า		มิ.ย. 2550 – มี.ค. 2551	คณะกรรมการที่ได้รับ มอบหมาย/ครู/นักเรียน
4.2 กิจกรรมส่งเสริมการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้		พ.ค. 2550 – มี.ค. 2551	บรรณารักษ์/นักเรียน/ครู
4.3 กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้ แหล่งบริการสารสนเทศ		พ.ค. 2550 – มี.ค. 2551	ผู้บริหาร/หัวหน้างานวิชาการ ครู/นักเรียน
4.4 กิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ที่มีอยู่ภายในห้องเรียน		ก.ค. 2550 – มี.ค. 2551	หัวหน้างานวิชาการ นักเรียน/ครู/ผู้ปกครอง
4.5 กิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ในห้องพิเศษต่าง ๆ		พ.ค. 2550 – มี.ค. 2551	หัวหน้างานบริหารทั่วไป นักเรียน/ครู/ผู้ปกครอง
4.6 กิจกรรมส่งเสริมการใช้อุทยาน การศึกษาเพื่อการเรียนรู้		ส.ค. 2550 – มี.ค. 2551	หัวหน้างานบริหารทั่วไป นักเรียน/ครู/ผู้ปกครอง
4.7 กิจกรรมรักษาความสะอาด และ อนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน		พ.ค. 2550 – มี.ค. 2551	หัวหน้างานบริหารทั่วไป นักเรียน/ครู/ผู้ปกครอง

ทรัพยากรที่ต้องการ

- บุคลากร ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้บริหารโรงเรียนบ้านแม่เปิน
ผู้มีส่วนร่วมดำเนินงาน ครู นักเรียนทุกคน และผู้ปกครอง
- งบประมาณ งบอุดหนุนอื่น(เงินอุดหนุนรายหัว) 35,000 บาท
งบสนับสนุนจากผู้บริหารและคณะครู (บริจาค) 80,000 บาท
งบสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน(บริจาค) 360,000 บาท
รวม 475,000 บาท
- วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ประจำห้องเรียน ห้องสมุด ห้องพิเศษอื่น 8 ห้อง
ครุภัณฑ์เครื่องคอมพิวเตอร์/โทรทัศน์ 4 เครื่อง / 12 เครื่อง
สื่อวัสดุ สื่อสารนิเทศ และสื่อเทคโนโลยี ตามที่ใช้จริง

การประเมินผล

การประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีประเมิน	เครื่องมือ/เกณฑ์การประเมิน
1. ระดับการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน	สอบถาม	<u>เครื่องมือ</u>
2. ระดับการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	สอบถาม	แบบสอบถามชนิดมาตร
3. ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา	สำรวจ	ประมาณค่า 5 ระดับ
4. ร้อยละของการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของผู้มีส่วนร่วม	สำรวจ	แบบสำรวจจำนวน ร้อยละ
5. ร้อยละของการปฏิบัติตามกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้	สำรวจ	<u>เกณฑ์การประเมิน</u>
6. ระดับความสะอาด และการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้	สอบถาม	มาตราประมาณค่า 5 ระดับ
7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	ทดสอบ	เกณฑ์ผ่าน $\bar{x} \geq 3.50$
8. ระดับความพึงพอใจของนักเรียน ครู ปกครอง	สอบถาม	ผลสัมฤทธิ์ $\geq 70 \%$ ผลการสำรวจ $\geq 85 \%$

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และได้เรียนรู้อย่างมีความสุข
3. นักเรียน ครู และผู้ปกครองพึงพอใจ ร่วมมือกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
4. สร้างความเป็นเลิศและความภาคภูมิใจต่อสถานศึกษาของชุมชน

ผู้เสนอโครงการ

นันทะ ศรีเจริญโชติ

(นาย นันทะ ศรีเจริญโชติ)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านแม่แป๊ะ

ผู้เห็นชอบโครงการ

สุรเดช ภูโน

(นายสุรเดช ภูโน)

ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนบ้านแม่แป๊ะ

ผู้อนุมัติโครงการ

นันทะ ศรีเจริญโชติ

(นาย นันทะ ศรีเจริญโชติ)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านแม่แป๊ะ

(สำเนา)

คำสั่งโรงเรียนบ้านแหมะ

ที่ 12 / 2550

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติงานโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณผู้เรียน
โรงเรียนบ้านแหมะ ประจำปีการศึกษา 2550

โรงเรียนบ้านแหมะ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ประจำปีการศึกษา 2550 ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของโรงเรียน ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานตามโครงการ สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์ต่อการศึกษา จึงแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ดังรายการละเอียดต่อไปนี้

1. คณะกรรมการนิเทศ ติดตามโครงการ มีหน้าที่ในการติดตาม กำกับ นิเทศงาน ให้คำแนะนำปรึกษา ให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ จนโครงการแล้วเสร็จ ประกอบด้วย

1.1 นายนันทะ ศรีเจริญโชติ	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ
1.2 นางจิตาภา จันทร์เพชร	ครู	รองประธานกรรมการ
1.3 น.ส. ซาวีระห์ วาหลง	ครู	กรรมการและเลขานุการ

2. คณะกรรมการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามโครงการ มีหน้าที่ ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การรายงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหาข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่เริ่มโครงการ จนกระทั่งโครงการแล้วเสร็จ ประกอบด้วย

2.1 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด และจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด

1) น.ส. ซาวีระห์ วาหลง	ครู	หัวหน้า
2) น.ส.พัชรี ทองโรย	ครู	ผู้ช่วย
3) นางสาวมียะห์ แม่เราะ	พนักงานฯ	ผู้ช่วย
4) นายสำราญ วงศ์วรรณ	พนักงานฯ	เลขานุการ

/2.2 ผู้รับผิดชอบ..

2.2 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาสื่อในห้องเรียน และจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้สื่อในห้องเรียน

1) น.ส. ชวียะห์ วาหลง	ครู	หัวหน้า
2) น.ส.พัชรี ทองโรย	ครู	ผู้ช่วย
3) นางสาวมียะห์ แม่เราะ	ครู	ผู้ช่วย
4) น.ส.ฉลวย นุ่มเชื้อ	ครู	ผู้ช่วย
5) นายชูเกียรติ มามะ	ครู	ผู้ช่วย
6) น.ส.ปาดิเมาะ ดันหยงหะแต	พนักงานฯ	ผู้ช่วย
7) น.ส.เจ๊ะรอกายะ สือแม	พนักงานฯ	ผู้ช่วย
8) น.ส.วัลย์วิภา ไพบูลย์สมบัติ	ครู	เลขานุการ

2.3 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาสื่อนวัตกรรม จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้สื่อนวัตกรรม และจัดกิจกรรมส่งเสริมรักษาความสะอาดและการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

1) นางจิตภา จันทรเพชร	ครู	หัวหน้า
2) นายชูเกียรติ มามะ	ครู	ผู้ช่วย
3) นายประสิทธิ์ ทองคำ	ครู	ผู้ช่วย
4) นายสำราญ วงศ์วรรณ	พนักงานฯ	ผู้ช่วย
5) น.ส. ชวียะห์ วาหลง	ครู	ผู้ช่วย
6) น.ส.พัชรี ทองโรย	ครู	ผู้ช่วย
7) นางสาวมียะห์ แม่เราะ	พนักงานฯ	ผู้ช่วย
8) น.ส.ปาดิเมาะ ดันหยงหะแต	พนักงานฯ	ผู้ช่วย
9) น.ส.เจ๊ะรอกายะ สือแม	พนักงานฯ	ผู้ช่วย
10) น.ส.ฉลวย นุ่มเชื้อ	ครู	เลขานุการ

2.4 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาสำนักงานบริการสารสนเทศ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งบริการสารสนเทศ

1) นายชูเกียรติ มามะ	ครู	หัวหน้า
2) นายประสิทธิ์ ทองคำ	ครู	ผู้ช่วย
3) นายสำราญ วงศ์วรรณ	พนักงานฯ	ผู้ช่วย
4) น.ส. ชวียะห์ วาหลง	ครู	ผู้ช่วย
5) น.ส.พัชรี ทองโรย	ครู	เลขานุการ

/2.5 ผู้รับผิดชอบ..

2.5 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาห้องพิเศษ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องพิเศษ

1) นางจิตาภา จันทรเพชร	ครู	หัวหน้า
2) นายชูกีป्ली มามะ	ครู	ผู้ช่วย
3) นายประสิทธิ์ ทองคำ	ครู	ผู้ช่วย
4) นายสำราญ วงศ์วรรณ	พนักงานฯ	ผู้ช่วย
5) น.ส. ซาวิยะห์ วาหลง	ครู	ผู้ช่วย
6) น.ส.พัชรี ทองโรย	ครู	เลขานุการ

2.6 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาอุทยานการศึกษา และจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้อุทยานการศึกษาในโรงเรียน

1) นายชูกีป्ली มามะ	ครู	หัวหน้า
2) นายประสิทธิ์ ทองคำ	ครู	ผู้ช่วย
3) นายสำราญ วงศ์วรรณ	พนักงานฯ	ผู้ช่วย
4) น.ส. ซาวิยะห์ วาหลง	ครู	ผู้ช่วย
5) นายคือเถาะ คอเถาะ	ภารโรง	ผู้ช่วย
6) นางสาวมียะห์ แม่เราะ	พนักงานฯ	เลขานุการ

3. คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการ มีหน้าที่ในการประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการ ทุกขั้นตอนตามที่กำหนดไว้ในโครงการ จนเสร็จสิ้นโครงการ ประกอบด้วย

3.1	นายันทะ ศรีเจริญโชติ	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ
3.2	นางจิตาภา จันทรเพชร	ครู	รองประธานกรรมการ
3.3	น.ส. ซาวิยะห์ วาหลง	ครู	กรรมการ
3.4	น.ส.รุสนานี ภูโน	ลูกจ้าง	กรรมการและเลขานุการ

ขอให้กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามคำสั่งนี้ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจวิริยะอุตสาหะ เพื่อให้ผลงานสำเร็จลุล่วง และมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2550

ลงชื่อ

(นายันทะ ศรีเจริญโชติ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแจ่มแยะ

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

(สำเนา)

ที่ ศธ 04079.044/95

โรงเรียนบ้านแม่มะแม๊ะ สพฐ.
หมู่ที่ 1 ต.นาค อ.ตากใบ
จ.นราธิวาส 96110

25 พฤษภาคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดการประเมิน
โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่มะแม๊ะ
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำนวน 1 เล่ม
2. แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยโรงเรียนบ้านแม่มะแม๊ะ ได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อ
เสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและศึกษาการดำเนิน
โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่มะแม๊ะ ดัง
รายละเอียดตามคำโครงการที่แนบมาพร้อมนี้

โรงเรียนบ้านแม่มะแม๊ะ พิจารณาเห็นว่าท่าน มีความรู้และความเชี่ยวชาญ ที่จะ
ตรวจสอบประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ได้
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านช่วยตรวจสอบประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดและให้
ข้อเสนอแนะตามที่ท่านเห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายันทะ ศรีเจริญโชติ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่มะแม๊ะ

การบริหารทั่วไป

โทร. / โทรสาร 073538222

(สำเนา)

ที่ ศธ 04079.044/102

โรงเรียนบ้านแม่มะเฒ่า สพฐ.
หมู่ที่ 1 ต.นาค อ.ตากใบ
จ.นราธิวาส 96110

2 มิถุนายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการประเมินโครงการพัฒนา
แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่มะเฒ่า

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำนวน 1 เล่ม
2. แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำนวน 7 ฉบับ
ด้วยโรงเรียนบ้านแม่มะเฒ่า ได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อ
เสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและศึกษาการดำเนิน
โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านแม่มะเฒ่า ดัง
รายละเอียดตามคำโครงการ และแบบสอบถามการประเมินโครงการที่แนบมาพร้อมนี้

โรงเรียนบ้านแม่มะเฒ่า พิจารณาเห็นว่าท่าน มีความรู้และความเชี่ยวชาญ ที่จะ
ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ได้ จึงขอความ
อนุเคราะห์จากท่านช่วยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะตามที่ท่าน
เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายันทะ ศรีเจริญโชติ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่มะเฒ่า

การบริหารทั่วไป

โทร. / โทรสาร 073538222

ภาคผนวก ค

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

สำหรับตรวจสอบกรอบแนวคิด ประเด็นการประเมิน ตัวชี้วัดหลักและตัวชี้วัดย่อย
เกณฑ์ตัดสิน และเกณฑ์ผ่านการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพ
ผู้เรียน โรงเรียนบ้านแหมะแปะ ประกอบด้วย

1. ผศ.ดร.พิชญ์ พงศรี	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สาขาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา
2. นายนิพนธ์ มณี	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นราธิวาส เขต 2
3. นางสาวสมร ชูนิมิ	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1
4. นายเสริม คงประเสริฐ	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1
5. นายพันธราวุธ ศรีแก้ว	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1

ภาคผนวก ง

ผลการตรวจสอบหาค่าความตรง (IOC) ของแบบสอบถาม

สรุปผลการตรวจสอบหาค่าความตรง (IOC) แบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ
ของแบบสอบถาม เพื่อประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพ
ผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ อำเภอดาเกา จังหวัดนราธิวาส ดังนี้

ฉบับที่ 1	จำนวน	7	ข้อ	ผลการตรวจสอบหาค่า IOC	0.89
ฉบับที่ 2	จำนวน	26	ข้อ	ผลการตรวจสอบหาค่า IOC	0.95
ฉบับที่ 3	จำนวน	14	ข้อ	ผลการตรวจสอบหาค่า IOC	0.96
ฉบับที่ 4	จำนวน	20	ข้อ	ผลการตรวจสอบหาค่า IOC	0.92
ฉบับที่ 5	จำนวน	12	ข้อ	ผลการตรวจสอบหาค่า IOC	0.97
ฉบับที่ 6	จำนวน	13	ข้อ	ผลการตรวจสอบหาค่า IOC	0.92
ฉบับที่ 7	จำนวน	8	ข้อ	ผลการตรวจสอบหาค่า IOC	0.85

ผลการพิจารณาหาค่าความตรง (IOC) แบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ
การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ
อำเภอดาเกา จังหวัดนราธิวาส จำนวน 7 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 จำนวน 7 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
3	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
4	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
5	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม	6	7	6	6	6	4.43	0.89

ฉบับที่ 2 จำนวน 26 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
7	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
19	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
20	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
21	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
24	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม	25	25	24	25	24	4.73	0.95

ฉบับที่ 3 จำนวน 14 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14	+1	0	+1	+1	0	3	0.60
รวม	14	13	14	13	13	4.79	0.96

ฉบับที่ 4 จำนวน 20 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	+1	+1	+1	0	0	3	0.60
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
15	0	+1	+1	0	+1	3	0.60
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
20	+1	+1	0	+1	0	3	0.60
รวม	19	19	18	18	18	4.6	0.92

ฉบับที่ 5 จำนวน 12 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม	11	11	12	12	12	4.83	0.97

ฉบับที่ 6 จำนวน 13 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
13	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
รวม	12	11	13	12	12	4.62	0.92

ฉบับที่ 7 จำนวน 8 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
8	0	+1	+1	0	+1	3	0.60
รวม	7	6	8	6	7	4.25	0.85

ภาคผนวก จ
การหาค่าความเที่ยง (α) ของแบบสอบถาม

ผลการหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ผลการหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแม่แป๊ะ จำนวน 7 ฉบับ รวม 100 ข้อ โดยใช้สูตรของอัลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่า ดังนี้

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามฉบับ ได้ค่า ดังนี้

1. ฉบับที่ 1 จำนวน 7 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.74
2. ฉบับที่ 2 จำนวน 26 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.94
3. ฉบับที่ 3 จำนวน 14 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.91
4. ฉบับที่ 4 จำนวน 20 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.92
5. ฉบับที่ 5 จำนวน 12 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.86
6. ฉบับที่ 6 จำนวน 13 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.87
7. ฉบับที่ 7 จำนวน 8 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.86

Reliability

ฉบับที่ 1

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
C1	25.2000	5.7658	.5903	.6833
C2	25.0333	6.9834	.1565	.7665
C3	24.8667	5.7888	.6822	.6710
C4	25.2000	4.5343	.7792	.6160
C5	24.9000	5.2205	.6545	.6602
C6	25.8000	5.4899	.3352	.7628
C7	25.0000	7.5862	.0416	.7662

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 7

Alpha = .7417

ฉบับที่ 2

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
CT1	104.7667	102.8536	.6670	.9374
CT2	104.6000	107.7641	.2574	.9417
CT3	104.4333	102.8536	.7577	.9367
CT4	104.7667	97.2378	.8539	.9343
CT5	104.4667	100.2068	.7535	.9360
CT6	105.3667	99.5984	.5849	.9390
CT7	104.5667	110.2526	.1089	.9419
CT8	104.7667	102.8536	.6670	.9374
CT9	104.6000	107.7641	.2574	.9417
CT10	104.4333	102.8536	.7577	.9367
CT11	104.7667	97.2378	.8539	.9343
CT12	104.4667	100.2068	.7535	.9360
CT13	105.3667	99.5984	.5849	.9390
CT14	104.5667	110.2526	.1089	.9419
CT15	104.7667	102.8536	.6670	.9374
CT16	104.6000	107.7641	.2574	.9417
CT17	104.4333	102.8536	.7577	.9367
CT18	104.7667	97.2378	.8539	.9343
CT19	104.4667	100.2068	.7535	.9360
CT20	105.3667	99.5984	.5849	.9390
CT21	104.5667	110.2526	.1089	.9419
CT22	104.4333	102.8536	.7577	.9367
CT23	104.7667	97.2378	.8539	.9343
CT24	104.4667	100.2068	.7535	.9360
CT25	105.3667	99.5984	.5849	.9390
CT26	104.5667	110.2526	.1089	.9419

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 26

Alpha = .9404

ฉบับที่ 3

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
P1	52.0000	28.5517	.5988	.9005
P2	52.1667	27.6609	.7386	.8944
P3	52.6000	28.7310	.4929	.9063
P4	52.7333	31.0299	.5172	.9040
P5	52.9667	29.4126	.6840	.8980
P6	52.7000	28.7690	.7957	.8942
P7	52.8333	29.5230	.7431	.8970
P8	52.4333	28.6678	.7131	.8962
P9	52.3000	29.1138	.5555	.9021
P10	52.3000	28.9069	.4908	.9060
P11	52.6667	28.2299	.5645	.9028
P12	52.6333	27.8264	.8435	.8910
P13	52.2667	29.8575	.4322	.9072
P14	52.7667	29.2885	.6315	.8993

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 14

Alpha = .9065

ฉบับที่ 4

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
PT1	76.6154	43.9231	.6036	.9181
PT2	76.6923	42.5641	.7709	.9138
PT3	77.2308	45.1923	.3791	.9253
PT4	77.3077	46.7308	.5394	.9197
PT5	77.5385	45.1026	.6296	.9175
PT6	77.3077	45.0641	.8798	.9147
PT7	77.3077	45.0641	.8798	.9147
PT8	76.9231	43.7436	.6988	.9157
PT9	76.7692	44.1923	.5811	.9187
PT10	76.8462	44.6410	.4420	.9234
PT11	77.2308	43.8590	.5174	.9213
PT12	77.1538	43.3077	.7896	.9137
PT13	76.8462	46.4744	.3222	.9248
PT14	77.2308	44.8590	.6865	.9165
PT15	76.7692	41.3590	.7788	.9135
PT16	77.2308	46.3590	.8486	.9172
PT17	77.3077	46.7308	.5394	.9197
PT18	77.2308	46.3590	.8486	.9172
PT19	77.2308	46.3590	.8486	.9172
PT20	77.1538	47.8077	.2952	.9234

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 20

Alpha = .9221

ฉบับที่ 5

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
PR1	44.1000	14.5759	.4815	.8541
PR2	44.2000	15.2690	.5897	.8421
PR3	43.7000	15.7345	.3556	.8606
PR4	44.3000	15.1138	.5494	.8448
PR5	43.9000	13.3345	.6134	.8448
PR6	44.2000	15.8897	.8675	.8379
PR7	44.3000	16.5621	.4124	.8533
PR8	44.2000	15.8897	.8675	.8379
PR9	44.2000	15.8897	.8675	.8379
PR10	44.0000	15.5172	.5274	.8463
PR11	44.0000	15.5172	.5274	.8463
PR12	44.0000	15.5172	.5274	.8463

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 12

Alpha = .8570

ฉบับที่ 6

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
PRT1	48.9231	22.7436	.5415	.8585
PRT2	49.0769	23.0769	.4086	.8679
PRT3	49.4615	23.2692	.4710	.8625
PRT4	49.3846	24.4231	.4957	.8624
PRT5	49.5385	22.1026	.6196	.8536
PRT6	49.6154	23.5897	.6591	.8555
PRT7	49.3077	22.3974	.6238	.8536
PRT8	49.0769	21.9103	.7255	.8477
PRT9	49.0000	22.6667	.4559	.8651
PRT10	49.0769	23.2436	.4851	.8617
PRT11	49.6154	22.2564	.5566	.8578
PRT12	49.3077	21.2308	.8384	.8406
PRT13	49.2308	24.8590	.2573	.8726

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 13

Alpha = .8681

ฉบับที่ 7

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
PRP1	29.0000	12.2069	.5822	.8503
PRP2	28.9000	11.8862	.6128	.8468
PRP3	29.0000	12.8276	.3036	.8844
PRP4	29.2000	11.1310	.6297	.8457
PRP5	29.3000	11.5966	.8486	.8263
PRP6	28.8000	11.9586	.5676	.8518
PRP7	29.3000	12.0103	.7248	.8381
PRP8	28.9000	10.4379	.7779	.8256

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 8

Alpha = .8634

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน
โรงเรียนบ้านแม่แบ๊ะ

แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน

โรงเรียนบ้านแม่มะเฒ่า อำเภอดงหลวง จังหวัดนราธิวาส

ปีการศึกษา 2550

ฉบับที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถาม ฉบับนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่มะเฒ่า
เป็นแบบสอบถามด้านบริบท(สภาพแวดล้อม) ถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของโครงการ
จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรด ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพของท่าน เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ☐ 21-35 ปี ☐ 36-49 ปี ☐ 50 ปี ขึ้นไป

การศึกษา ☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษา

☐ อนุปริญญา ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท

อาชีพของท่าน คือ.....

2. เด็กในความปกครองของท่าน กำลังศึกษาอยู่ชั้นใด

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. กำลังศึกษาในโรงเรียนนี้.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน

ตอนที่ 2 การประเมินด้านสภาพแวดล้อมของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กรุณา
ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อ โปรดอ่านและทำความเข้าใจข้อความในช่องรายการ
แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นทางขวามือ ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านหรือ
ตามสภาพความเป็นจริง ดังรายการต่อไปนี้

ลำดับ ที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
	ด้านบริบท(สภาพแวดล้อม) (context)					
1.	ต้องการให้โรงเรียนจัดทำหรือจัดสร้าง แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน					
2.	ต้องการแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมทักษะ ในการสอนของครู					
3.	ต้องการแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมทักษะ การเรียนรู้ของนักเรียน					
4.	ต้องการให้โรงเรียนจัดทำแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนที่สวยงามร่มรื่นและน่าสนใจ					
5.	ต้องการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน					
6.	ต้องการแหล่งเรียนรู้ที่ผู้ปกครองสามารถ เข้ามาใช้บริการได้					
7.	ต้องการแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อการสอน ที่ช่วย พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน

โรงเรียนบ้านแม่มะเฒ่า อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดนครราชสีมา

ปีการศึกษา 2550

ฉบับที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถาม ฉบับนี้ คือ ครู โรงเรียนบ้านแม่มะเฒ่า เป็นแบบสอบถาม ด้านบริบทและด้านปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของโครงการ ความสอดคล้องเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ ความพร้อมของอาคารสถานที่ ความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ และความเหมาะสมของปัจจัย จำนวน 26 ข้อ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรด ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพของท่าน เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ☐ 21-35 ปี ☐ 36-49 ปี ☐ 50 ปี ขึ้นไป

การศึกษา ☐ อนุปริญญา ☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

ตอนที่ 2 การประเมินด้านสภาพแวดล้อมและด้านปัจจัยนำเข้า ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อ โปรดอ่านและทำความเข้าใจข้อความในช่องรายการแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นทางขวามือ ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านหรือตามสภาพความเป็นจริง ดังรายการต่อไปนี้

ลำดับ ที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1.	ด้านบริบท (สภาพแวดล้อม) (context) ความต้องการจำเป็น แหล่งเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นต่อการเรียนการสอน					
2.	ต้องการให้จัดทำแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ที่ตรงตามความต้องการของนักเรียน					
3.	ต้องการให้โรงเรียนจัดทำแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ของนักเรียน					
4.	ต้องการให้โรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้มี ความสวยงามและมีความร่มรื่น					
5.	ต้องการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน					
6.	ต้องการแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ที่ ผู้ปกครองสามารถเข้ามาใช้บริการได้					
7.	ต้องการให้แหล่งเรียนรู้ เป็นสื่อที่ดี ช่วยพัฒนา ทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนและครู					
8.	ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ฉบับปัจจุบัน					
9.	โครงการสอดคล้องกับนโยบายสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					

ลำดับ ที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
10.	การดำเนินงานของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา					
11.	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน					
12.	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับความต้องการของครู และนักเรียน					
13.	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง					
14.	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับกิจกรรมที่กำหนด					
15.	ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้มีความหลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียน					
16.	วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของตนเอง					
17.	วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อให้ครู มีทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาการเรียนการสอน					
18.	วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อให้ นักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจ					

ลำดับ ที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
19.	ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการมีความพร้อมในการ ปฏิบัติตามกิจกรรมของโครงการ					
20.	จำนวนของบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีความเหมาะสม					
21.	มีการเตรียมความพร้อมแก่บุคลากร ผู้รับผิดชอบก่อนเริ่มดำเนินโครงการ					
22.	ความพร้อมของอาคารสถานที่ สถานที่ภายในอาคารมีความพร้อมและ เพียงพอในการจัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้					
23.	ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ มีความเหมาะสม ที่จะได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ					
24.	สถานที่ภายนอกอาคารมีความพร้อมและ เพียงพอในการจัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้					
25.	ความเหมาะสมของปัจจัย ความเหมาะสมของ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และเทคโนโลยีในการดำเนินงาน					
26.	ความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน

โรงเรียนบ้านแมบ๊ะ อำเภอดาโบ จังหวัดนราธิวาส

ปีการศึกษา 2550

ฉบับที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถาม ฉบับนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแมบ๊ะ เป็นแบบสอบถามด้านกระบวนการ ถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำนวน 14 ข้อ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรด ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

สถานภาพของนักเรียน เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ☐ 8-10 ปี ☐ 11-13 ปี ☐ 14 ปี ขึ้นไป

นักเรียน กำลังเรียนอยู่ในชั้นใด ต่อไปนี้

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 การประเมินด้านกระบวนการโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อ โปรดอ่านและทำความเข้าใจข้อความในช่องรายการแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นทางขวามือ ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านหรือตามสภาพความเป็นจริง ดังรายการต่อไปนี้

ลำดับ ที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
	ด้านกระบวนการ (Process) นักเรียนมีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับเรื่อง ต่อไปนี้เพียงใด					
1.	การเข้าร่วมประชุมวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้					
2.	การพัฒนาห้องสมุด					
3.	การพัฒนาสื่อ / นวัตกรรม					
4.	การพัฒนาแหล่งบริการสารสนเทศ					
5.	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน					
6.	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ					
7.	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา					
8.	การใช้ห้องสมุด					
9.	การใช้สื่อ / นวัตกรรม					
10.	การใช้แหล่งบริการสารสนเทศ					
11.	การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน					
12.	การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ					
13.	การใช้แหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา					
14.	การรักษาความสะอาดและการอนุรักษ์ฯ					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน

โรงเรียนบ้านแม่มะเฒ่า อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดนครราชสีมา

ปีการศึกษา 2550

ฉบับที่ 4 ผู้ตอบแบบสอบถาม ฉบับนี้ คือ ครู โรงเรียนบ้านแม่มะเฒ่า เป็นแบบสอบถาม ด้านกระบวนการ ตามเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศติดตามโครงการ และการประเมินผลและการนำผล ไปใช้ จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรด ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพของท่าน เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ☐ 21-35 ปี ☐ 36-49 ปี ☐ 50 ปี ขึ้นไป

การศึกษา ☐ อนุปริญญา ☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

ตอนที่ 2 การประเมินด้านกระบวนการโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กรุณา
ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อ โปรดอ่านและทำความเข้าใจข้อความในช่องรายการ
แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นทางขวามือ ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านหรือ
ตามสภาพความเป็นจริง ดังรายการต่อไปนี้

ลำดับ ที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1.	ด้านกระบวนการ (Process) ท่านมีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับเรื่อง ต่อไปนี้ เพียงใด การร่วมวางแผนเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้					
2.	การพัฒนาห้องสมุด					
3.	การพัฒนาสื่อ / นวัตกรรม					
4.	การพัฒนาแหล่งบริการสารสนเทศ					
5.	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน					
6.	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ					
7.	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา					
8.	การใช้ห้องสมุด					
9.	การใช้สื่อ / นวัตกรรม					
10.	การใช้แหล่งบริการสารสนเทศ					
11.	การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน					
12.	การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องพิเศษ					
13.	การใช้แหล่งเรียนรู้อุทยานการศึกษา					
14.	การรักษาความสะอาดและการอนุรักษ์					
15.	การนิเทศติดตามโครงการ ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง การนิเทศติดตามผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้					

ลำดับ ที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
16.	เครื่องมือติดตามผลโครงการ สอดคล้องเหมาะสมกับวิธีดำเนินงาน					
17.	การติดตาม กำกับของผู้บริหารเป็นไปตาม แผนและปฏิทินที่กำหนด					
18.	ท่านได้บันทึกผลการดำเนินกิจกรรมแต่ละ กิจกรรมมีความต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน					
19.	ผู้บริหารให้การสนับสนุนและให้ขวัญ กำลังใจแก่ผู้รับผิดชอบโครงการสม่ำเสมอ					
20.	การประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบ ครูและ ผู้เกี่ยวข้อง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน

โรงเรียนบ้านแม่มะเีะ อำเภอดงไผ่ จังหวัดนครราชสีมา

ปีการศึกษา 2550

ฉบับที่ 5 ผู้ตอบแบบสอบถาม ฉบับนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแม่มะเีะ เป็นแบบสอบถามด้านผลผลิต ถามเกี่ยวกับทักษะการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ และความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรด ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

สถานภาพของนักเรียน เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ☐ 8-10 ปี ☐ 11-13 ปี ☐ 14 ปี ขึ้นไป

นักเรียน กำลังเรียนอยู่ในชั้นใด ต่อไปนี้

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 การประเมินด้านผลผลิตโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อ โปรดอ่านและทำความเข้าใจข้อความในช่องรายการ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นทางขวามือ ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านหรือตามสภาพความเป็นจริง ดังรายการต่อไปนี้

ลำดับ ที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
	ด้านผลผลิต (Product) ผลผลิต					
1.	นักเรียนมีทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อ เสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้ ต่อไปนี้เพียงใด การศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด					
2.	การมีนิสัยรักการอ่าน					
3.	การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ ภายในโรงเรียน					
4.	การมีนิสัยรักความสะอาดและการอนุรักษ์ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน					
5.	ความพึงพอใจของนักเรียน นักเรียนพึงพอใจการได้ร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียน					
6.	นักเรียนพึงพอใจความสะอาด สวยงาม และร่มรื่น ของแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน					
7.	นักเรียนพึงพอใจการใช้ห้องสมุด					
8.	นักเรียนพึงพอใจการใช้ห้องละหมาด					
9.	นักเรียนพึงพอใจการใช้ห้องวิทยาศาสตร์					
10.	นักเรียนพึงพอใจการใช้สื่อการสอนที่นักเรียน จัดทำขึ้นเอง					
11.	นักเรียนพึงพอใจการใช้มุมหนังสือ มุมสื่อ และ ป้ายนิเทศในห้องเรียน					
12.	นักเรียนพึงพอใจการใช้อุทยานการศึกษา ได้แก่ สวนสมุนไพรสวนพฤกษศาสตร์ สวนหย่อม ฯ					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน

โรงเรียนบ้านแม่มะเฒ่า อำเภอดงหลวง จังหวัดนราธิวาส

ปีการศึกษา 2550

ฉบับที่ 6 ผู้ตอบแบบสอบถาม ฉบับนี้ คือ ครู โรงเรียนบ้านแม่มะเฒ่า เป็นแบบสอบถาม ด้านผลผลิต ถามเกี่ยวกับ ความหลากหลายของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอน และความพึงพอใจของครู จำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรด ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพของท่าน เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ☐ 21-35 ปี ☐ 36-49 ปี ☐ 50 ปี ขึ้นไป

การศึกษา ☐ อนุปริญญา ☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

ตอนที่ 2 การประเมินด้านผลผลิตโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อ โปรดอ่านและทำความเข้าใจข้อความในช่องรายการ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นทางขวามือ ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านหรือตามสภาพความเป็นจริง ดังรายการต่อไปนี้

ลำดับ ที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม/ความพึงพอใจ				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
	ด้านผลผลิต (Product)					
1.	ทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ของครู เกี่ยวกับ ทักษะการสอนโดยใช้ห้องสมุด					
2.	ทักษะการสอนโดยใช้สื่อ/นวัตกรรม					
3.	ทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้ง ในและนอกห้องเรียน					
4.	ความพึงพอใจของครู ครูพึงพอใจแหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนได้พัฒนาขึ้น					
5.	ครูพึงพอใจที่ได้มีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้					
6.	ครูพึงพอใจผลการเรียนของนักเรียนที่ดีขึ้น เนื่องจากการใช้แหล่งเรียนรู้					
7.	ครูพึงพอใจการให้บริการแหล่งเรียนรู้ของ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ					
8.	ครูพึงพอใจความสะอาด สวยงามและเป็น สัดส่วนของแหล่งเรียนรู้					
9.	ครูพึงพอใจสื่อ/เทคโนโลยี ที่มีในแหล่งเรียนรู้					
10.	ครูพึงพอใจการเข้าใช้บริการแหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียน					
11.	ครูพึงพอใจการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียน					
12.	ครูพึงพอใจการให้ความร่วมมือในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้กับเพื่อนครูด้วยกัน					
13.	ครูพึงพอใจการให้ความร่วมมือในการพัฒนา ทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน

โรงเรียนบ้านแม่มะเฒ่า อำเภอดงบัง จังหวัดนครราชสีมา

ปีการศึกษา 2550

ฉบับที่ 7 ผู้ตอบแบบสอบถาม ฉบับนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่มะเฒ่า
เป็นแบบสอบถามด้านผลผลิต ถามเกี่ยวกับความพึงพอใจผลการดำเนินงาน จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรด ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพของท่าน เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ☐ 21-35 ปี ☐ 36-49 ปี ☐ 50 ปี ขึ้นไป

การศึกษา ☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษา

☐ อนุปริญญา ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท

อาชีพของท่าน คือ.....

2. เด็กในความปกครองของท่าน กำลังศึกษาอยู่ชั้นใด

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. กำลังศึกษาในโรงเรียนนี้.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน

ตอนที่ 2 การประเมินด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กรุณา
ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อ โปรดอ่านและทำความเข้าใจข้อความในช่องรายการ
แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นทางขวามือ ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านหรือ
ตรงกับสภาพความเป็นจริง ดังรายการต่อไปนี้

ลำดับ ที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
	ด้านผลผลิต (Product)					
1.	ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ท่านพึงพอใจแหล่งเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน					
2.	ท่านพึงพอใจแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ที่มีความสะอาด สวยงาม และเป็นสัดส่วน					
3.	ท่านพึงพอใจแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ที่มีความหลากหลาย และน่าสนใจ					
4.	ท่านพึงพอใจผลการเรียนของเด็กที่สูงขึ้น เนื่องจากการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน					
5.	ท่านพึงพอใจที่โรงเรียนได้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง					
6.	ท่านพึงพอใจการมีส่วนร่วมสนับสนุน ทรัพยากรให้แก่โรงเรียน เพื่อใช้พัฒนา แหล่งเรียนรู้					
7.	ท่านพึงพอใจการได้มีส่วนร่วมจัดทำ แหล่งเรียนรู้ ร่วมกับครูและนักเรียน					
8.	ท่านพึงพอใจการได้เข้ามาใช้บริการแหล่งเรียนรู้ ภายในโรงเรียน					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

แบบบันทึกการใช้งบประมาณ แบบสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา
และแบบสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบบันทึกการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านแม่แบะ
ประจำปีงบประมาณ 2550 มีรายการจ่าย ดังต่อไปนี้

วัน เดือน ปี ที่เริ่ม ดำเนินการ	รายการจ่าย	จำนวนเงิน	วัน เดือน ปี ที่งาน แล้วเสร็จ	หมายเหตุ
11 กค.50	พัฒนาห้องสมุด	240,000	16 พย.50	ดำเนินการ จัดหาระดม ทรัพยากรโดย คณะกรรมการ สถานศึกษา และ ผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2550
16 สค. 50	พัฒนาสื่อ/นวัตกรรม	24,000	12 กพ.51	
8 กย.50	พัฒนาแหล่งบริการสารสนเทศ	54,000	15พย.51	
15 กย50	พัฒนาสื่อในห้องเรียน	36,000	8 กพ.51	
2 พย.50	พัฒนาสื่อในห้องพิเศษ	56,000	12 มีค.51	
15 พย.50	พัฒนาอุทยานการศึกษา	50,000	18 กพ.51	
18 พค 50	จัดกิจกรรมรักษาความสะอาดและ อนุรักษ์แหล่งเรียนรู้	15,000	20 มีค.51	
	รวม	475,000		

ที่มา : งานพัสดุและบริหารสินทรัพย์ การบริหารงบประมาณ ปีงบประมาณ 2550

แบบสำรวจผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในปีการศึกษา 2550 มีดังนี้

แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา	จำนวน	ผู้พัฒนา(ผลิต)	ผลสำเร็จ (ร้อยละ)
1. ห้องสมุด ประกอบด้วย ตู้ไม้ชั้นวางหนังสือ 4 ชั้น โต๊ะทำงานบรรณารักษ์ 1 ตัว คอมพิวเตอร์ โปรเจกเตอร์ 1 ชุด เครื่องเสียงพร้อมลำโพง 1 ชุด ป้ายนิเทศ 4 ชุด หนังสือ 420 เล่ม	1 ห้อง ขนาด 64 ตารางเมตร	นักเรียน ครู การจัดซื้อ จัดจ้าง	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ ตามแผน
2. สวนพฤกษศาสตร์ และสวนหย่อม ประกอบด้วย สวนหย่อม 4 แห่ง พันธุ์ไม้ประดับ 420 ต้น พันธุ์ไม้หายากในท้องถิ่น 42 ต้น พันธุ์พืชยืนต้นทั่วไป 75 ต้น	1 แห่ง	ครู นักเรียน	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ
3. สวนสมุนไพร ประกอบด้วย พืชสมุนไพรต่าง ๆ 75 ชนิด	1 แห่ง	ครู นักเรียน	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ
4. ลานกีฬาเพื่อสุขภาพ ประกอบด้วย สนามเปตอง สนามฟุตบอล	2 สนาม	ครู นักเรียน การจัดจ้าง	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ
5. สำนักงานบริการสารสนเทศ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่บริการ 1 คน สำนักงานพร้อมเคาเตอร์บริการ 1 ชุด เครื่องคอมพิวเตอร์ ออนไลน์ 1 ชุด เครื่องพิมพ์สี เลเซอร์ 1 เครื่อง	1 แห่ง	ครู นักเรียน	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ
6. สื่อในห้องเรียน ประกอบด้วย มุมหนังสือ และมุมสื่อการสอน ในห้องเรียน พร้อมป้ายนิเทศ	8 ห้องเรียน	ครู นักเรียน	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ
7. ห้องพิเศษ ประกอบด้วย ห้องละหมาด ห้องสหกรณ์ ห้องวิทยาศาสตร์ โรงอาหาร	4 ห้อง	ครู นักเรียน ผู้ปกครอง	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ

แบบสำรวจผลการพัฒนาสื่อนวัตกรรม ของผู้บริหาร ครู นักเรียน มีผลการพัฒนา ดังนี้

ข้อสื่อ/นวัตกรรม	การศึกษาปีที่ผลิต	ผู้พัฒนา(ผลิต)	จำนวน
หนังสือเล่มเล็ก	2549	นักเรียน ครู	120 เล่ม
	2550	นักเรียน ครู	145 เล่ม
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	2549	ครู	11 เรื่อง
	2550	นักเรียน ครู	18 เรื่อง
สื่อประเภท วีซีดี	2549	ครู	4 เรื่อง
	2550	ครู	5 เรื่อง
สื่อประเภท มัลติมีเดีย	2549	ครู	5 เรื่อง
	2550	ครู	8 เรื่อง

ที่มา : งานบริหารทั่วไป โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ปีการศึกษา 2550

แบบสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับประถมศึกษา

โรงเรียนบ้านแม่แป๊ะ ปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2

ชั้น	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคม	ภาษาอังกฤษ	พลศึกษา	ศิลปะ	เทคโนโลยี	รวมทุกสาระ
ป.1	66.40	69.51	74.44	75.03	67.88	75.25	77.59	70.51	72.08
ป.2	79.70	78.70	75.12	77.33	78.45	77.79	74.25	76.08	77.18
ป.3	69.14	68.77	68.22	72.96	76.88	78.25	77.40	73.4	73.13
ป.4	77.73	72.60	80.69	77.91	69.69	85.26	76.52	70.43	76.35
ป.5	86.85	78.95	84.49	84.62	75.72	78.72	85.98	88.57	82.99
ป.6	75.42	75.00	75.64	79.78	76.50	81.64	79.78	90.85	79.33
เฉลี่ย	75.87	73.92	76.43	77.94	74.19	79.49	78.59	78.31	76.84

ที่มา : งานวัดและประเมินผลการเรียน กลุ่มบริหารงานวิชาการ ปีการศึกษา 2550

ภาคผนวก ข

การเผยแพร่การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน
โรงเรียนบ้านแม่แป๊ะ

(สำเนา)

ที่ ศธ 04079.044/148

โรงเรียนบ้านแจ่มแยะ สพฐ.
หมู่ที่ 1 ต.นาค อ.ตากใบ
จ. นราธิวาส 96110

12 พฤศจิกายน 2551

เรื่อง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แผ่นพับเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ 1 ฉบับ
2. แผ่น CD ผลงานทางวิชาการ ฉบับเต็ม จำนวน 1 แผ่น

ด้วยนายันทะ ศรีเจริญโชติ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแจ่มแยะ ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านแจ่มแยะ และได้นำไปทดลองใช้ในโรงเรียนบ้านแจ่มแยะ เมื่อปีการศึกษา 2550 ได้รายงานและสรุป เป็นผลงานทางวิชาการ เรื่องการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านแจ่มแยะ ดังมีรายละเอียดตามแผ่นพับ และแผ่น CD ที่แนบมาพร้อมนี้

โรงเรียนบ้านแจ่มแยะ เห็นว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงได้มอบให้โรงเรียนของท่าน นำไปศึกษา และประยุกต์ใช้ตามสมควรต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายันทะ ศรีเจริญโชติ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแจ่มแยะ

โรงเรียน โทร. / โทรสาร 073538222

(สำเนา)

ที่ ศธ 04079.044/156

โรงเรียนบ้านแม่มะแม๊ะ สพฐ.

หมู่ที่ 1 ต.นาค อ.ตากใบ

จ.นราธิวาส 96110

23 พฤศจิกายน 2552

เรื่อง ขอมอบผลงานทางวิชาการให้แก่หอสมุด

เรียน บรรณารักษ์ หอสมุด.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. การพัฒนารูปแบบการใช้สื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม 1 เล่ม

2. ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน 1 เล่ม

ด้วยข้าพเจ้านายนันทะ ศรีเจริญโชติ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่มะแม๊ะ ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านแม่มะแม๊ะ อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งได้นำไปทดลองใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษาแล้ว เห็นว่าเป็นผลงานที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษา ดังรายละเอียดผลงานทางวิชาการที่แนบมาพร้อมนี้

โรงเรียนบ้านแม่มะแม๊ะ จึงขอมอบผลงานทางวิชาการของนายนันทะ ศรีเจริญโชติ ให้แก่หอสมุดแห่งนี้ และขอความกรุณาให้ท่านได้นำไปเผยแพร่แก่ผู้ที่สนใจตามที่เห็นสมควร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานวิชาการฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาและผู้สนใจทั่วไปได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนันทะ ศรีเจริญโชติ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่มะแม๊ะ

โรงเรียน โทร. / โทรสาร 0-7353-8222

รายชื่อมหาวิทยาลัย ที่ได้ส่งผลงานทางวิชาการไปเผยแพร่

ที่	มหาวิทยาลัย	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
1.	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี	0-7331-3486
2.	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	ต.สะเตง อ.เมือง จ.ยะลา	0-7322-7151
3.	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	0-7428-2352
4.	มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา	ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา	0-7431-1885-7
5.	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา	

รายชื่อโรงเรียนและหน่วยงาน ที่ได้ส่งผลงานทางวิชาการไปเผยแพร่

ที่	โรงเรียน/หน่วยงาน	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
1.	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นราธิวาส เขต 1	ต.ลำภู อ.เมือง จ.นราธิวาส	0-7353-2154
2.	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นราธิวาส เขต 2	ต.ตันหยงมัส อ.ระแงะ จ.นราธิวาส	0-7361-1576
3.	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นราธิวาส เขต 3	อ.สุไหงโกทก จ.นราธิวาส	0-7367-2181
4.	โรงเรียนนราธิวาส	ต.โลกเขียน อ.เมือง จ.นราธิวาส	0-7351-1443
5.	องค์การบริหารส่วนตำบลนาค	ต.นาค อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-8086
6.	บ้านโคกขามู	ต.ไพรวัน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-8212
7.	บ้านโคกงู	ต.บางขุนทอง อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-9195
8.	บ้านโคกมือบามิตรภาพที่ 223	ต.โฆยิต อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-9304
9.	บ้านตอหลัง	ต.ไพรวัน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-8413
10.	บ้านตะเหลียง	ต.เกาะสะท้อน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-8288
11.	บ้านดาบา	เจ๊ะเห อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7358-1241

รายชื่อโรงเรียนและหน่วยงาน ที่ได้ส่งผลงานทางวิชาการไปเผยแพร่ (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
12.	บ้านบางขุนทอง	ต.บางขุนทอง อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-8289
13.	บ้านปลักปลา	ต.โหมยิต อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-8156
14.	บ้านปะคะคอ	ต.น่านาค อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-8484
15.	บ้านปะลุกา	ต.โหมยิต อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-8482
16.	บ้านปูยู	ต.เกาะสะทอน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-9305
17.	บ้านปูลาเจ๊ะมูดอ	อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7364-1042
18.	บ้านศรีพั่น	ต.เกาะสะทอน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7354-5018
19.	บ้านศาลาใหม่	ต.ศาลาใหม่ อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-6109
20.	บ้านสะปอม	ต.ไพรวัน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-8472
21.	บ้านสะหรีง	ต.โหมยิต อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-8472
22.	บ้านหัวคลอง	ต.เจ๊ะเห อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7358-1240
23.	วัดเกษตรภิราม	ต.น่านาค อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-8475
24.	วัดเกาะสวาด	ต.ไพรวัน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-8386
25.	วัดโคกมะเฟือง	ต.ศาลาใหม่ อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7358-2088
26.	วัดโคกมะม่วง	ต.พร่อน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7358-3177
27.	วัดฉัททันต์สนาน	ต.พร่อน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7358-3176
28.	วัดพระพุทธ	ต.พร่อน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7358-3173
29.	วัดสิทธิสารประดิษฐ์	ต.พร่อน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7353-8136
30.	เทพประทาน (บ้านเจ๊ะเต็ง)	อ.แว้ง จ.นราธิวาส	
31.	เทพประทานไทยยืนยง	อ.แว้ง จ.นราธิวาส	0-7353-8619
32.	นิคมสร้างตนเองแว้ง	อ.แว้ง จ.นราธิวาส	0-7358-4117
33.	นิคมสร้างตนเองแว้ง สายโท 2	อ.แว้ง จ.นราธิวาส	0-7358-4182
34.	บ้านกรือซอ	อ.แว้ง จ.นราธิวาส	0-7353-8673

รายชื่อโรงเรียนและหน่วยงาน ที่ได้ส่งผลงานทางวิชาการไปเผยแพร่ (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
35.	บ้านกัว	อ.แวง จ.นราธิวาส	-
36.	บ้านเขยง	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7353-8666
37.	บ้านนอละหวอ	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7353-8597
38.	บ้านจะมาเกาะ	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7365-9175
39.	บ้านเจ๊ะยอ	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7358-6199
40.	บ้านเจ๊ะเหม	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7353-8596
41.	บ้านตอแล	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7352-1117
42.	บ้านตอออก	อ.แวง จ.นราธิวาส	-
43.	บ้านตำเสาพัฒนา	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7363-8608
44.	บ้านตือมายู	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7353-8590
45.	บ้านนุโระ	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7353-8609
46.	บ้านบางซุด	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7353-8679
47.	บ้านบาโง	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7353-8667
48.	บ้านบูเกตา	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7358-6120
49.	บ้านแม่คง	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7353-8685
50.	บ้านไม้ฝาด	อ.แวง จ.นราธิวาส	-
51.	บ้านยะหอย	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7365-9134
52.	บ้านแวง	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7365-9666
53.	บ้านศาลาอูมา	อ.แวง จ.นราธิวาส	-
54.	บ้านสามแยก	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7353-8580
55.	บ้านแอแคว	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7353-8728
56.	เพลินพิศ	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7353-8644
57.	เวียงสุวรรณวิทยาคม	อ.แวง จ.นราธิวาส	0-7365-9440

รายชื่อโรงเรียนและหน่วยงาน ที่ได้ส่งผลงานทางวิชาการไปเผยแพร่ (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
58.	ศึกษาสงเคราะห์นราธิวาส	อ.แว้ง จ.นราธิวาส	0-7385-4077
59.	บ้านกวลอชีรา	อ.สุโหงโก-ลก จ.นราธิวาส	-
60.	บ้านกูแบอีแก	อ.สุโหงโก-ลก จ.นราธิวาส	0-7353-8491
61.	บ้านทรายอ	อ.สุโหงโก-ลก จ.นราธิวาส	0-7361-2128
62.	บ้านดีอระมิตรภาพที่ 172	อ.สุโหงโก-ลก จ.นราธิวาส	0-7361-8490
63.	บ้านโต๊ะเวาะ	อ.สุโหงโก-ลก จ.นราธิวาส	0-7353-8527
64.	บ้านปูโป๊ะ	อ.สุโหงโก-ลก จ.นราธิวาส	0-7362-1162
65.	บ้านมือบา	อ.สุโหงโก-ลก จ.นราธิวาส	0-7364-6559
66.	บ้านมูโนะ	อ.สุโหงโก-ลก จ.นราธิวาส	0-7362-1101
67.	บ้านลาแล	อ.สุโหงโก-ลก จ.นราธิวาส	0-7353-8526
68.	บ้านคูโป๊ะชามา	อ.สุโหงโก-ลก จ.นราธิวาส	0-7361-9249
69.	บ้านคูโป๊ะลือซง	อ.สุโหงโก-ลก จ.นราธิวาส	0-7362-1161
70.	บ้านสุโหงโก-ลก	อ.สุโหงโก-ลก จ.นราธิวาส	0-7361-1127
71.	บ้านปาดังยอ	อ.สุโหงโก-ลก จ.นราธิวาส	0-7362-1163
72.	สุโหงโก-ลก	อ.สุโหงโก-ลก จ.นราธิวาส	0-7361-1053
73.	วัดชลธาราสিংเห (เสาร์ศึกษาคาร)	ต.เจ๊ะเห อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7358-1238
74.	ตากใบ	ต.เจ๊ะเห อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7358-1187
75.	บ้านกูปู	ต.ไพรวัน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7364-1044
76.	บ้านเกาะสะท้อน	ต.เกาะสะท้อน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7354-5016
77.	บ้านคลองตัน	ต.ศาลาใหม่ อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	0-7364-1049

ภาคผนวก ณ
ประวัติผู้ประเมินโครงการ

ประวัติผู้ประเมินโครงการ

ชื่อ - สกุล : นายนันทะ ศรีเจริญโชติ

วัน เดือน ปีเกิด : 7 พฤศจิกายน 2499

ที่อยู่ปัจจุบัน : 84/1 หมู่ 5 ตำบลพร่อน อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดนครราชสีมา 96110

การศึกษา : ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต (ศษ.ม.) การบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดปัตตานี

การรับราชการ : เริ่มรับราชการ ตำแหน่ง ครู 1 ระดับ 1 โรงเรียนบ้านศรีพจน์ อำเภอดงขี้เหล็ก

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแม่เปิน
อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2